

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

Vol. 14 } చెన్న పట్టణము 1926 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 1-వ తేది శుక్రవారము } No 155
సంపుటము ౧౪ } శ్రీ అక్షయనామసంవత్సర భాద్రపదమాస బహుళ నవమి. } సంచిక ౧౫౫

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే చేలకుచేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. సంభాష చీటి మాచి కొనిన మోరముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శ్వపునొప్పులు బారదోలును, పొట్లబోగొట్టును
బొటకుల భేదిలనును వాపుల గూపుమాపును.

దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున

కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును

విచేతములలో కూడ వాడుచున్నారు

చక్కనిడబ్బీతో సహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డబ్బన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుళెట్టివీది, మద్రాసు లేక, 249 ప్రెరి రోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

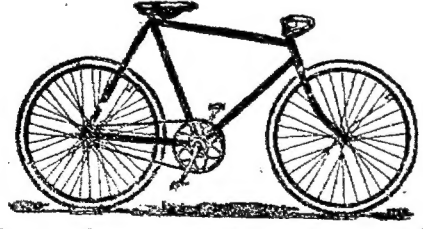
హాల్ కలయక్ 85000 సంస్కృతకృతములకు తెలుగు అర్థములకలవు. క్యాలిగ్రేషన్లు నెల 3-4-0 లు.
"భస్మ ప్రదీపిక" ఇందు సమస్తభిజములు కుడిచేసి భస్మములు చేయ యావాని అయ్యర్థవిధానములు గలవు.
కు 1/ రు. 500 కిను, ఏగల భస్మములుకూడ గలవు. క్యాలిగ్రేషన్లు నెల రు. 2-0-0
రెడ్డి పో ద. లు. రాయవరము. గోవావరి.

నైకలును తయారు చేయుటయందు దొక నూతనపద్ధతి.

వర్తకునికి లాభకరమైనది స్వంతదారునికి మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనది

హార్ క్యూల్స్ నైకిల్స్ పలురంగులతో తయారు చేయబడినది.

(బ్రిటిష్ వారిచే తయారు చేయబడినది. అమితముగా తయారగుటచే
చౌకగా విక్రయించుటకు వీలైనది)

వేరునందు
హార్ క్యూల్స్

బలమునందు
హార్ క్యూల్స్

1-కి ధర రు 83 లు మాత్రమే

ఎలుపు, ఒకపచ్చ, నిష్కరంగు, ఊదా, అన్నిరంగులు కలిపిన రంగు మొదలగువాటిలో గలవు.
Sole Agents:—ENGLISH CYCLE & MOTOR IMPORTING Co., 9 Broadway, Madras.
Sole Agents for RUDGE, PEARL & INVICTA CYCLES.

ఎంతవిచిత్రము! ఎంతతృప్తికరము!!

అమృత గిద్దాలయమువారు, ఉద్ధ (కురకము) హిందీ, సంస్కృతము, ఇంగ్లీ
షు, పంచాంగగణితము, క్షోద్యము విష్ణువార్ధరా (ఉత్తర పశ్చిమత్రయములు) శేర్ష
మున్నగు. ఈవిష్ట విధానముచే మనము మన ఇంటియందుండియే చదువవచ్చును.
మనసంతోషముల నన్నిటిని వారు తీర్చుదురు. వారునునకు ఒకపాతము చొప్పున నెల
1 కి ప్రతిభావము 2 రూ. వారమునకు రెండుపాతములైతే నెల 1 కి ప్రతిభావము
4 రూపాయలు.

అచ్చుత విద్వాలయము, బ్రాంచి (2) నైజాం,
వెంకూరు. వాణిశ్శాలాకా, యస్. జి. యస్. రైల్వే.

WANTED.

Candidates for Telegraph and Station Master's Classes. Full particulars and Railway Fare Certificate on 2 annas Stamp. 3108
Apply to:—
Imperial Telegraph College, Delhi

కవలెను

యేజంట్లు, వర్తకులు

విషమత్తులు, చేతిపట్టుకు, లేస్ పనులకు, యాపయో
గించు అనేకరకముల ప్రత్యేకమైన దారపుబంటులను, చుట్టలను
పిళ్లను, కట్టలను, దారపుబంటులు చుట్టు యంత్రములను, సరస
మైన ధరకు అమ్ము యేజంట్లుకు మంచివిషమము యివ్వబడును
ఆంధ్ర ఇండస్ట్రియల్స్, తొకినాడ.

స్వయంశిక్షా సంస్కృత

గ్రంథములు

న. స్వామినాథశాస్త్రి కృతము
తెలుగు లిపిలో తెలుగురమణో నున్న బాలకాదంబరి
0-6-0 నీతికథా సప్తతి 0-12-0; శబ్దరూపావళి 0-5-0;
లింగానుశాసనము 0-4-0; భాకురూపచంద్రిక 1-4-0.
IN DEVANAGARI SCRIPT AND ENGLISH
Outlines of Sanskrit Grammar 1 8 0
Outlines of Sanskrit Compound 0 4 0
పలయువారు:—N. S. నీతికథం C/o N. S. నర
సింహం, బ్రాయినింగ్ మార్కెట్, అరుణాపురం, గోవావరిజిల్లా
అని వ్రాయవలెను.
[31-12-26 లోగా కొనుగోది 1 రూ. కి 2 అణాలు
కమిషన్ ఇవ్వబడును.]

తలనొప్పి, లేక తలభారము

నోటియందు దుర్వాసన, తలతిరుగుట, పిత్తము మొదలగునవి కారణము బాగుగా పనిచేయుటలేదని తెలుపుటకు గలుగుతులు. గనుక అది చక్కగా పనిచేయుటకై తగినశ్రద్ధ పుచ్చుకొనవలెను. ఈ లక్షణము మీ కగుపడినప్పుడు విశేషములకు మంచిబోవధమును పుచ్చుకొనవలెను.

బ్రిష్టల్స్ మాత్రలను

వాడుడు. ఇదేమార్కెటింగ్ లో నుండి బాధపడుచుండినట్టి వారి కనేకులకు ఇది సహాయము చేసి, వారిని బాధనుండి తప్పించినది. గనుక మీరును అదేబాధమును పొందవచ్చును.

ప్రతిచోటను విక్రయింపబడుచున్నది.

Also by Messrs. B. K. Paul & Co. M. R. Paul & Co. 1 & 3, Bonfield's Lane, Calcutta, Kemp & Co. Bombay. Dey Bros, 32, Mogul Street, Rangoon.

2

చదువుడు!

యోచింపుడు!!

కొనుడు!!!

జగత్ప్రసిద్ధిచెందిన

కామినియా నూనె (రిజిస్టరు చేయబడినది)

ఉష్ణప్రదేశముల కిది ఆహుతుమైన వాసనద్రవ్యము. ఇది వెంట్రుకలు ఊడిపోకుండ కాపాడును, వారి యొక్క అభివృద్ధిని, సౌగంధము పెంచును. పుష్టమందు గలుగుమంటను పొందోయను, బట్టలను మాన్పును.

రంగుమారిక వెంట్రుకలకు మామూలు రంగును గలిగించును.

దీనియందు మనోహరమైన సువాసన గలదు. ఉపయోగించిన తరువాత మెదడుకు ఉత్సాహము, చుట్టూరము, మంచిచెల్వగలుగు గలిగించును. వేసకు వేలవని దీనిని ఉపయోగించి, దీనిచే గలుగు అపారమైన అత్యద్భుత గుణమును నడిచి చాల గొప్పగా నాగడియున్నాడు.

ఈ దిగువ తెలుపబడిన యోగ్యతాపత్రము చదువుడు.

దివాణాచందు భండారి, అమృతపర పంజాబునుండి వ్రాసినది:—

“మీ కామినియా నూనెను పరీక్షించితిని, ఇది వెంట్రుకలు పెరుగుటకు, అందముగా నుండుటకు చాల ఉపయోగకరము. వి. పి. మూలముగా 4 బుడ్డుల దయచేసి పంపుడు.

దీనిని ఉపయోగించుటకు మరువకుడు. ఇప్పుడే దీనిని కొనుడు.

1 బుడ్డి ధర రూ 1-0-0 పోస్టుఖర్చు 0-6-0 ప్రత్యేకము.

8 ” ” 2-10-0 ” 0-12-0 ”

హెచ్చరిక:—కామినియా నూనె ప్రతి పట్టామునమును, గ్రామమునందును నుండు నాగరిక మెయండు ప్రతియొకామునందు లేవక దొరుకును. కొందరు వర్తకులు తెలియనివర్తకులును గల తక్కువరకము నిచ్చి “ఇది సరసము, శ్రేష్ఠమైనదని” చెప్పుదురు. అందులో వారికి గొప్ప లాభము గలదని తెలుసుకొనుడు గాన అట్టి చల్లని వ్యాపారతంత్రములకు మీరు నోచుడను. ఎక్కటికిని కామినియా నూనె తక్కువ రేదయి వాగుడడ దని స్థిరపరచుకొనుడు.

అత్తరు లన్నిటికి రాజవంటిది

ఓటో దిల్ బహారు

వాడినవా రందరిచే చాల గొప్పగొప్పగా ప్రశంసించబడినది. చేతిరుమాలు యందు కొన్ని ముక్కలను వేసిన కొత్తగా గోసిన పువ్వులనులె మీ ముట్టుప్రక్కలకు దాని వాసన వ్యాపించును. దీనిని ఒకసారి వాడుడు.

తరువాత మీ చెప్పులకు దీనినే వాడుదురు.

1/2 బొమ్మ బుడ్డి 1-కి ధర రూ 2-0-0; వి. పి. ఖర్చులు అకా 0-5-0 ప్రత్యేకము. | కాంపిల్ బుడ్డి 1-కి 1/2 ” ” ” 1-4-0; ” ” 0-5-0 ” ధర రూ 0-2-0

సోల్ ఏజంట్లు:—ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికల్ కంపెనీ,

126

28, జమ్నా మల్లు మా రైల్వే, బొంబాయి.

మలేరియాకు ఆమోఘమైన నివారిణి యగు

ఇసానోఫెలిన్ (Esanofele)

పుచ్చుకొని మీ ఆరోగ్యమును కాపాడుకొనుడు ఇది రక్తమునందు మన్న మలేరియా పురుగులను చంపి, తరువాత మలేరియా రాకుండుటకై శరీరపటుత్వమును మంచి స్థితిలోనుంచును. రానీయక ఆటంకపరచుటకు రాత్రి ప్రాతఃకాలములందు ఒకమాత్ర చొప్పున పుచ్చుకొనిన చాలును.

బిడ్డలకు ద్రవరూపముగా నున్న ఇసానోఫెలిన్ (Esanofele) ను ఉపయోగింపుడు అందరు కెమిస్టలవద్ద దొరకును. ఇదేమాదిరిగా నుండువాటిని చూచి మోసపోకుడు. (2)

Messrs. Gorio Ltd.,
Post Box No. 159, Bombay.

భారతీయులకును శ్వేతజాతికిని

'మధ్య రాయబారి

అంధ్రాసుగారు దక్షిణాఫ్రికాయందు
నల్లవలసిన కృషి

దక్షిణ ఆఫ్రికా భారతీయుల ధర్మకర్తవ్యము

అశుభాదానము, నెలవెంబరు 30:—నేడు వెలువడిన “యంగుయిండియా”లో గాంధీగారు దిగువ ప్రకటించిన విషయముల ప్రాసంగికముగా ఆఫ్రికాకు యిప్పుడు అంధ్రాసుగారు పోవలసియున్నది. అప్పటి వారి అవసరము మెండుగలదు. రాబోవు రౌండుటేబిలు సమావేశమునకు వాతావరణము మునుఖునుగ ఆయిత్రముజేయుటకు అంధ్రాసుగారు దక్షిణ ఆఫ్రికాకు వెడలుచున్నాడు. భారతీయుల శ్వేతజాతులవారి మధ్య అంధ్రాసుగారి రాయబారి యని తలంపవలయును. దక్షిణ ఆఫ్రికా ప్రజల అభిప్రాయము భారతీయుల కనుకూలముగ లేనియెడ కాన్ఫరెన్సు జేయగలుగు స చేయుచున్నాడు. దక్షిణ ఆఫ్రికా ప్రజల అభిప్రాయమును కొంత వరకు భారతీయులయెడ నుముఖుత జూపుటకు అంధ్రాసుగారు ప్రయత్నింపగలను. రౌండుటేబిలు కాన్ఫరెన్సువర్కలు దక్షిణాఫ్రికాయందు నివసించు భారతీయుల భావి సేగాక అధినికేశరాష్ట్రములు, నలసరాష్ట్రములు ఆసియా ములయెడ అంధ్రాసుగారు పనిచేయుచున్న విధానమునకు పరస్పరముగ తోడ్పడునని దక్షిణ ఆఫ్రికాయందు నివసించు భారతీయులు ప్రయత్నింప యుండరాదు. స్వయంసహాయముకంటే ఉత్కృష్ట సహాయము భూమియందు లేదు. వారు స్వయముగ నుండవలయును. భారతీయులు డిమాండుజేయుచు మరముగనుండవలయును. విద్యుత్కంఠముగ వారు మాట్లాడివలయును. సంఘీభావముతో ప్రవర్తింపవలయును. సభ్యమునుండి వెంట్రుకవాసీయైన దాటరాదు. కట్టడముల సాధించుకొనుచున్న విద్యార్థుల వారు సంపూర్ణముగ నెరవేర్చి తమయందు లోబడిన విషయము జేయవలయును. మనోరథముల బడచునట్లు నల్లరు బాధపోకుండుటకై ససంతయుంపరాదు. కష్టముల నభివృద్ధింపకయెదుర్కొనింపవలయును. (అ. ప్రె.)

డిపాజిటులపై వడ్డీ తగ్గింపబడుట

ఆర్థిక శాఖాప్రకటనము

సిద్ధా, నెలవెంబరు 29:— 1927 సంవత్సరము ఏప్రిలు 1 న తేదీనుండి సామాన్య ప్రావిడెంటు, ఇతర ఫండుల సందర్భమునకు వడ్డీతగ్గింపు ఆములు జరుగనున్న దానిని గూర్చి ఆర్థిక శాఖ ఇట్లు తెలుపుచున్నది. వారితీర్మానమునందు ప్రభుత్వమువారు పుచ్చుకొను రూపాయల అప్పులపై వడ్డీ తగ్గింపవలసిన కొలదికాలమునుండి వారు తమ రిమ్యునున్న డిపాజిటులపై వడ్డీ తగ్గింప వక్కరలేదాయని యాలోచించుచున్నాడు. ఇంగ్లాండులోని ఇండియాఫుల్ యింగీకారమును బడసి డిపాజిటుపై ఏప్రిలు 1, 1927 తేదీనుండి 5 1/2% నుండి 4 1/2% కు మార్పుబడును. జనరలు ప్రావిడెంటు ఫండు, సివిలు ఇంజనీర్ల ప్రావిడెంటు ఫండు, పోలీసు డిపార్టుమెంటు ప్రావిడెంటు ఫండు, జియోలాజికల్ సర్వేడిపార్టుమెంటు ప్రావిడెంటు ఫండు, ఓసీయము డిపార్టుమెంటు ప్రావిడెంటు ఫండు, ఫార్మెటు డిపార్టుమెంటు ప్రావిడెంటుఫండు, సివిలు వెబిలిటీ డిపార్టుమెంటు ఫండు, ముద్రాను మిలిటరీ అసిస్టెంటు సర్జన్సుఫండు, ఇండియన్ సివిల్ సర్వీసు ఫండు, ఇండియా ఆర్మీ అండ్ నావి డిపార్టుమెంటు ప్రావిడెంటు ఫండు, ప్రత్యేక ప్రావిడెంటుఫండులందును ఈ తగ్గింపు అచరింపబడును. ఇవి విధాయక చందాదారులకు అప్పజెప్పును నియ్యవారికిని 31 వ మార్చి 1927 సంవత్సరమున మిగిలిన మొత్తములకును అన్ని రాష్ట్రములందులైనను ప్రభుత్వమువారు తీసికొనినవాటిపై నిజే ఈయబడును. ఈరేటు ఇంతకాలము అని నిర్ణయించలేదు. ప్రభుత్వములకును దీనిని భేదమున్న పుకు తిరుగ మార్చబడును. ఏమాధ్య జరిగినను ఆరు నెలలు ముందుగా తెలుపబడును. (అ. ప్రె.)

ఆసాము శాసనసభ

నల్లమందు పూర్తి నిషేధింప తీర్మానించుట

షిల్లాంగ, నెలవెంబరు 29:—ఆసాములో నల్లమందు పూర్తి నిషేధింపవలెనని శాసనసభయందు తేదీన అసభికార సభ్యులెల్ల అంగీకరింపబడినది. 22 మంది అసభ్యులుగాను 16 మంది ప్రతిపక్షముగ నుండి, స్వరాజ్య, స్వతంత్రతకు భ్యుల పార్టీ ములు చేరలేగను. (అ. ప్రె.)

బ్రాస్సో

అను

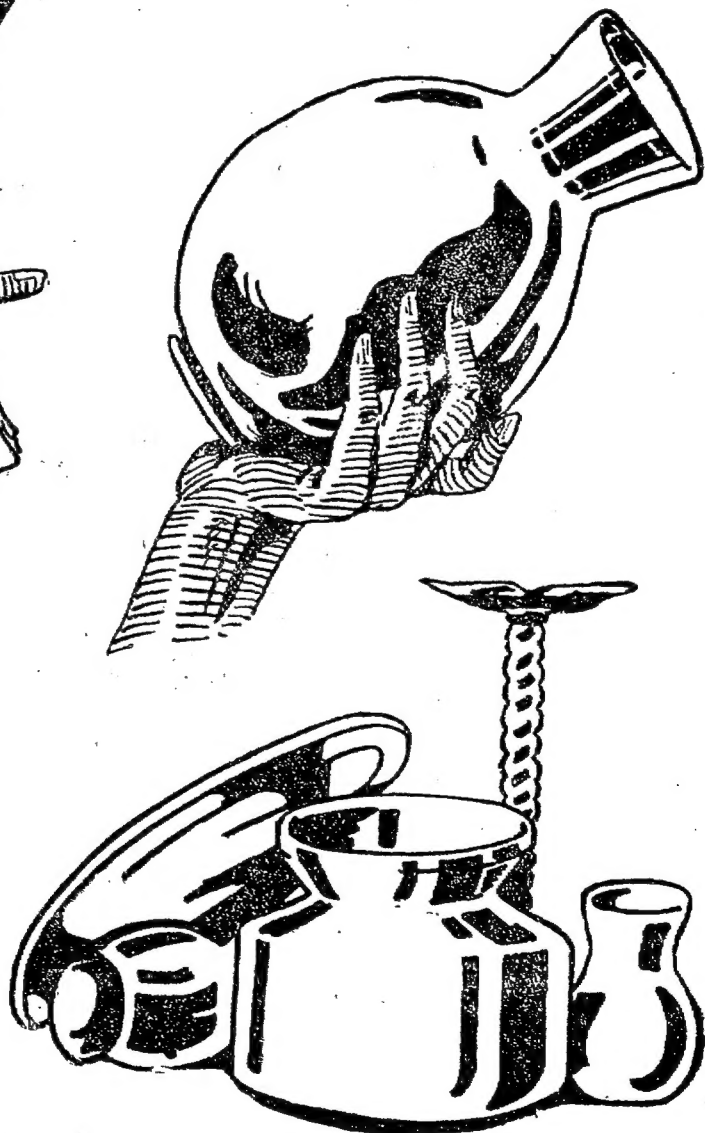
ఇత్తడి, రాగి మొదలైన లోహములను శుభ్రము చేయు
లోహపు మెరుగు
'బ్రాస్సో' మెరుగువలన మిక్కిలి సులభముగా మన ఇండ్లలో నుండు
అన్ని పాత్రలను బాగా శుభ్రము చేయ గలము.

'బ్రాస్సో' మెరుగు కెందు మాడు
యక్కలు వొక గుడ్డపేలికవూడ చల్లి,
ఇత్తడి, రాగి మొదలైన పాత్రలను లోహపు
యెడల వెంటనే యా పాత్రల మాలివ్యము
పోయి పరిశుభ్రమైన కాలి. మెరుగు
వచ్చును

మీ ఇత్తడి రాగి పాత్రలను, చట్లను
మన్నులోను బూడిదెలోను ఇంక
నేల శుభ్రపరచెదరు?

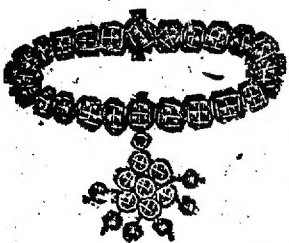

'బ్రాస్సో' మెరుగు వాడినయెడల
స్వల్ప వెలకే పాత్రలకు మెరుగు
బాగా పెట్టవచ్చును.

'బ్రాస్సో' మెరుగుయందు కొత్త
మొదలైన పదార్థము లేనియులేవు. చేతితో
తొక్కబడక యే లోహము చేయబడినది.

(3)

మా కాతా దారులకు అనేక సదుపాయములు గలవు

మావద్ద పెరిబంగార సీమంబు, మేలైన పువ్వురాగములు, మొదటితరము పట్టెకంపులు, కుచ్చుకంపులు
మొదలగువాటితో తయారుచేయబడిన కాళిమాలలు, మెడచేయిసులు, బిడ్డాగములు వంకీలు, నాగవత్తులు, మల్లె
మొగ్గలు, జడబిళ్లలు, లోలాకులు, తోడులు, చంపసరలు, కంపుఅడ్డగలు, ఉంగరములు, అంటుపోసులు, బేసరులు,
బులాకులు, పట్టుగొలుసులు, చుట్టుగొలుసులు, మిరియాలగొలుసులు, కంచములు, గిన్నెలు, ఉద్దరిణ్ణిలు, పలువిధవేడుక
సామానులు యవి, యవి యననేల ముక్కుబుడక మొదలు చంద్రహారమువరకు అన్నిరకముల సామానులు మావద్ద
సిద్ధముగా నున్నవి. లేనివి ఆర్డరిచ్చిన వెంటనే తయారుచేసి యిచ్చెదము ఒకసారి మా సమ్యక్మును పరిశీలింపుడు.
ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ, నగల వర్తకులు నెం 25,
చైనాబజారుకోడ్డుమద్రాసు.

ఎ. జె. కుక్

గనులపనివారి నాయకుని జీవితచరిత్ర

(జానువ్రాచి)

1889-వ సంవత్సరమున సోమరు పెట్టుపెరునందలి వ్రాసిన గ్రామమున ఎ. జె. కుక్ గారు జననమొందిరి. ఆతని తండ్రి సైనికుడు. పుత్రుడు జనించునప్పుడు తండ్రి రంగరంగములకు యుద్ధము చేయుచుండెను. కుక్ కు చియందు ఇతని తాత అన్యాయం దీరి. వా రితనిని కొంతకాలము పెంచిరి. కాని ఇతడు తన బాల్యవృత్తి తిరిగిండులతో సైనికుల బారక్కులో గడపెను. ఇతని తల్లికి ఒకకాలలేదు. ఆకాలమున సైనికులు బారక్కులో గడపు కష్టజీవితమును అతడు అనుభవించెను.

తండ్రికి పెద్దకొడు కగుటచే కుటుంబపాపకార్యమై 12 సంవత్సరముల వయస్సుననే సేనయందు ద్రవ్యులు బాయిగ చేర మయ్యె నని తండ్రి నిర్బంధించెను. కుక్ ఇందులకు సమ్మతించక 12 సంవత్సరముల వయస్సునందే ఇల్లువెడలిపోయెను. ఛెన్నై గ్రామమున ఒక రైతువద్ద వారమునకు రెండుపిల్లల జీతముపై పనిలో చేరెను. తిక్కి సంవత్సరములు ఈపనియందుండిన. ఆరైతు రేడి క ల ప త్న ము స కు చే రి న వా డు. ఈ తిక్కి సంవత్సరములలో కుక్ అతని యజమానివద్ద నున్న గ్రంథములు కొన్నిటిని చదివెను. ఆ చిన్నవయస్సునందే ఇతడు బాప్తిసును స్వీకరించుకొని చదివెను. ఆ చిన్నవయస్సునందే ఇతడు బాప్తిసును స్వీకరించుకొని చదివెను. ఆ చిన్నవయస్సునందే ఇతడు బాప్తిసును స్వీకరించుకొని చదివెను. ఆ చిన్నవయస్సునందే ఇతడు బాప్తిసును స్వీకరించుకొని చదివెను.

మొదటిదినము

పనియందు ప్రవేశించిన మొదటిదినమునందే ఒక గొప్ప ప్రమాదము జరిగెను. ఒక పెద్దరాయి పైనుపడుటచే ఒకకార్మికుడు మరణించెను. ఆతనమును కుక్ గారు తన స్నేహితులతో వెలుపలికి తీసికొనివచ్చి మనస్సువిరిగి దుఃఖించుచున్న భార్య ఎదుటను ఆరుగురు బిడ్డల ఎదుటను చెప్పెను. పనియందు ప్రవేశించి నాయకులను కాక మునుపే కుక్ గారు కార్మికసంఘము నభివృద్ధి పరచుటకై పనిజీయ మొదలిడిరి. మద్యపానమున్న ఇతనికి గిట్టదు. కార్మికసంఘపునభలు సారాయి అంగళ్లయందు జరుగుచుండెను. ఈ ఏర్పాటును చూచి కుక్ గారు మొదట పాలుబడిరి. ఒకపర్యాయము కార్మికులు దైవప్రార్థనలు పలుపుచుండ గను, యజమానుడు దైవప్రార్థనల నాపి కార్మికులను మందలించెను. ఈ విధమున చిన్నతనమునందే కార్మికుల దుస్థితి అతనికి అనుభవముజల్లి విదితమయ్యెను.

ఇండిపెండెంటు లేబరుపార్టీయందు చేరుట

సమముగ 21-వ సంవత్సరములక్రింద కుక్ గారు ఒకపిల్లియందు నడుచుచుండ, అవిధికడపట ఒక సభ జరుగుచుండెను. విలియం బ్రెయిన్ నరుగారు పర్యవేక్షించుచుండిరి. అతని ఉపన్యాసము కుక్ గారిని కలవరపెట్టెను. సభ ముగియగనే కుక్ గారు, బ్రెయిన్ నరుగారితో కలిసి మాట్లాడిరి. అప్పుడు ఇతడు ఇండిపెండెంటు లేబరు పార్టీయందు చేరి గొప్ప ప్రచారము పలుప ప్రారంభించెను. అది మొదలు నేటివరకు వీరు సోషలిస్టు పక్షమున ప్రేమ యూనియనుల అభివృద్ధికై పనిచేయుచున్నారు.

కుక్ గారు నోవ ఆబ్ బట్ గారితో కలిసి ప్రచారము చేయు ప్రారంభించిరి. "గనుల పనివారు ముందేమి చేయవలయును" అను చిన్న గ్రంథమును వీరు మొదట వ్రాసిరి.

1910 సంవత్సరమున జరిగిన వివాదమున కుక్ గారికి రోండా ప్రభువుగారి మైత్రి కలిగెను. 'రోండా బాంబు' అను పత్రికను గనులపనివారు నడుపుచుండిరి. రోండా ప్రభువు గనుల యజమానులలో నొకడైనను ఈపత్రికపహాయము చేయుచుండెను.

కార్మికులకు తగుజీతముల నిర్ణయించవలయునని 1910 సంవత్సరమున ఒక సమ్మె జరిగెను. ఈ సమ్మెయందు పనివారు అపజయము గాంచిరి. కుక్ గారు పెంట్లలు లేబరు కళాకాలయందు విద్యార్థి వేతనముకూడె తన భార్యను బిడ్డను స్వగ్రామమున వదలి కొంతకాలము అప్పటికికొని చదువులకై లండనుకు వెళ్లెను. ఇల్లు ఒక సంవత్సరము గడచెను. కాని రెండవ సంవత్సరము ఇతడు దబ్బు లేనందున చదువులకు వీలులేకపోయెను. అప్పుడే (1912) కార్మి

కులు మరల సమ్మె కట్టియుండుటచే చదువువదిలి దక్షిణవేల్పుకు వచ్చి పనియందు చేరెను. కార్మికులకు పారిశ్రామిక చరిత్ర అర్థశాస్త్రము బోధించుటకై విరామపమయములందు పర్యావముల నిర్మయించెడివారు. ఈవిధమున ఆండోల్ నము జరుపుటయందు నాయకుడుగ నీలుచుండుటచే ఎన్నియో పర్యావములు ఇతడుద్యోగమును వదలుకొనవలసినవైనను. కాని మిత్రులు ఇతనిని ఇతని కుటుంబమును పోషించుచుండెడివారు. పనివారి నాయకులలో ప్రాంతాలపు సిద్ధాంతముల ననుసరించు వారు కొందరుండిరి. అన్ని విషయములందును వీరు అభ్యంతరములు కలుగజేయుచు పనివారి ఉత్సాహమునకు అడ్డు తగులుచుండెడివారు. వీరినందరిని పార్లమెంటు సభ్యులుగ పంపుట లాభకరమని అప్పుడు కుక్ గారు అతని మిత్రులు తలచిరి. కాని ఇల్లు చేసినందున గనుల పనివారికి గొప్ప నష్టము కలిగెనని కుక్ గారి అభిప్రాయము. వీలయిన గనుల పనివారి ప్రతినిధులు కామస్సుసభలో పనివారి అభిప్రాయములను స్పష్టపరచజాలక పోయిరి.

యుద్ధము

యుద్ధము ప్రారంభమయ్యెను. యుద్ధము జరుగ కూడదని ఇతడు గొప్ప ఆందోళన ము ప్రారంభించెను. 1918 సంవత్సరమున ఇతడు ప్రాసిక్యూటు చేయబడి 6 నెలల శిక్షకు పాత్రుడయ్యెను. గనుల పనివారి సభలకు యాజమాన్యమున జరిగిన సభయందు "అవారపదార్థములు పంచిపెట్టుటయందు నిర్బంధము లుండుట లాభకరమా నష్టప్రదమా" అనువిషయమై చర్చ జరిగెను. ఈసభయందు కుక్

ఎ. జె. కుక్ గారు

బాగు గనుల పనివారి సంఘపు కార్యదర్శి

గారు నిర్బంధముండుట నష్టప్రదమని వాదించుచు ఉపన్యాస మిచ్చిరి. ఈ ఉపన్యాసమునకే ఇతడు శిక్షింపబడెను. శిక్షముగియగనే మరల పనివారితో కలిసి ప్రచారముచేయు మొదలిడెను. యం. యన్. జి. బి. కార్యనిర్వాహకసభ పునఃస్థాపనకు ఎన్నుకొబడెను. పిమ్మట దక్షిణవేల్పు మైనర్స్ ఏజెంటుగ ఎన్నుకొబడెను. 1924 సంవత్సరమున మైనర్స్ ఫెడరేషను కార్యదర్శిగ ఎన్నుకొబడెను.

రాజకీయాండోల్ నము

కార్యదర్శి కాగానే పనివారిజీతములు అధికముచేయవలయు నను ఆండోల్ నము ప్రారంభించిరి. ఆకాలమున కార్మికపక్షమువారు అధికారమునందుండిరి. ఈ విషయమై పరిశీలించుటకు ఒకవిచారణసంఘ మేర్పఱుపబడెను. ఈవిచారణసంఘము వారినిర్ణయముల ఫలితముగ కార్మికుల జీతములు పెంచెదమనెను. సంవత్సరమునకు 15 మిలియనులు ఎక్కువజీతము లివ్వవలయు నని తీర్మానింపబడెను.

కార్మికప్రభుత్వమున గనులకాళుమంత్రిగనున్న ఇమాన్యుయలు షిస్టెలుగారికి ఈ ఆండోల్ నమున గొప్పసహాయము చేయుచుండెడివారు. ప్రభుత్వవద్దనున్న కార్మికులపట్ల సానుభూతిగలవారైనవో గొప్పలాభము కలుగునని కుక్ గారి అభిప్రాయము. ఇందులకు కార్మికప్రభుత్వమువారి చర్యలకును బార్లీసుప్రభుత్వమువారి చర్యలకునుగల తారతమ్యమే నిదర్శనమని కుక్ గారు నెలుపుచున్నారు.

1924 సంవత్సరమున జరిగిన ఎన్నికలలో కార్మిక పక్షమువారు అపజయము గాంచిరి. గనుల పరిశ్రమయందు గొప్ప వివాద మేర్పడునని వారప్పుడే గ్రహించిరి. ప్రేమ యూనియనులకు ఎక్కువ అధికార ముండవలయునని ఆండోల్ నము జరిపిరి.

కుక్ గారి అభిప్రాయములు

ప్రస్తుతము ఏర్పడిన వివాదము అందు కుక్ గారికి గల సంబంధము వివరించుట అవసరము. ప్రేమ యూనియనుల విషయమై వీరికి గల అభిప్రాయములను వివరించి వ్యాసమును ముగించెదను.

ప్రస్తుత పారిశ్రామిక పరిస్థితుల ననుసరించి గనుల పనివారు కార్మికసంఘముల పునర్నిర్మాణమునకు గడంగి ఐకమత్యముతో పనిచేయవలెనని లాభములేదని కుక్ గారి అభిప్రాయము. సమ్మెలు జాతికంతయు సంబంధించిన విషయ మగుటచే చక్కని నిర్మాణ ముండవలయును. గనుల పనివారికి కేంద్ర సంఘ ముండవలయును. వారు జీతములు బత్తెములు మున్నగువాటిని నిర్ణయింపవలయును. ప్రేమ యూనియనుల వారే ప్రతినిధులను పార్లమెంటుకు పంపవలయును. పారిశ్రామిక వివాదములందు పాలుగైకొనువారు రాజకీయ విషయములందు పాలుగైకొనువారు భిన్నాభిప్రాయములు గలవారై యుండుటచే గొప్పనష్టము కలుగుచున్నదని కుక్ గారి అభిప్రాయము. ప్రేమ యూనియనుల కన్నిటికి ఒక కేంద్ర నిధి యుండవలెను. పార్లమెంటుకు ప్రతినిధులను పంపుటకై అభ్యర్థకు ఈనిధినుండి ధనము ఇవ్వవలెను. అప్పటికిగాని నిజముగ కార్మికపక్షము పార్లమెంటునం దేర్పడదని కుక్ గారి అభిప్రాయము. ఇంతేకాక కార్మిక ఆంతర్జాతీయసంఘము లేర్పడవలయును. రషియా ప్రేమ యూనియనులకు (బిటిఘ) ప్రేమ యూనియనులకు ఎక్కువ అన్యాయ ముండవలయునని కుక్ గారు కోరుచున్నారు. పరిశ్రమలయందు కార్మికులకు సంపూర్ణ హక్కులం దవలయును. ఇందులకు కార్మికులు తన ఆర్థిక సంపాదించుకొనవలెను. ఈవిషయమై వీరు కొన్ని పుస్తకములు కూడ వ్రాసి యున్నారు. గనుల యజమానుల సొత్తు కాదనియు గనులు పనివారి సొత్తనియు కుక్ గారి వాదము. క్రమముగ వీరి సిద్ధాంతములే కార్మికులయందు వ్యాపించుచున్నవి. (సోషలిస్టు రెవ్యూ)

భారత రైల్వేల మహాసభ

కల్నలువార్లుగా రధ్యత వహించుట

సిమ్లా, నెప్టెంబరు 29:—అక్టోబరు 7 వ తేదీనుండి భారత రైల్వేల మహాసభ కల్నలు వార్లును పశ్చిమోత్తర రైల్వే ఏజెంటుగారి అధ్యక్షత క్రింద జరుగును. బండ్రు కంపెనీలు మార్పుకొనుట, ఏకటిక్లెట్లు, సైనిక ప్రయాణముల గూర్చియు రైల్వేలపై పన్ను, రైల్వేలలో జెనీవా తీర్మాన మనుసరించుట, ప్రచురణకాళి, వాక్యమువ్రేసు, రైల్వేల పనిజరుగనందలి విషయము, టిక్లెట్లులేకుండ ప్రయాణము చేయువారి విషయమును చర్చింపబడును. సుమారు 60 మంది అన్ని రైల్వేలవారును వస్తారు. ఒకవారమే సభ జరుగును. (ఆ. పై)

పరువునష్టపు దావాలు

ఇంజనీరు పురపాలకసంఘసభ్యులపై దావాలు చేయుట

కరాచీ, నెప్టెంబరు 29:—కరాచీ అసిస్టెంటు ఇంజనీరు ఇరువురు పురపాలకసంఘసభ్యులపై రెండు పరువునష్టపు దావాలు చేసెను.

500 పెక్కుక్రింద మణిలాలు, బియ్యము మహమదుఖానుగార్లపై దావాచేసెను. నీరీక్వార్టరు మల్లి కాంట్రాక్టుమగూర్చి ఏర్పాటు చేసిన ఉపసంఘపు నిజీదీక్ష పురపాలక సంఘము వారు చర్చించుచుండ మహమదుఖాను మణిలాలుగార్ల తనపై అన్యాయమైనట్టి పరువునష్టమైనట్టియు నేరాకోపణలు చేసిరిని వాది చేసెను. మహమదుఖాను వాది మెజరుమెంటుపుస్తకము జాబితానెనని చెప్పెనట. రెండుకేసులును అక్టోబరు 11వ తేదీకి వాయిదా వేయబడెను. (ఆ. పై.)

సింహాళ దేశమందలి యిండియను కూలీలు

చేతనప్రమాణ సమన్య

శ్రీశ్రీశ్రీశ్రీశ్రీ

ఇండియా, సింహాళ ప్రభుత్వములమధ్య జరిగిన

రాయబారముల స్టేటుమెంటు

(అసోసియేటెడు ప్రెసు స్పెషలునర్విసు)

సిన్హ, ప్యాంబరు 29:—సింహాళనుండి రేయాకు కాఫీ, రబ్బరు ఎస్టేటులను బనిజేయుచున్న భారతదేశపు కార్మికులకు యివ్వవలసినవన్న చేతన ప్రమాణమును గురించియు, కార్మికులకు సంబంధించిన యితర సమస్యల గురించియు, యిండియా దొరతనమునకును, సింహాళ ప్రభుత్వమునకును జరిగిన రాయబారముల గురించిన స్టేటుమెంటు ప్రకటింపబడెను. 1922-వ ఏడు గ్రేడును కాసనము ప్రకారముగ భారతీయుల సింహాళమునకు వెడలనిచ్చుటను గురించి చర్చించినప్పుడు, భారత కాసనధర్మ ఎమిగ్రేషను ఫ్యాసింపుము (1) పురుషుడు కుటుంబమును షా షిం ప వల యు న ను సంగతి గుర్తించి, కార్మికుని జీవితప్రమాణము ప్రకారముగ న్యాయమును తినింతముఖముగ కాలక్షేపము జేయటమును (2) వార్షికముందును, రుగ్మతయందును నివసించుటకు తగినంతధనము పనిజేయుకాలమున గడించుటకును సౌకర్యముల నొసంగుచు అసలువేతనము నిశ్చయింపవలయునని కోరెను. అందుపై జీవితవ్యయమును గురించి విచారణ సలుపవలసినదని సింహాళ ప్రభుత్వమును 1922 అక్టోబరులో యిండియా ప్రభుత్వము గోరెను. అసలువేతనమును నిశ్చయించుభారము జోన్సు ఛేట్టుమెన్ గారి కప్పగింపబడెను. సింహాళ ప్రభుత్వధర్మా యని 1924 డిసెంబరులో పంపబడిన రిపోర్టును యిండియా దొరతనము పరిశీలించెను. ఎమిగ్రేషను ఫ్యాసింపుకుమిటి యిండియా దొరతనపు ఎమిగ్రేషను ఏజెంటు లతో రిపోర్టునుండి యిండియా దొరతనము చర్చించి, ఛేట్టుమెన్ గారి తీర్మానముల తా మంగీకరింపజాల నని వలసరాజ్య పరిపాలనకాళుకు జూలై 1924 లో ప్రభుత్వ మెరింగించెను. అంతియగాక ఉభయప్రభుత్వముల ప్రతినిధులు గల కమిషను విషయముపై విచారణము గావించవలయుననిమాడె వలసరాజ్య పరిపాలనకాళుకు యిండియా దొరతనము నూచించెను.

సింహాళ ప్రభుత్వపు విచారణకమిటి సూచనలు

ఇండియా దొరతనముగావించిన సూచనల ప్రకారముగ భారతదేశమునుండి దిగుమతియగు కార్మికులపై తనిఖీచేయు కంబ్రోలరు, సింహాళ ప్రభుత్వపు లెక్కలకాళు డైరెక్టు సింహాళ మందు గల యిండియా దొరతనపు ఏజెంటు, తోటలసంఘము ప్రతినిధులు సల్లంగుల విచారణసంఘమును సింహాళ ప్రభుత్వము నియమించెను. విచారణసర్వీ సిఫార్సులుబంపుట యా కమిషను ధర్మమై యున్నది. ఈ సంఘముయొక్క సమావేశవివరములు యిండియా దొరతనమునకు 1925 ఏప్రిలు నూసనుం దంపబడెను.

1. వేతనప్రమాణ సిద్ధాంత మంగీకరింపవలయు ననియు 2. ఈడు వచ్చిన పురుషుడుగాని స్త్రీగాని నూసమునకు 24 దినములు పని జేయుననియు, పనిజేయుకొద్దాడు 20 దినములు పనిజేయు ననియు తలంచి యీ నియమ నివారించబడే వేతనముల ప్రమాణముగ నిశ్చయింపవలయునని కమిటి సిఫార్సుజేసెను:—

Table with 3 columns: కార్మికులతరగతి, ప్రదేశము, వేతనము. Rows include పురుషుడు, స్త్రీ, పిల్లవాడు, పురుషుడు, స్త్రీ, పిల్లవాడు, పురుషుడు, స్త్రీ, పిల్లవాడు.

తోటల పరిశ్రమలకు సంబంధించిన సంఘముల అభిప్రాయము నిమిత్త మీ సూచనల వలసరాజ్యపరిపాలనకాళు బంపి, యిండియా దొరతనా ప్రాయమును చెలువగోరెను. ఎమిగ్రేషను ఫ్యాసింపుము, మదరాసు ప్రభుత్వము, యిండియా దొరతనము సంప్రదించెను. సింహాళమును భారతదేశపు కార్మికులకు సహాయులగు యిర్వురువేతనముల రేటుకంటె సిఫార్సులను గావించబడిన రేటు అభివృద్ధిపునున్నను, జబ్బు, వార్షికములందు జీవయాత్రగడపుటల తగిన ధనము మాపబెట్టుకొన అంకాకములేదు. నూమూలు స్వయంసహకారత్రమే యిప్పుడియబడు వేతనము చూచుచున్నది. కుటుంబముల అందరినూ లందు జూపబడిన

పరిమాణమునుబట్టి, సింహాళమునందుగల భారతదేశపు ప్రభుత్వముయొక్క ఏజెంటు లెక్కలప్రకారముగ కార్మికులకు కష్టసమయమున ఆధారముగ నుండుటకొరకై కొంత ధనము కూడబెట్టుకొనుట కవకాశమునొసగు నిమిత్తము, కమిటి సిఫార్సుజేసిన రేటుకంటె నూటికి రూ. 10 లు అదనముగ జేర్చవలసినదని యిండియా దొరతనము సింహాళ ప్రభుత్వమునకు సిఫార్సుజేసెను. 1925 జనవరి 21-వ తేదీన సింహాళ ప్రభుత్వమున కీ సిఫార్సు యిండియా దొరతనము గావించెను.

తోటల యజమానుల సూచనలు

జిల్లాలవారి వేతనముల సంఘముల ఫ్యాసింపవలయునని యాలోచన తోటల యజమానులసంఘము కొన్ని సూచనల గావించెను. హిందూదేశము నుండి సింహాళమునకు పనిపాటల నిమిత్తమై బోవు కార్మికులపై విచారణము జేయుటకు 'ఇన్డెరిక' ముగ ఉద్యోగియగు ఎమ్. టి. రిడు వి. సి. ఎస్. గారిని గవర్నమెంటుతో ఢిల్లీలో సంప్రతించుటకు బంపవలయునని వలస రాజ్యపరిపాలనకాళు ఉత్తరువు జేసెను. రిడుగారు 1926 మార్చి 2-వ తారీఖునకు ఢిల్లీ వచ్చెను. యిండియా దొరతనముతో ఆయన ఏమవ్వ చచ్చించెను. అంతియగాక కార్మికుల యొక్క ముములకు సంబంధించిన మరెకొన్ని సమస్యలను యిండియా దొరతనము రిడుగారితో సంప్రతించెను. వలసరాజ్య పరిపాలన ప్రభుత్వము తరఫున రిడుగారు వేతన ప్రమాణమును గురించి ప్రత్యక్షముగా విధానమును జెల్పెను. సింహాళ విచారణకమిటి సిఫార్సుజేసిన ప్రమాణము క్రింద యాడువచ్చిన కార్మికుడు గడించు వేతనప్రమాణమునుండి కార్మికులు అంచనాల ప్రకారముగ అసలు జీవనవ్యయముక్రింద వెచ్చింపబడు మొత్తము పోగ జేపించిన భాగమును యిండియా దొరతనము కొర అదనపు మొత్తము అనగా పది పాసెంటు అందు యిమిడియున్నదని రిడుగారు వాదించిరి. యుక్తవయస్కుడుగు పురుషుడు, భార్య కలసి మానమునకు గడించినది మొత్తము దిగువ వివరింపబడుచున్నది.

Table with 4 columns: కార్మికుడు, పూతము, ఆదాయము, వ్యయము. Rows include పురుషుడు, పురుషుడు, పురుషుడు.

రిడుగారి సూచనలు

పై లెక్కప్రకారముగ పని పాటలు చేయువారివారికి సౌకర్యము గలిగించు నిమిత్తము కార్మికులకు వేతనమును సఫా జూపవలసియున్నదనియు దిగువ ప్రకటింపిన రీతి నవలంబించినయెడ యిండియా దొరతనము గోరు మరతు మన్నింపబడుననియు రిడుగారు చెల్పిరి. (1) పనిజేయు ప్రతికార్మికునకును నూసమున కుచితముగ కొన్ని మంచముల బియ్యముయివ్వ వలయుననియు (2) పనిచేయుచాలసి పిల్లవాడు గల ప్రతి విశేషపునకు పురుష కార్మికునకునకిచ్చి నన్ను బియ్యముఉచితముగ నిచ్చుటయు చక్కగ నుండునని రిడుగారు చెప్పిరి. ఎస్టేటు మధ్యను లందుగల కార్మికుల కెల్లరమున నివసించునములు వారు బనిజేసినను జేయువందనను బియ్య ముచితముగ యిప్పింపబడునని రిడుగారు విన్నవ్యము జేసిరి. సంవత్సరమున కందుమూలముగ తోటల వారికి నూమూ 80 లక్షల రూపాయలు వ్యయమగును. యుక్త వయస్కు వచ్చిన వానికి చట్టప్రకారముగ నిర్ణయింపబడిన వేతనము తగినంత బంచి కారణములేనిది తగ్గింపరాదని జెల్పెను. తన దొరతనములరఫున (1) కార్మికపరిశీతులందును, జీవితవ్యయ పరిశీతులందును గల మార్పులనుబట్టి నిర్ణయింపబడిన వేతన పరిమాణమును వైసడెలుపబడిన ఉచిత సౌకర్యములందును సింహాళ ప్రభుత్వము మార్పుగావించవలసియు (2) వైసడెలించిన రేటులను తగ్గించుటకు తగినంత పరిశీతు బంధించినయెడ తగ్గించుటకు సింహాళ ప్రభుత్వ మంగీకరించినయెడను సింహాళ ప్రభుత్వము హిందూదేశ ప్రభుత్వమునకు ముందుగ తెలిపి వారి అనుజ్ఞ బడ యనియెడ ఆరుమాసములవరకు వేతన ప్రమాణము తగ్గింపకుండుటకు రిడుగారు ఆభయ మిచ్చిరి. (3) ఆరుమాసముల లోపున వేతనముల తగ్గించుట విషయమై ఉభయ ప్రభుత్వములును సమాధానమునకు రానియెడ ఎవరు యివ్వను ప్రకారముగ వారు చర్య అవలంబింపవచ్చును.

కొన్ని వివరములనుబట్టి సూచనల యిండియా దొరతన మంగీకరింపవచ్చునని సింహాళ ప్రభుత్వమునకు తెలియజేయబడెను. వేతన ప్రమాణముల నిశ్చయించుటయందు 'జీవన వ్యయమునుబట్టి' అనుమాటలు రిడుగారి సూచనలో జేర్చవలయునని ఇండియా దొరతనము తెలియజేసెను. నిశ్చయించిన వేతన ప్రమాణము అవనతమైనయెడ తీవ్రవ్యయము పొచ్చినయెడ వేతన ప్రమాణముకూడ పొచ్చింప అవకాశము గలిగియుండవలయునని యిండియా దొరతనము అభిప్రాయమై యున్నది.

(1) అమలునందున్న వేతనములరేటు పొచ్చింపబడుటకు పరిశీతు లేర్పడినయెడ సింహాళ ప్రభుత్వము వేతనముల పొచ్చింప నిరాకరించినయెడల ఒడంబడిక అంత్యము గావించుటకు యిండియా దొరతనమునకు పరస్పర స్వాతంత్ర్య ముండవలయును.

(2) కార్మికుల యివ్వమైనయెడల కాలనియముప్రకారముగ వేతనములకు బనిజేయుటకుగాని లేక గుత్త కూలీజేయుటకుగాని ప్రతివానికిని కాసనముప్రకారముగ హక్కుండవలయును. (3) నూతనవిధానము జనవరి 1927 నుండి అమలులో బెట్టబడును.

అంతియగాక వేతన ప్రమాణసమన్యతోబాటు భారత కార్మికులకు సంబంధించిన కొన్ని ఉపసమన్యలుకూడ పరిష్కరింపవలయునని యిండియా దొరతనము సింహాళ ప్రభుత్వమున కంపెను:—

- (ఎ) కార్మికుల బిడ్డలకు విద్యాసౌకర్యము లొసంగుట (బి) ప్రకృతిమందుగల పరిశీతుల ప్రకారముగ కార్మికులకు సంపూర్ణముగ చట్టము ప్రకారముగ క్రమముగ జీతముల నీయుటను నిబంధన (సి) వారి బిడ్డలకు వైద్యోపచారములకు సౌకర్యము లొసంగుటకు ఏర్పాట్లు (డి) పని సంవత్సరములలోపునకు బిడ్డగ్గు బనిజేయింప నిషేధించుట (యి) నియమింపబడినరకపు బియ్యము కార్మికులకు ఒసంగుటకు చట్టమునందు యేర్పాటు గావించుట మొదలగు సమన్యలు బిష్కరింపబడవలయునని యిండియా దొరతనము సింహాళ ప్రభుత్వమునకు చెల్లెయజేసెను.

రిడుగారితో చర్చించి అంగీకరించినవరకు సింహాళ ప్రభుత్వ ముమోసించెననియు, యావరతు లవలనందు బెట్టుటకొరకు ఆర్డినెంసు తయారు జేయువలెననియు, కాసనపథ్యమందు శీఘ్రముగ దానిని ప్రవేశబెట్టి సింహాళ ప్రభుత్వము తలంచుచున్నదనియు యిండియా దొరతనమునకు తెలియజేయబడెను. సింహాళ విచారణసంఘము వేతనప్రమాణమును గురించి నూచనల గావించి నప్పటినుండియు జీవితప్రమాణము పొచ్చుగాలేదనియు, శీఘ్రకాలములో ధరలు బెరుగు సూచనలు గాన్పింపవనియు యిండియా దొరతనముయొక్క ఏజెంటు తెలియజేసెను. ఏదన పేరాగావునందు ఉపహరించిన వేతనములందు మార్పును గురించి యిండియా దొరతనము పట్టుపట్టుట మాన జలించెను.

వలస రాజ్యపరిపాలనకాళు అభిప్రాయములు

1. న్యాయముగ గడువులో క్రమముగను సంపూర్ణముగను భారతకార్మికులకు వేతనముల యిప్పింపవలయును. ఏపనుల జేయించుకొనుటకు ఒడంబడిక గావించబడెనో ఆ ఒడంబడిక ప్రకారముగ మాసము జరిగిన పది దినములలోపున కార్మికునకు సంపూర్ణముగ జీతము యిచ్చివేయవలయును.

2. సింహాళ విచారణసంఘము ప్రసవించిన స్త్రీలకు ధన సహాయము నిప్పింపవలయునని సిఫార్సుజేసెను. ఎస్టేటులందు బనిజేయు స్త్రీ ప్రసవించినయెడ వారమునకు ఆరువందల బియ్యమునిచ్చుటకు సింహాళ దొరతనము అంతికాలములో కొనిన సభయందు ప్రవేశబెట్టవచ్చు నూతన వైద్యోపచారచట్టమందు నిబంధన జేర్చబడెను.

3. పురుషులు, స్త్రీలు బిడ్డలు 750 మంది కార్మికులకంటె అధికముగల ఎస్టేటులందు శిక్షణము బడసిన వైద్యుని, మల్తీసానిని, ఒక వైద్యకాలయ ఫ్యాసింపవలయుననియు, యిండ్ల యిబ్బందులు తీసుకొరకు సఫల సౌకర్యములు జేయుటకొరకు మసాయిదా లెగింపు నందుగాని, లేక మరెయొకచోటగాని ఏర్పాటు గావించవలయున యు గోరబడెను. ఈ సూచనలు సింహాళ దొరతనముయొక్క ఆమోదమును బడసెను. సాధ్యమైనంత శీఘ్రముగ యీ సూచనల అమలునందు బెట్టి సింహాళ దొరతనము తలంచుచున్నది. (4) పది సంవత్సరములకు లోపున వయస్కుల బాలరనే ఎస్టేటులందు బనిజేయింపకుండుటకై చట్టమును గావించ సింహాళ దొరతనము యిండియా ప్రభుత్వముతో యేకీభవించెను. ఈలోపున విద్యాసౌకర్యములు పొచ్చించుటకై ఏర్పాట్లు గావించబడెను. (5) చట్టమునందు ఫలారకము బియ్యము ఫలన రేటుప్రకారముగ భారత కార్మికులకు యివ్వవలయునని దొరతనము నిర్బంధము జేయుటకు తలంచుచున్నది. భిన్న విషయములగురించిన బిష్కరిము గావించ కొంత ఆలస్యముపట్టును. వేతనములందు మార్పుగావించుట మొదలగు అంశముల విషయమై యిండియా దొరతనమునకు సింహాళ ప్రభుత్వముపై సంపూర్ణ విశ్వాసముగలదు. అయినప్పటికి, 1927 సంవత్సరారంభమునకు నూతనయేర్పాట్లు అమలునందు బెట్టువలెనని యిండియా దొరతనము విశ్వసించుచున్నది.

స్వామిస్థానవార్తలు

రాయపేట ఎన్నికల తగాదా

మాండమను ఉత్తరువు

విచారణ సోమవారమునకు నిలుపబడుట

(స్వా॥ వి. వి. శ్రీనివాసయ్యంగారి ఎదుట)

రాయపేట ఎన్నికల తగాదా సంబంధముల కమిషనరుచే ఎన్నికలు జరుపనీకుండ రాయపేట వోటరుల తరపున స్వా॥ వి. వి. శ్రీనివాసయ్యంగారిచే మాండమను ఉత్తరువును జూదిన కేసు తిరిగి నేడు 11 గంటలకు విచారణకు వచ్చెను. పిటిషనరు తరపు వకీలు చంద్రశేఖర అయ్యరుగారు నిన్నటిదినము కోర్టుముగియున్నట్టికి వర్తించుచున్న వాదనకు తిరిగివారంభింపగానే కార్పొరేషనుతరపు స్వామిస్థాన విచారణను నేటికి నిలుపుటకు గావించి సోమవారము తీసుకొనుటకు కోర్టు వారిని గోరిరి. 28 వ తేదీ ప్రభుత్వమువారు గావించిన ప్రకటన కాన్సిలుతో సమావేశమైన గవర్నరుగారిచే గావింపబడియున్న తరునునా కారాయన నంతయు నిన్నటిదినము చాలవరకు చర్చింపబడెననియు, ఈవిషయము చాల ప్రాముఖ్యమైనదనియు, తాము రెండుకేసులలో చర్చింపవలసి వచ్చుటచే ఏకేసు నకుగాని సంపూర్ణ స్వామిస్థానము గలగజేయబాలకున్నా మనియు, అందుచే సోమవారము నాటికి విచారణ నిలుపవలెనని రంగసామి అయ్యంగారు గోరిరి. పిటిషనరుల తరపు స్వామి వారియు ఇందు కాక్షేపణ తెలుపకుండుటచే స్వామియార్దులు విచారణను సోమవారము నాటికి నిలిపివేసిరి.

చంద్రశేఖర అయ్యరుగారు వాదన సారాంశమును చక్రవర్తియొక్క నేతకుడైయుండి ప్రజలకు స్థామాటరీ విధులునిర్వర్తించు బాధ్యత లేనివాడైన అట్టివానిపై మాండమను ఉత్తరువును జారీకేసిన చక్రవర్తిపై ఒసంగినటు లగున గావున అట్టివానిపై మాండమను ఒసంగబడరాదుగాని ప్రజలకు స్థామాటరీ విధులు నిర్వర్తించు బాధ్యత యుండిన చక్రవర్తి నెక్కువపై మాత్రము మాండమను ఒసంగబడవచ్చునని బల్కిరి.

కార్పొరేషను తరపు వకీలు రంగసామి అయ్యంగారు మాట్లాడు రెండుమాడు విషయములు తాము వివరముగ జెప్పటకు కోర్టువారి అనుమతిగోరిరి

స్వామియూర్తి:—నిన్నటిదినము చంద్రశేఖరయ్యరుగారిచే వాదించబడిన అంశములలో నొకటి (28 వ తేదీ ప్రభుత్వము వారొసంగిన ప్రకటన కాన్సిలుతో సమావేశమైన గవర్నరుగారి ఉత్తరువుగారు అను సమన్వయ) చాల ప్రధానమును గొప్ప కాస్త్రము సమన్వయను గలిగియున్నందున ఏ తరపున తీర్పు జెప్పవలసివచ్చినను తీవ్రమును ఫలితములుగలరుట నిక్కము గావునను ఈ విషయముపై సంపూర్ణముగావించుట కవకాళ మొసంగెదననియు, కాని ఈధిసము వాదనలు పూర్తికేయినో తమ తీర్పు త్వరలో జెప్ప వీలగుననియు బల్కిరి.

రంగసామి అయ్యంగారు మాట్లాడుచు ఈ విషయము చాల ప్రధానమై యున్నందునను ఎటులైనను ఫుల్ టెంచి తీర్పులోగ ఈ తీర్పు జెప్పిన దీని వలన గలుగు ఫలితములు ఏ పక్షమున కనుకూలమైనను తీవ్రమును చిక్కులను గలగజేయగలననియు, తాము ఈకేసుగాక ఫుల్ టెంచి కేసులోను పనికేయవలసి యుండుటచేత ఈకేసు విచారణకు వ్యవధి యొసంగుడనియు బల్కిరి.

స్వామియూర్తి:—ప్రతి కక్షిదారులు (పిటిషనరులు) ఈవిచారణ సోమవారమునకే గాదు రాబోవుసంవత్సర మిదిను వరకైనను నిలుపబడుట కాక్షేపణజేయరు! (నవు)

స్వామియూర్తి ఇంకను మాట్లాడుచు పెట్టెంబరులో పల్లెఎన్నికలకు లేదని నిర్ణయించుటకు కమిషనరుగారికి హక్కుగలదనియు, పిమ్మట లేదని నిర్ణయించుటకు తమకు తోచినంత వరకు ప్రభుత్వమువారికి హక్కుగలదని తమ యభిప్రాయముని బల్కిరి. కార్పొరేషనువకీలు ఈవిషయముగూడ వివాదగ్రస్తమగునని బల్కిరి.

చంద్రశేఖరయ్యరుగారు మాట్లాడుచు ప్రభుత్వమువారికి గల హక్కువిషయమై నూచనాపూర్వకమే గాని ఉత్తరువు మూలముగ లేనందున అవిషయమై ప్రస్తుత మభిప్రాయ మొసంగుట అవసరముగాదని చెల్లిరి.

కార్పొరేషను వకీలు మాట్లాడుచు సందర్భవశమున ఈ విషయముగూడ స్వామియార్దులు అభిప్రాయము నొసంగవలసి యుండుననిరి.

స్వామియూర్తి:—బల్కురు తా మివిషయములపై దీర్ఘముగ ఆలోచించుచున్నా మనియు ఎంతదీర్ఘముగ ఆలోచించిన అంత ఎక్కువచిక్కు లిందిమిడియున్నటుల గాన్పించుచున్నవనియు, ఈబాధ్యతను నీ కైరింగి సోమవారమునకు వ్యవధి గోరిననో రెండవపక్షము ఆక్షేపణ జెప్పవలెనను అట్లు వాయిదానొసంగుట కంగీకరింతుమని బల్కిరి.

కార్పొరేషను వకీలు వాయిదా కావలెనని తెలిపినమీదట స్వామియూర్తి వాయిదా నొసంగుచు పిటిషనరు తరపు వకీలు నూచించిన కోర్టువిషయములను పూర్ణముగ వాదించుటకు ప్రతివాడుల తరపు వకీలు సంసిద్ధముగ లేనందున, పిటిషనరులు వాయిదా నొసంగబడుట కాక్షేపణ తెలుపని కారణముచేతను సామవారమునకు వాయిదా నొసంగిరి.

మాండమను ఉత్తరువు ఇంకను చెల్లుబడియే యుండును కదాయని చంద్రశేఖర అయ్యరుగారు ప్రశ్నింపగ కోర్టువారు కడపటి ఉత్తరువు లొసంగువరకు మాండమను చెల్లునని స్వామియూర్దులు బల్కిరి.

హైకోర్టులో మాండమను ఉత్తరువు

(నిన్నటి రిటనాయి)

కార్పొరేషను వకీలు రంగసామి అయ్యంగారు తమ వాదనల నొకకెంబు వేరొకటి వివరముగ చర్చించిరి.

స్వామియూర్తి:—ఈ ఎన్నిక స్వామియార్దులసమన్వయము గాకపోయినను దీనిపై విచారించుటకు నాకు (జ్యూరిస్ డిక్షను) అధికారములేదనియు మీయభిప్రాయము?

రంగసామి అయ్యంగారు వేరొక యంశమును వాదించుచు మాండమను ఉత్తరువు నొసంగుటవలన కాన్సిలుతో సమావేశమై గవర్నరుగారు రొసంగిన ప్రకటన నిలుపుట జేయబడెననియు, 45 శక్తును క్రిందకోర్టువారి కట్టుబడికారము లేదనియు బల్కిరి. 30 వ తేదీ ఎన్నికలు జరుపబడవలసినదిగ ప్రభుత్వప్రకటన గలదు. ఈప్రకటన కాన్సిలుతో సమావేశమైన గవర్నరుచే గావింపబడెనా లేదా యను విషయము చర్చింపబడినది.

స్వామియూర్తి:—ఆప్రకటనయం దుపయోగించిన పదము “ప్రభుత్వము”ని యున్నదిగా! “కాన్సిలుతో సమావేశమైన గవర్నరు” అని యుండి యుండవలెను. ఇం దిదిడియున్న సమన్వయమును నిన్న, కాన్సిలుతో సమావేశమై యున్న గవర్నరుగారిచే గావింపబడినదని నిర్ధారణలేనపుడు “ప్రభుత్వముచే” గావింపబడినటుల రుజువైననో చాలునా? ఆ ఉత్తరువునుబట్టి చూచిననో అందు కాన్సిలుతో సమావేశమైన గవర్నరుచే గావింపబడినటుల నిర్ధారణయగుటలేదు.

రంగసామి అయ్యంగారు:—“కాన్సిలుతో సమావేశమైన గవర్నరు” అనుపదమునకు వివరణ భారతప్రభుత్వచట్టము 42-వ క్షేపణలో గలదు. పిదప అయ్యంగారు సుంటూరుయ్యని సిపాహిటి సర్చార్జి కేసును నిదర్శనముగ జూపిరి గాని స్వామియూర్తి తా మాక్షేపణవాదనతో సంతృప్తి జెందలేదనిరి.

స్వామియూర్తి:—ప్రభుత్వము పేరిట శీకటరీలుగాని, అండరు శీకటరీలుగాని ఉత్తరువు లొసంగుట బంధనమేగదా!

రం. అయ్యంగారు:—కావచ్చును.

స్వామియూర్తి:—ఎటులైనను ఈ ప్రకటన కాన్సిలుతో సమావేశమైన గవర్నరుగారిచే నొసంగబడిన యుత్తరువని చెప్పటకు వీలులేదు.

రం. అయ్యంగారు:—ఆప్రకటన మంత్రివర్గము గావించినదైనను ప్రజాయుక్త కాఖలందు గవర్నరును మంత్రివర్గమును ప్రభుత్వముగ నేర్పడెదరు.

స్వామియూర్తి:—ప్రభుత్వమైనవై రను విషయముతో నాకు బులేదు. కాన్సిలుతో సమావేశమును గవర్నరుగారిచే గావింపబడిన ప్రకటనయని రుజువైన నీక లేదనట్లే.

రం. అయ్యంగారు:—భారత ప్రభుత్వ చట్టము 46 వ శక్తును ననుసరించి రాష్ట్రీయప్రభుత్వముందలి ప్రజాయుక్త కాఖలకు సంబంధించినంతవరకు మంత్రివర్గముచే సమావేశమైన గవర్నరు అనియే అర్థమునను.

స్వామియూర్తి:—ప్రకటనయందుగాని ఉత్తరువులోగాని “గవర్నరు మంత్రివర్గముతో” గలసి వర్తించినటుల తెలుపుట కారాధర మేమిగలదు? ప్రభుత్వమందే కాఖలందుగాని గావింపబడిన ప్రతి ఉత్తరువును మంత్రిలు లేక కార్పొరేషన్ల వాక సభలలో గలసి గవర్నరుగారు గావించిన యుత్తరు నే యనియా మీయభిప్రాయము?

రం. అయ్యంగారు:—గవర్నరుగారును మంత్రి వర్గమును ప్రభుత్వముగ నేర్పడెదరు అని పల్కిరి.

అట్లు శక్తును గలదేమో చూడుడని స్వామియూర్తిగారు వకీలును గోరిరి. ఆ విషయమై ప్రత్యేకనిబంధనను తా మవ్యవధిగ జూపబాలమని వకీలు పల్కిరి.

ఈ సమయమున పిటిషనరుల వకీలు చంద్రశేఖరయ్యరు గారు లేచి మాట్లాడుచు, కాన్సిలుతో సమావేశమైన గవర్నరు అనగా గవర్నరును కార్పొరేషన్ల వాక సభలలోగాని గవర్నరు మంత్రివర్గముగా జాలరనియు, మంత్రియి సర్వాధికారముగలవారైనను కాన్సిలుతో సమావేశమైన గవర్నరుగమత్రము ఏర్పడబాలరనియు బల్కిరి.

స్వామియూర్తిగారు కార్పొరేషనుతరపు స్వామివాది నుద్దేశించి మాట్లాడుచు 46 వ శక్తునువారి (కార్పొరేషను) వాదమునకు ప్రతికూలమేగాని అనుకూలముగాదనియు, అత్యంత నలో కాన్సిలుతో సమావేశమైన గవర్నరుకును, మంత్రివర్గముతో గలదిన గవర్నరుకును గల భేదము మరింత స్పష్టముగ తెలుపబడియున్నదనియు బల్కిరి.

అంతట రంగసామిఅయ్యంగారు తామివిషయము విపులము వాదించ బూనుకొన లేదనెయు, ఈవిషయము చర్చకువచ్చునని ముందుగ తమకు తెలిసియుండలేదనియు బల్కిరి.

పిదప కార్పొరేషనువకీలు మరియొక అంశముపై వాదించుచు చట్టమునందలి నిబంధనల కనుగుణ్యముగనో, లేకుండనో క్రమముగనో, తిద్వ్యగద్దముగనో ఒకతూరి 30 వ తేదీ ఎన్నికలు జరుపబడవలెనని ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించినపిదప కోర్టువారు ఉత్తరువుగావించుట కధికారమును ప్రశ్నించిరి. ఈ సందర్భములలో బొంబాయి కోర్టులోని కేసు నొకదాని వివరించి ప్రభుత్వమువారి యుత్తరువునుమాత్రమే కమిషనరు అనులజరుపు ననియు, భారత ప్రభుత్వచట్టము 45 క్షేపణ క్రింది అట్టి ప్రభుత్వ ఉత్తరువురికే జేడిఉత్తరువును గావించుట కెవరికిని అధికారములేదనియు బల్కిరి.

మరియు పిటిషనరుల జట్టు స్వాతంత్ర్యమునకెట్టి భంగము గలగ లేదనిది. నేడు జరుగనున్న ఎన్నికలందు వారి యిష్టము వచ్చినటుల వోటు కేయనచ్చును— అనిరి.

స్వామియూర్దులు మాట్లాడుచు తమ రెండుప్రశ్నలకు సమాధానము లొసంగిన, విషయము చాలవరకు తెలుసనిరి. 2-వ నియమములో “క్రొత్త ఎన్నిక” యని ఎందువలన బేర్కొనబడినదను ప్రశ్నకు సమాధానము గోరిరి.

స్వామివాది రంగరామయ్యంగారు ఆ నియమము క్రమముగ నిర్మింపబడలేదని అంగీకరించిరి.

స్వామియూర్తి:—అది నా సంతకమునకు సమాధానమా? (నవు)

రం. అయ్యంగారికి పూర్ణముగ సమాధానముగాదు (మరల నవు)

అంతట రెండుకెంబు లైనందున కోర్టువారు ఫలాహారములకై లేచిరి.

ఫలహారానంతరము

రెన్నాండ్లెంట్లు ఫలహారానంతరము వకీలు వాదమును ప్రారంభించుచు క్రొత్త తేదీ నిర్ణయించి ఎన్నికలుజరుపవచ్చుననిరి. క్రొత్త తేదీని ర్ణయింపబడిన ప్రాత సామినేమలతోనే ఎన్నికలు జరుపవచ్చునా లేక మరల సామినేమలను త్రువ్వకొనవలయునా అన్న విషయమై విచారించవలెను. గవర్నరుగారు 2, 3, 4 నిబంధనలను పన్నెండుచేసిన, గవర్నరుగారు తన అధికారమును సమముగ చలాయించలేదని వోటరు ఆక్షేపించిన కోర్టువారు జోక్యముపుచ్చుకొనెదరా యని వకీలు ప్రశ్నించెను.

ఇట్లు జోక్యముపుచ్చుకొనటకు వీలులేదని స్వామియూర్తి చెప్పెను.

2, 3, 4 నిబంధనలు ఎన్నికల ప్రాసీజరుకు సంబంధించినవి నిబంధనల నన్నిటినిచూచిన క్రొత్త ఎన్నికలకే ఈనిబంధనలు అవసరమనియు, ఒకపర్యాయము సామినేమలను ముగిసిన పిమ్మట మరల 2, 3, 4 నిబంధనలననుసరించి అన్నివ్యవహారములు జరుగవలయుననికోరుట సరికాదనియు వకీలుచెప్పెను. ఇట్టి పరిస్థితులలో ఎన్నికహక్కుల కెట్టిభంగముకలగలేదు. ఈ ఎన్నికలలో, ఎన్నికల తేదీ మాత్రము మారుచున్నదిగాని సామినేమలను మారలేదు. కావున ఇది క్రొత్తఎన్నికకాదు. మూడుదినములు ముందుగ ప్రకటింపవలయునను నిబంధన మొదటిసోటిను ఇచ్చునప్పుడు అనుసరించవలయును గాని క్రొత్త సామినేమలను లేనందున అదే ఎన్నికవిషయమై గావింపబడు ఇతర నోటిసులుకూడ మూడుదినములు ముందుగ ప్రకటింపబడవలయునని చెప్పటకు వీలులేదు.

స్వామియూర్తి:—ఎన్నికలు జరుగునని జనవరి లేక ఆగస్టులలో ప్రకటింపబడెననుకొనెదము. అప్పుడు ఎన్నికలు జరుగనున్న నేటిదినము రాత్రి వోటింగు ప్రకటించి రేపు ఎన్నికలు జరుపుట స్వామియూరూ?

వకీలు:—కొంతకాలము నోటిసు యున్నచోటను మూడుదినములు నోటిసు యుండ నక్కరలేదు. ఈవిషయమున మాండమనురిట్ కోరుట అవసరము. ఆక్షేపణలున్న ఎన్నికలు రద్దుచేయవలయునని పెటిషనర్లు కేసు దాఖలు చేయవచ్చును.

స్వామియూర్తి:—కేసు ఎట్లున్నను ఈఅప్లికేషను మిగుల అలస్యముగ జేయడెనని తలచుచున్నాను.

చంద్రశేఖరయ్యరు:—రొగమునకు తగిన ఔషధ మివ్వవలసి వచ్చెను. పెట్టెంబరు 29 వ తేదీన ఈఎన్నిక జరుగునని లేట్ నోటిఫికేషను ప్రకటింపబడినది.

పిటిషనరువకీలు వాదము
రెన్నాండ్లెంట్లు వకీలు వాదమునకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చును.

రాయవేట ఎలక్షను తగాదా

లక్ష్మణశెట్టిగారి రివిజను పిటిషను
డిస్మిస్ చేయబడుట

పుల్లెంబి వారి తీర్పు

స్వామికాశాశాస్త్రి ప్రధాన న్యాయమూర్తి తీర్పుపై
జి. ఎ. జి. కె. లక్ష్మణశెట్టిగారు దాఖలుచేసిన రివిజను పిటి
షనును డిస్మిస్ చేయుచు నిన్నుసాయంకాలము 4 గంటలకు
ప్రధాన న్యాయమూర్తి, న్యాయమూర్తులు జాక్సన్, నుండరం
శెట్టిగార్లు చెప్పినతీర్పు ఈదినవ ప్రకటింపబడినది.

1926 సంవత్సరము ఆగస్టు 17 వ తేదిన పిటిషనరు
రావుబాదరు జి. ఎ. జి. కె. లక్ష్మణశెట్టిగారు 29 వ దిని
జను కార్పరేషను ఎన్నికలకు ఒక అభ్యర్థిగా నామినేటుచేయ
బడినది. ఇతడు కొంతకాలముండి హానరరీ ప్రెసిడెన్సీ మాజీ
స్ట్రీటుగ నుండెను. ఆగస్టు 11 వ తేదిన మాజీస్ట్రీటు ఉద్యోగ
మునకు వీరు రాజీనామ పంపిరి. మద్రాసు నగరపు మునిసి
పల చట్టము ననుసరించి మాజీస్ట్రీటులు కార్పరేషను ఎన్నికల
యందు అభ్యర్థులుగ నుండగూడదు, మాజీస్ట్రీటు అనుపదములో
హానరరీ మాజీస్ట్రీటులు కూడ చేరువని వాదింపబడినది.
ఈ రాజీనామాశేఖ ఆగస్టు 14-వ తేదిన ప్రభుత్వమువాటికి
చేరెను. అందుపై ప్రభుత్వమువారి క్రింది ఉత్తరువును ప్రక
టింపిరి:-

"తనపదవికి రాజీనామ ఇచ్చిన ఈదినవ కేర్నల్ నబి
నవారి కున్న హానరరీ ప్రెసిడెన్సీ మాజీస్ట్రీటు అధికారములను
సభాయుతుడగు గవర్నరుగారు రద్దు చేయుచున్నారు"

ఆగస్టు 20-వ తేదిన రెస్పాండెంటులు ఆక్షేపణపిటిష
ను పెట్టిరి. ఆగస్టు 20-వ తేదిన ప్రభుత్వపు టుత్తరువు ప్రక
టింపబడుటచే ఆతేదినే పిటిషనరురాజీనామా అంగీరింపబడి
ననియు, నామినేషను లేదీ అనగా ఆగస్టు 17-వ తేదీ నాటికి
ఇతడు మాజీస్ట్రీటుగ నున్నందున అభ్యర్థిగ నుండుటకు అర్హు
లేదనియు రెస్పాండెంటులు ఆక్షేపణ గావించిరి. చట్టము నను
సరించి ఈ ఆక్షేపణలపై కమిషనరు విచారణ సలిపి తీర్పు
చెప్పెను. తీర్పుపై లక్ష్మణశెట్టిగారు స్వామికాశాశాస్త్రిచీఫ్ జడ్జి
యొడుగు రివిజను పిటిషను దాఖలు చేసెను. నామినేషను క్రమ
మైనది కాదని కమిషనరు, స్వామికాశాశాస్త్రిచీఫ్ జడ్జి తీర్పు
చెప్పిరి. స్వామికాశాశాస్త్రిచీఫ్ జడ్జి తీర్పుపై
ఈ రివిజను పిటిషను దాఖలు చేయబడినది.

ఈపిటిషనులో ముఖ్యమైన అంశములు రెండు గలవు.
స్వామికాశాశాస్త్రిచీఫ్ జడ్జి ఈకేసు విచారణలపునప్పుడు సి
విలు ప్రాసీజరుకోడు ననుసరించి హైకోర్టుకు క్రిందికోర్టుజడ్జి
హోదాలో ఈకేసును విచారించలేదనియు తనకు ప్రత్యేకము
గ హోదానుసంబంధించి ఇవ్వబడిన అధికారము ననుసరించి
కేసువిచారణచేసిరిని వాదించబడినది. అందుచే స్వామికాశా
శాస్త్రి ప్రధానన్యాయమూర్తితీర్పుపై అప్పీలుచేయుటకు వీలులే
దనియు ఈ రివిజను పిటిషనును పుల్లెంబివారు విచారింప ఆ
ధికారములేదనియు వాదించబడినది. స్వామికాశాశాస్త్రి ప్రధా
నన్యాయమూర్తితీర్పు ఖాదుమైనది. కాదని రుజువుచేయుటకు
పిటిషనరువేటలు మునిసిపల చట్టమునందలి కొన్ని భాగములను
కొన్ని తీర్పులను ఉదాహరించిరి. "మునిసిపల ఎన్నికలతగాదా
లను పరిష్కరించుటకై స్వామికాశాశాస్త్రివారికి అధికార వి
ద్యును సభాయుతుడగు గవర్నరుగారు నిబంధనలను తయారుచే
యవచ్చు"నని పిటిషనునిపల ఆర్డరు 59 వ సెక్షను నూచిందుచు
న్నది. ఈ సెక్షనునందు 'ఎన్నికలు' అను పదమునకు సంపూర్ణ

పిటిషనరు వేటలు చంద్రశేఖరయ్యగారు వాదించ మొదలిడిరి.
అప్పటికి 4-15 గంటలగుటచే సాయంకాలములో పూగ వాదము
ముగియనా అని న్యాయమూర్తి పిటిషను అడిగెను.

కొన్ని విషయములు ప్రత్యేకించి చెప్పవలసియున్నది.
కోర్టు లేవననే ఎన్నికలు జరుపబడునోయని భయపడుచు
న్నానని చంద్రశేఖరయ్యరు చెప్పెను.

న్యాయమూర్తి:- ఎన్నికలు ఈదినము జరుగవని రూ
ఢిగ చెప్పెదను.

పిమ్మట చంద్రశేఖరయ్యరు రెస్పాండెంటు వేటలు వాద
ములకు ఖండించుచు కమిషనరే గవర్నరుని వారు వాదించిరి.
ఈ మాండమున్ను ఉత్తరువు స్టామ్యూలురీ సర్వంటు అగు కమి
షనరును బాధించుననియు వేటలు చెప్పెను.

చంద్రశేఖరయ్యరుగారు తన వాదమును ముగించక
మునుపే 4-45 గంటలగుటచే కోర్టు చాలింపబడినది.

ముగిసిన ఎన్నికలు అను అర్థము చెప్పవలెను. ఆ న గా
ఎన్నికలు జరిగి కాన్సిలరు ఏర్పడిన పిమ్మట జరుగు వ్యవహారము
లను తగాదాలను స్వామికాశాశాస్త్రివారు పరిష్కరించెదరని
ఈకోర్టు అర్థము. కాని ఎన్నికలకు పూర్వము ఏర్పడు వివాద
ములకు కూడ ఈకోర్టునే అనువర్తించునని చెప్పబడుట వీలులేదు.

కాని 247 వ సెక్షను ననుసరించి చట్టమును అనుసరించుచుట
కై నిబంధనలు చేయుటకు సభాయుతుడగు గవర్నరుగారికి సం
పూర్ణాధికారము లివ్వబడినవి. అందుచే ఈసందర్భమున 59 వ
సెక్షను అనువర్తించుచున్నది. నాల్గవ నిబంధన ననుసరించి ఆ
భ్యర్థుల పట్టికను ఆక్షేపించు అధికారము ప్రతి రిజిస్టరుడు వాట
రుకు ఇవ్వబడినది. ఈఆక్షేపణలను కమిషనరు విచారించి తీర్పు
చెప్పవలెను. ఈతీర్పుపై స్వామికాశాశాస్త్రి చీఫ్ జడ్జియొడుగు
రివిజను పెట్టెను దాఖలు చేయవచ్చును. ఇట్టి పరిస్థితులలో
స్వామికాశాశాస్త్రి చీఫ్ జడ్జి తీర్పుపై హైకోర్టులో రివిజను
పిటిషను దాఖలు చేయవచ్చునని పిటిషనరువేటపు వాద మై
యు న్ను ది. చీఫ్ జడ్జి చే ప్రత్యేకము గ
విచారింపబడినను ఆ విషయము
స్వామికాశాశాస్త్రివారు విచారించబడినట్లుగ పరిగణింపబడు
నని స్వామికాశాశాస్త్రి రూల్సునందున్నది. కాని ఈరూలు
ఈకేసువిషయమున అనువర్తించవు. మునిసిపలు ఆర్డరు 4 వ రూ
లనందు నూచింపబడిన స్వామికాశాశాస్త్రి ప్రధానన్యాయ
మూర్తి స్వామికాశాశాస్త్రిచీఫ్ జడ్జిచేరవాడా లేక ప్రత్యేక అధి
కారియో అను విషయమును నిర్ణయింపవలయును. మునిసిపలు
చట్టమునందలి 54 సెక్షనును పరిశీలించిన చట్టము తయారు
చేసినవారు కోర్టునకు జడ్జికి గలభేదమును గుర్తించి రివియే
చెప్పవలెను. చట్టమును క్రేడతో పరిశీలించిన చీఫ్ జడ్జి
కోర్టుకు సంబంధించినవాడు కాదనియు ప్రత్యేకాధికారముతో

విచారణ సలుపుననియు స్పష్టముచున్నది. ఏదెనను ఒకవిష
యమును విచారించుటకు ఒక కోర్టుజడ్జికి అధికార మివ్వబడిన
ఆ విచారణ కోర్టువారీచే జరుపబడినట్లు పరిగణించవలయు నని
పుల్లెంబి తీర్పు ఒకటియున్నది. (47 మద్రాసు 369). ఈ
కేసున విచారణ అధికారము జిల్లాజడ్జికి ఉండెను. జిల్లాజడ్జి
యొన జిల్లాకోర్టుఅనియు కావున జిల్లాజడ్జికికొన్ని హైకోర్టు
వారికి అప్పీలుచేయవచ్చుననియు నిర్ణయింపబడినది. కాని రం
గోడు హైకోర్టు (3 రంగూడు 560) తీర్పు వేరువిషయముననున్నది.

ఒకకోర్టులో ఒకజిల్లాజడ్జి యున్న ఈ ఆర్డరు తీసికొనవచ్చునని
యు, ఒక కోర్టులో ముప్పున జడ్జియున్న పుడు ఒకజిల్లా మౌత్రి
మే కేర్నల్ నబివచ్చును, అతడు గావించువిచారణ కోర్టువారు
చేయుచుచారణ కావాలనియు రంగోడు హైకోర్టువారు తీర్పు
చెప్పిరి. ఈకారములన్ని ఈ నిబంధనయందు హానిపడబడిన
స్వామికాశాశాస్త్రి ప్రధానన్యాయమూర్తి, స్వామికాశాశాస్త్రి
కుసంబంధించినజడ్జి కాదనియు, వ్యక్తిహోదా అధికారముతో
విచారణసలిపెననియు నిర్ణయించుచున్నాము. కావున రివిజను
పిటిషనును ఖర్చులతో డిస్మిస్ చేయుచున్నాము.

కాని ఈకేసువిచారణసందర్భమున మరియొక ముఖ్యం
శము ప్రస్తావించబడినది. కేసులను నామినేషనుకాకితము సమ
ముగ నున్నదా లేదా అను విషయమునుగురించి మౌత్రిమే క
మిషనరు, చీఫ్ జడ్జి విచారణసలుపవలయుననిగాని అభ్యర్థుల ఆ
ర్డరు తానర్థ కలగురించి విచారణసలుప వారికి అధికారములేదని
వాదించబడినది. ఎన్నికలలో కమిషనరు రిటర్నింగుఅఫీసరుహో
దావహించుచున్నాడు. నామినేషను కాకితములందరిలోను
లను గురించి మౌత్రిమే రిటర్నింగు అఫీసరు పరిశీలనమొనర్చి ని
ర్ణయమొనగవచ్చుననిగాని, అభ్యర్థుల ఆర్డరు తానర్థ కలగురిం
చి విచారణసలుప అధికారములేదని ఇంగ్లాండులో ఎన్నియో
కేసులయందు తీర్పుచెప్పబడినది. అభ్యర్థుల ఆర్డరు లు సాధార
ణముగ ఎన్నికల అనంతరము జరుగవలయును. అట్లుకాక అభ్య
ర్థులనిర్ణయమునాడే ఈ విచారణ జరుగవలయు ననిన ఎంతయో
కాలవారణమును. అంతేకాక నామినేషనుచేయబడినవారందరు
గలు వరు. ఎన్నికల యందు గలుచుటకు
ఆ వ కా క ము లేని వారి ఆర్డరు తానర్థ కలగు విష
యమై కడు దీర్ఘము విచారణ సలుపవలసియుండును. కాని
మద్రాసు మునిసిపల చట్టము ననుసరించి ఈపద్ధతియే సరియైన
దనియుకమిషనరుకు ఈఅధికారమున్నదనియు వాదించబడినది.

కేసుకు సంబంధించిన ముఖ్యంశముపై మేము తీర్పు చెప్పియు
న్నందున ఈవిషయమై తీర్పు చెప్పట అవసరము. కాని రె
స్పాండెంటు వేట్టు వాదించినట్లుగ సంపూర్ణాధికారములు కమి
షనరు కున్నవా లేవా అను విషయము గురించి ఎట్టి సందేహ
ము బంధపడుటకై చట్టమును నవరించుట ఉచితమని అధి
ప్రాయశచుచున్నాను.

కె. యస్. కృష్ణస్వామి అయ్యంగారు, కె. యస్. రాజ
గోపాల అయ్యంగారు, శ్రీనివాసయ్యంగారు పిటిషనరువేటపు
వేట్లుగను, పరిమృతలు, అదివారాయణయ్య, దామోదరం
నాయుడుగార్లు రెస్పాండెంటుల వేట్లుగను నుండిరి.

పుల్లెంబి ఎదుట లక్ష్మణశెట్టిగారు "నర్సి యొక్కరై"
ఉత్తరువును గోరుట

అక్టోబరు 7-వ తేదీవరకు ఎన్నికలు జరువనని
కమిషనరుగారు ఒడంబడుట

నిన్నటిదినము హైకోర్టు పుల్లెంబి తీర్పులో లక్ష్మణ
శెట్టిగారు రివిజను పిటిషను త్రోసివేయబడినవిషయ లక్ష్మణశెట్టి
గారి తరపు న్యాయవాది కమిషనరు, స్వామికాశాశాస్త్రి ప్ర
ధానజడ్జిగారలపై "నర్సి యొక్కరై" ఉత్తరువును జారీచేయవలసి
నదిగ పిటిషను పెట్టిరిగాని ప్రధానన్యాయమూర్తి నేడు 11
గంటలకు పిటిషను దాఖలుచేసికొందు మని బల్గిరి. తదనుగు
ణ్యముగ నేడు 12 గంటలకు పుల్లెంబి సమావేశమైన విషయ పి
టిషనరుతరపు కె. యస్. కృష్ణస్వామి అయ్యంగారు లేచి మాట్లా
డుచు ఈ విషయమును అక్టోబరు 6-వ తేదీ వరకు
నిలిపియుండు నటుల ఇరు పక్షముల వారు ను
అంగీకరించినయియు, 7 వ తేదీవరకు గాని లేక కోర్టువారు తరు
వానచ్చెడి తేదీవరకుగాని ఎన్నికలు జరుపనని కమిషనరు ఒడం
బడినను గావించినందున నర్సి యొక్కరై పిటిషను అంతవరకునిలిపి
యుంచవచ్చుననియు బల్గిరి.

ప్రధానన్యాయమూర్తిగారు ఒడంబడికయందూ"మరియు
కోర్టువారు నిర్ణయించెడి తేదీవరకు అను స్పష్టపరణను కక్షి
దారుల ఇష్టముపై గావించి 8 వ తేదీవరకు విచారణ నిలిపిరి.
కృష్ణస్వామి అయ్యంగారు కమిషనరు ఈ ఒడంబడిక
ప్రకారము ఎన్నికలు జరుపకుండుటకు కోర్టువారిచేమైన ఉత్తరు
వానంగదరా యనియడుగ ఒడంబడికకు భంగముగ ప్రసరించిన
కమిషనరు జైలుకంపబడగలడని ప్రధానన్యాయమూర్తినిడివిరి.

జగత్సృష్టి దైవజ్ఞుడు

తిరుత్తని హనుమజ్జ్యోతిషాలయము

గాంధీమహాత్ముని విడుదలను గూర్చిన జ్యోతిషము
సరిగా దాఖలా యిచ్చినది.

పత్రికాభిప్రాయము

మత విషయములందును రాజకీయములందును నాకు
నమ్మకము లేకపోలేదు గాని జ్యోతిషమునందు మాత్రము నాకు
నమ్మకము లేకుండదు. మనదేశమునందు జ్యోతిషములు చాల
మంది కలరు. కాని ఫలములను సరిగా చెప్పగలవారు మాత్రము
దొరుకుట దుర్లభమే. డి. కె. శతకోపాచార్యులుగారు చాల ను
ప్రసిద్ధులగు జ్యోతిషములు జ్యోతిషవిషయములను ఆయన శ్రే
ష్ఠముగను రూఢిగను తెలుపగలరనియే గాక భవిష్యత్తునుగూర్చి
ఆయన చెప్పిడి విషయములు సరిగా దాఖలా యిచ్చుచున్నవని
యెల్లవారును నమ్ముచున్నారు. ఆయన తెలిసిన ఫలితములను
జ్యోతిషమునందనలే నమ్మకములేని నాకుకూడ, మరల నితరు
చాల నమ్మకము కలుగుచున్నది. కావున జ్యోతిష ఫలములను
తెలియగోరువారు శతకోపాచార్యులగారిచే అడిగి తెలుసుకొన
వలెనని నేను భర్తర్యముగా చెప్పుచున్నాను.

రంగస్వామి అయ్యంగారు,
సుఖోదయ ప్రతికా వంశాదమలు.

వి కాంచీపురం } ఆరణి, (డక్షిణ ఆంధ్రప్రదేశ్.)
21 నవంబరు 25 }

ఆరూఢము

భవిష్యత్తును గురించిన, ధర్మన్యాయం బగు
ప్రశ్నలు 5-కి రూ- 1-0-0. పై ప్రశ్న 1-కి అ.
0-4-0. వి. పి. చార్జి వేరు. వివరములకు క్రింది వి
లాసమునకు వ్రాయుడు:-

వి. కె. శతకోపాచార్యులు,

అంజనేయస్వామి జ్యోతిషాలయము, రుత్తణి,
తంజివిలాసము:- "హనుమాన్" తిరుత్తణి.

సా వి త్రి

2-వ అక్టోబరు శనివారము, బాలాచార్య సమా
జమువారు, బెజవాడ మైలవరము హాల్లో ప్రద
ర్శింతురు.

యముడు:-గుర్రనాయుడుగారు
సావిత్రి:-ఉప్పలూరు సందీపరావుగారు

సత్యవంతుడు:-నిడుముక్కుల సుబ్బారా

కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకే వోటుజేయుదు ఆంధ్ర రాష్ట్రము వోటరులకు మోచురిక

రానున్న నవంబరు మాసము దేశముయొక్క భావినిని నిర్ణయింప నున్నది. పరాధీన దేశమును ప్రజాపక్షము ప్రభుత్వమును తప్ప వేరొండుకీకీ తావులేదు. సంస్థల కెల్లను తల్లియగు కాంగ్రెసు సంస్థ ముప్పదిమూడు కోట్ల భారతీయులపక్షమున చేబాచి మీతోడ్పాటు నాశించుచున్నది. తల్లిపిలుపు నాలించి జననిమాజ్ఞ నాదల దాల్చి స్వీయధర్మమును నిర్వర్తించు కొను వారలే స్వరాజ్యమును సాధింపగలరు.

అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంస్థచే నియమింపబడిన ప్రజాప్రతినిధులు ఆంధ్రనాయక ప్రవరు ఓడిగవ బేర్కొనబడినవారికే మీ వోట్ల నొసంగి కాంగ్రెసుపట్ల గల మీయనుపమాన భక్తివిశ్వాసముల బ్రకటించి కృతకృత్యులు గండు!

భారత శాసనసభ

గంజాము; విశాఖపట్టణము:— శ్రీయుత వరహగిరి వెంకట జోగయ్యగారు.
తూర్పు, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలు:— ... ఆంధ్ర కేసరి టంగుటూరు ప్రకాశంపంతులుగారు.
దత్తమండలములు; చిత్తూరు:— ... సి. దొరసామి అయ్యంగారు.
గుంటూరు; నెల్లూరు:— ... బత్తెని. పెరుమాళునాయుడుగారు.
మదరాసు:— (మహమ్మదీయస్థానము) ... ఉమాఅలీపాకవి. సయ్యదు ముర్తజాసాహెబు
చెన్ననగరము (మహమ్మదీయేతరస్థానము)... శ్రీ యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు [గార్లు

రాష్ట్ర శాసనసభ

గంజాము:— శ్రీయుత వరదా కామేశ్వరరావునాయుడు;
... శశిభూషణరథో మహాశయో;
... ఉన్నవ రామలింగం గారలు.
విశాఖపట్టణం (నగరం):— ... వసంతవాడ బుచ్చి సుందరరావుగారు,
(జిల్లా):— ... చింతలపాటి వేంకటనారాయణరసింహరాజుగారు
... పూనపాటి కుమారవెంకటపతిరాజుగారు
... చావలి రామసోమయాజులుగారు.
గోదావరి (నగరం):— ... బిక్కిని వెంకటరత్నం చౌదరిగారు.
(జిల్లా):— ... కందుల వీరరాఘవస్వామి నాయుడుగారు
... దండు నారాయణరాజుగారు,
... మోతే నారాయణరావుగారు.
పశ్చిమగోదావరి:— ... అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావుగారు
... కొల్లిపర సూరయ్యచౌదరిగారు.
కృష్ణ:— ... పిల్లలమ్మరి ఆంజనేయులుగారు
... కోట జయరామ రెడ్డిగారు.
గుంటూరు:— ... ఆమంచర్ల సుబ్బ కృష్ణరావుగారు.
... పొణకా గోవింద రెడ్డిగారు
నెల్లూరు:— ... కొండుూరు వెంకటశివరాజుగారు
... కె. కోటి రెడ్డిగారు
చిత్తూరు:— ... ఎ. పరశురామరావుగారు.
కడప:— ... చీమలవాగుపల్లి నారాయణ రెడ్డిగారు
... బి. ఓబి రెడ్డిగారు.
అనంతపురం:— ... యస్. శంకర రెడ్డిగారు
... గాడిచర్ల హరిసర్వోత్త మరావుగారు
కర్నూలు:— ... పి. శివరావుగారు.
... సామి వేంకటాచలం కెట్టిగారు
బళ్లారి:— ... సి. యస్. గోవిందరాజు మొదలియారుగారు
... పి. భక్తవత్సలునాయుడుగారు
శ్రీ పురి:— ... డాక్టరు. బి. యస్. మల్లయ్యగారు.
... (మహమ్మదీయస్థానము) అబ్దుల్ హమీదుఖాను
... నజీరు అహమదుగారు [గార్లు
సర్కారులు (మహమ్మదీయస్థానము):— ... మహమ్మద్ ఖాజామొహదీన్ సాహెబుగారు
నెల్లూరు, గుంటూరు, చిత్తూరు:— ... సయ్యదు మొహదీన్ ఖదీగారు
దత్తమండలములు:— ... యస్. సత్యమూర్తిగారు
చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము:— ... సి. గోపాలమీనాక్షగారు
దక్షిణ ఇండియా వర్తకసంఘము:— ... డి. కొళందై గారు
మధ్యజిల్లాలు (భారత క్రైస్తవసంఘము):—

కాంగ్రెసు ఎన్నికల ప్రచారము

పాటర్సుతోటవద్ద సభ

నవంబరు మాసములో రాష్ట్రీయశాసనసభకును, భారత శాసనసభకును జరుగనున్న ఎన్నికలందు కాంగ్రెసు అభ్యర్థులగు శ్రీ. సామి వెంకటాచలం (కే.పి. డి. యస్. మల్లయ్య, పి. భక్తవత్సలు నాయుడు, సి. యస్. గోవిందరాజులు మొదలియారు, యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు (భారతశాసనసభ) కే వోట్లొపంగవలసినదిగ జనులకు ప్రచారము గావించుట కై నిన్నటి సాయంత్రము పాటర్సుతోటవద్ద బహిరంగ సభ జరుపబడినది. పి. సి. మురుగేశమొదలియారుగారు సభ కధ్యక్షతవహించిరి.

సామి వెంకటాచలం కెట్టిగారు మాట్లాడుచు బ్రిటిషు వారు భారతదేశము నెట్లు ఆక్రమించుకొనినదియు సిద్ధప ఆంగ్లపరిపాలనయందు భారతవర్ష మెట్టి ఇక్కట్లయి లోపైనదియు, దేశీయవర్తక పరిక్షి క మ ల డు గం టి దారి ద్రవ్య మెట్ల ధి క మై న ది యు, ప్రజల రాజకీయ, సాంఘిక, ఆర్థిక పురోభివృద్ధికై 40 సంల క్రిందట కాంగ్రెసు సావననుగూర్చియు, నాటనుండి కాంగ్రెసుగావించిన సేవలను, చహాయనిరాకరణోద్యమాలవ్యక్తతను, స్వరాజ్య పక్ష నిర్మాణమును కార్యక్రమమును వివరించి దేశీయుల స్వాతంత్ర్యములకై ప్రభుత్వముతో పోరాడ గల పక్ష మేదియైన నుండిన అదియొక కాంగ్రెసుపక్ష మేయని బలికిరి. జస్తిగుపక్ష మయొక్క పరిపాలననున్నదియని బేర్కొని జస్తిగుపక్షము బ్రాహ్మణేతరులకైనను ఎట్టిలాభముల కేహర్పణలకూపాయనని బల్కిరి. అందుచే బ్రాహ్మణేతరయువకులు జస్తిగుపక్షము వారు గల్పించు ఆశలనుగొనించి భ్రమజేందకు డని హెచ్చరించిరి. చక్రయ్య కెట్టిగారి ఆపెంబ్లి అభ్యర్థిత్యమునుగూర్చి మాట్లాడుచు కాంగ్రెసుపక్షమున రాబోవు అఖిలభారత కాంగ్రెసు మహాసభకు కధ్యక్షులగు శ్రీనివాసయ్యంగారు అభ్యర్థిగ నిలచి యుండ చక్రయ్య కెట్టిగారు గౌరవముగ తమ అభ్యర్థిత్యమునుప సహరించుకొనుట భావ్యమనియు కాని అట్టి గౌరవచర్యలందు విశ్వసించనివారును కొందరు గలరనియు, అట్టివారికి అవమాన మే భూషణ మని బల్కిరి.

సభాపతి మొదలియారు గారు మాట్లాడుచు శ్రీమూకా ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు దేశమునకును కార్మికులకును గావించిన సేవలను ప్రశంసించిరి. వి. చక్రయ్య కెట్టిగారి ప్రవర్తనను నిరసించుచు కాంగ్రెసును మోసగించినవారు కార్మికులనుగూడ మోసగింపరనుట కారాము లేదనియు, అందుచే పట్టణమందలి రెండుమాడు కార్మిక సంఘములు చక్రయ్య కెట్టిగారితో సంబంధమును వదలుకొ నెననియు శ్రీనివాసయ్యంగారు కాంగ్రెసు కధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడుట తమిళ దేశమునకును, చన్న పురికిని గౌరవప్రదమనియు, అందుచే శ్రీనివాసయ్యంగారిని ఏకగ్రీవ ముగ ఎన్నుకొని చన్న పురి గౌరవమునునిలపజేసనియుబల్కిరి.

శ్రీ టి. లోకనాథ నాయకరుగారు:— మాట్లాడుచు బ్రాహ్మణాబ్రాహ్మణ సమస్యనుగూర్చి ప్రసంగించిరి. జస్తిగుపక్షమువా రెన్నడును దేశమందలి బ్రాహ్మణేతరుల ప్రతినిధులు గాజాలరని బల్కిరి. కాంగ్రెసులోని బ్రాహ్మణేతరులు స్వాతంత్ర్యములేనివారని జస్తిగుపక్షమువారు నిందించుచున్నను అది సత్యముగాదనియు మీదుమిక్కిలి జస్తిగు పక్షము మొదటినుండియు ప్రభుత్వముపై ఆధారపడియున్నదనియు బల్కిరి.

పి. జయశేఖ (ఆదిద్రావిడ) గారు మాట్లాడుచు జస్తిగుపక్షము ఆదిద్రావిడుల కెట్టి మేలును గావించలేదనియు, వారి యభివృద్ధి సరికట్టుటకు కార్పొరేషనులోను శాసనసభ యందును ప్రయత్నించెననియు, కాంగ్రెసు ఆదిద్రావిడుల యభివృద్ధికై విశేషముగ పాటుబడెననియు పల్కిరి.

శ్రీ యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు స్వరాజ్యపక్షముయొక్క కార్యక్రమమును వివరించి దేశము నీసమయమున ఎదుర్కొనియున్న క్లిష్టసమస్యలను బరిష్కరింపుట కిపుడు స్వరాజ్యపక్ష కార్యక్రమమే సరియైనదనిరి.

సిద్ధప సభ ముగింపబడినది.

రంగూను పురపాలక సంఘము

ఆర్థిక సంఘ శిర్కానము

రంగూను, అక్టోబరు 1-నిన్న రంగూను పురపాలకసంఘ ఆర్థికసంఘమువారు శిర్కానమును గావించిరి. పురపాలక సంఘమువారు ఎక్సైజు సలహా సంఘము ఏర్పాటు చేసి సప్లైమెంట్లయొ డుపసంఘమువారి సలహాలను కలెక్టరుగారు నిర్ణయము చేయుచున్నార. ప్రభుత్వమువారిట్టి సలహాలనునిరాకరించ మని వాగ్దానము చేసియున్నారు. ప్రభుత్వమువారి సలహాలపై ఏమి చర్య దీసికొనలేదు. కావున ఉపసంఘమువారు కార్పొరేషనువారిని ప్రభుత్వమునకు వ్రాసి వారి బాధ్యత నుండి తప్పింపవలసిన దని కోరుచున్నారు. ఆ. శ్రీ.

పండిత మోహనరావు నెహ్రూ ఆరోగ్యము

మనస్థిరము చే బాధపడుట

ఒకపక్షము విశ్రాంతిగావలె నని

వైద్యులు చెప్పుట

మసోరీ, సెప్టెంబరు 30:—పండితమోహనరావు నెహ్రూ గారికి చికిత్స చేయుచున్న డాక్టరు బుచ్చగుర్రు ఆయన మనస్థిరము చే బాధపడుచుండెననియు, ఒకవారమురోజు లేవనియు జేయజాలరనియు, చెప్పుచున్నారు. దీనివల్లవాత ఒకపక్షము తోజాలు పర్యవసాదము విశ్రాంతిగావలెనని డాక్టరుగారు పలికినవియున్నవి. పండితమోహనరావు ఆందోళనపడవలసిన అవసరమేమియు లేదు. (ఆ. ప్రె.)

రంగూను ఆరోగ్య విచారణ సంఘము

ప్రభుత్వమునా రాపివేయలేదు

రంగూను, సెప్టెంబరు 30:—రంగూను ఆరోగ్య విచారణ సంఘమును గూర్చి విచారింపగా రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము దానిని యెప్పటికీ నిలిపివేసినట్లు ప్రభుత్వముచేతని తెలియుచున్నది. ఆసంఘాధ్యక్షులగు యల్. బి. లింగారావు ఐ. సి. యస్. ప్రభుత్వమునుండి ప్రభుత్వము నమ్మవరకును పనిజేయజేయలేదు గావున కార్యక్రమము ఆపివేయబడినదియు మరల సెప్టెంబరుగూడలో తెలియదనియు చెప్పిరి. (ఆ. ప్రె.)

వ్యవసాయపు రాయలు కమిషను

రాక, సంచారవిశేషము

సింల, సెప్టెంబరు 30:—రాయలకమిషను సభ్యులు కల్లూరు అధ్యక్షులగు మార్వాడు ఆఫ్ విల్లెజ్, సర్ హెన్రీ లారెన్సు, సర్ జేమ్సునాకెన్సా, సర్ థామసు మిల్లెన్సు సభ్యులు బొంబాయిలో ఆక్టోబరు 1 వ. తేదీని యస్. యస్. రామ్మూరా ఓడ దిగి ఆసాయంత్రమే సింలకుపోయి అచట మిగిలిన సభ్యులగు గలసింగ్, కమిషను మొదటి సమావేశము ఆక్టోబరు 11 వ తేదీని సింలాలో జరుగును. అచట వారు 19 వ తేదీ వరకుండును. కమిషను చాలమంది సాక్షులను విచారించెదరు. ఇందు భారత ప్రభుత్వశాఖాధికారుల లక్షలను విచారించెదరు. కమిషను ఆక్టోబరు 21 వ తేదీని పూనా కేరెదరు. ఈపర్యటన మునందు వ్యవసాయప్రదర్శనమును జూచెదరు. ఇంకను వ్యవసాయమునకు సంబంధించిన ముఖ్య పండ్లను జూచెదరు. కమిషను విధించు ప్రశ్నమాలిక యంతయు సింలాలో సమావేశమైన పిదప తయారుజేయ నిర్ణయింపబడిన గాన బొంబాయి రాజధానిలోని అసభికార సాక్షులను విచారించుట తరువాత మరల నారాష్ట్రమునకు పోవువరకు వాటివేయబడెను. ఇందువలన సాక్షులు ప్రశ్నల నన్నిటిని పరిశీలించుట కవకాశముగల్గును. ప్రశ్నమాలిక వికలముగ నుండి అన్ని విషయములకు వర్తించును. కమిషను యాకారణముచేతనే ధారావడను ప్రస్తుత కార్యవిధానమునుండి వదలివేయ తీర్మానింపబడినది. కాబట్టి పూనానుండి బొంబాయికిని అక్కడనుండి కోయంబుత్తూరుకును మద్రాసుకును బోయెదరు. (ఆ. ప్రె.)

ఆసాం శాసనసభ

గవర్నరుగారి స్వస్తివాక్యములు

షిల్లాంగ్, సెప్టెంబరు 30:—శేరుగవర్నరుగారు ఆసాం శాసనసభకు స్వస్తి జెప్పియు యిదివరకు రెండు శాసనసభలందును జేసిన పనినంతయు వివరించి, ముఖ్యమంత్రిగలవలన చాలజేసిరినియు యందులకు రాజకీయకమిషను చాలమెప్పుకొనుననియు చెప్పిరి. ఆర్థికముగ నభివృద్ధిగాంచుటవలన శాసనసభ ప్రజలకు ప్రయోజన కరముగనుండునట్టి పనులను జేయ వీలయ్యెననియు, మిగిలినదెల్లవిలో చాలభాగము ప్రజాయుక్తశాఖలకు బోయెననియు చెప్పిరి. (ఆ. ప్రె.)

బీహారు, బరిస్సా స్వతంత్ర కాంగ్రెసు పక్షము

శాసనసభల కభ్యర్థుల నిర్ణయము

పాట్నా, సెప్టెంబరు 30:—పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారు జరిపిన యిష్టాగోష్టితో కలసి జిల్లా నుండి 41 మంది ముఖ్యుల గుకాంగ్రెసు ప్రచారకులును, యితరజిల్లాలనుండి చాలమంది కాంగ్రెసువాదులును క్రొత్తగ నేర్పడిన స్వతంత్రకాంగ్రెసుపక్షమునందు చేరిరి. ఈపక్షమునందు చేరిన కాంగ్రెసువాదులలో బాబు జగత్ నారాయణలాల్, పాట్నా కాంగ్రెసు కమిటీ అధ్యక్షుడు, బాబు దేవకీ ప్రసాదసిన్హు యం. యల్. ఏ. బాబునాథనందన ప్రసాద సాహిముజభరపూరుజిల్లాకాంగ్రెసుసంఘము కార్యదర్శి, బాబు నరసింగ నారాయణసింగ్ పాట్నాజిల్లా కాంగ్రెసుకమిటీ ఉపాధ్యక్షుడుగలరు. ఇందుచేరిన జమీందారులలో బాబు శ్యామ నారాయణసింగ్ కర్మ యం. యల్. సి. బాబు రాజంధరసింగ్ యం. యల్. సి. బాబు మహేశ్వర ప్రసాద నారాయణసింగ్, రాయ హనిప్రసాదులయు యం. యల్. ఎ గారుగలరు. బాబు రాజంధరసింగ్, రానిహోసింగ్, యం. యల్. సి. బాబు ఉపాధ్యక్షులుగను, బాబు జగత్ నారాయణలాల్, బాబు దేవ కీ ప్రసాదసిన్హు, బాబు శ్రీ నందన ప్రసాద్, నారాయణసింగ్ కర్మ, పండిత జము నాకంజీ, గారులు పార్టీ కార్యదర్శులుగను సెన్సుకొనబడిరి. ఇంకేగాక 11 మంది సభ్యులుగల వర్కింగు కమిటీయొకటి యేర్పరు ప బడినది.

ఈక్రింది అభ్యర్థులు ఆసెంట్రీకి శాసన సభకును సెట్ట బడిరి:—

ఆసెంట్రీ:—గయ, అంబేరు రాయ హరి ప్రసాదలాల్ ముజఫర్పూరు, చాంపరాక్ బాబు ప్రజనందనసాహి బీహారు బిరిస్సా శాసనసభ:—పాట్నా డివిజను మహమ్మదీయేతర అర్బక్ బాబు జగత్ నారాయణలాల్; పశ్చిమ పాట్నా మహమ్మదీయేతర శూరత్ బాబు రాజంధరసింగ్; ఉత్తర కేరట్ మహమ్మదీయేతర రూరత్, బాబు శ్రీనందన ప్రసాద నారాయణ సింగ్ కర్మ; ఉత్తరం ముజఫర్పూరు మహమ్మదీయేతర రూరత్, బాబు లక్ష్మీనారాయణ సింగ్; పశ్చిమ ముజఫర్పూర్ మహమ్మదీయేతర రూరత్, బాబు అరీకేశన సింగ్; హాశిపూరు మహమ్మదీయేతర రూరత్, స్వామి విదితానంద్; టిర్హటు డివిజను అబ్దుల్, బాబు అమర్ ఫిలాత్ సాహ్; ఈ శాసన దర్బారుగారూరత్, పండిత భనరాజకర్మ; అగ్నేయ దర్బారుగారూరత్ బాబు రానిహోసింగ్, సమస్తీపూరు రూరల్ బాబు మహేశ్వర ప్రసాద నారాయణసింగ్; దక్షిణ చాంపరాను రూరత్, బాబు రామేశ్వరదత్తు; ఉత్తర చాంపరాక్ రూరత్, బాబు లక్ష్మీ మోహనమిత్ర; పాట్నా విశ్వవిద్యాలయము, బాబు దేవకీ ప్రసాద సిన్హు.

పండిత మాలవ్యా యారాత్రియలుదేరి కాశీకి వెళ్లెదరు. (ఆ. ప్రె.)

రైల్వే కార్మికసంఘము

అధ్యక్షుని రాజీనామా

నాగపట్నం, సెప్టెంబరు 30:—ఇచట రైల్వేకార్మిక సంఘాధ్యక్షులగుబారిద్దరు కే. సి. గుబ్రహ్మణ్యచెట్టియారుగారు నేడు అధ్యక్షుపదవికి రాజీనామానిచ్చిరి. (ఆ. ప్రె.)

మార్క్సింగు పోస్టు ఆఫ్ ఇండియా క్రొత్తపత్రిక

సర్ విక్టరు సాసూను యువంతము

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 30:—సర్ విక్టరు సాసూనుగారు తాను క్రొత్త ప్రయత్నపడవిన క్రొత్తపత్రిక విషయమై యీక్రింది ప్రకటనము గావించిరి:—

అమర్లమేటెడు(పెన్ ఆఫ్ ఇండియా) డిమిటెడు కంపెనీవారు బొంబాయిలో వర్తకపరిమితి చూడ మొదలు ననుకొన్నటుల వచ్చే కొద్దికాలవరకు మార్క్సింగు పోస్టు ఆఫ్ ఇండియా పత్రికను ప్రారంభింపవలసినదే. మారకము రేటుయొక్కనుగుటయు, భారతీయ రైల్వే కార్మికలయొక్క అందువలన ఆటంకమేర్పడుటయు, పోర్చుగీసు, బొంబాయి మొగిలి పోలిటీయం భూముల కెక్కువరేటువేయటవలన వర్తకమునకు నష్టముగలుగుటయు యిటుల నిర్ణయించుటకు కారణములయ్యెను. (ఆ. ప్రె.)

చెన్నపురిరాష్ట్రీయ సమాకార సంఘము

జిల్లాలో సమాకారప్రచారము

విల్లుపురం, సెప్టెంబరు 30:—ఒకనితేలిక యిటుల కంటి వార్త బయలుపెట్టెను.

చెన్నపురిరాష్ట్రీయ సమాకారసంఘము సెప్టెంబరు 22 మొదలు ఆక్టోబరు 1వరకును ప్రచారముజేయుట కేర్పాటుజేసెను. ఇందుసంఘములను జిల్లావ్యాప్తం ప్రతినిధులగునవిహృత పథలుజేసిగ్రామములలో సమాకారశిక్షణముజేయుట కేర్పాటుజేయబడినది. ఈప్రచారకులలో గా|| వి. రామదాసు పంతులు, రాష్ట్రీయ సంఘాధ్యక్షులు, రాష్ట్రీయవ్యాప్త ఉపాధ్యక్షులు, యస్. కే. యజ్ఞనారాయణయ్య, రావుసాహెబు యం. యస్. శేషచలయ్య, శ్రీనివాస రాధావాచార్యురీ, టైగ్ల అస్సెంటు రిజిస్ట్రార్, కే. జి. శివస్వామిగారుగలరు. 22వ తేదీన మాయవరములోని మిరాశిదారులతో భూమిలిఖా బ్యాంకులనుగూర్చి చర్చించిరి. 23వ తేదీన తూర్పుతంజావూరు యూనియను ప్రతినిధులతో సంప్రతించి గ్రామములందు శిక్షణముగూర్చి ప్రయత్నముల జేయబడినది. 24వ తేదీని మెల్టూరులో వ్యవసాయ నిర్మాణమును గూర్చి యువస్వామి లీటుబడినది. రామదాసుపంతులుగారు తిరుకట్టుచెల్లి, నుగ్గుర, తిరునల్వేలీ- మొత్తంపై గ్రామములందు 28 నుండి 29 వరకు పురుషులవ్యవస్థను గూర్చియు, భూమిలిఖాబ్యాంకుల గూర్చియు, వ్యవసాయమునందు సమాకారముగూర్చి, గ్రామ శిక్షణము గూర్చియు యూనియను ప్రతినిధులకు నుపస్థాపనము లొసంగిరి. రామదాసుగారుభూమిలిఖామిగారును శేషు సమాకారమును గూర్చియు గ్రామపునర్నిర్మాణమునుగూర్చియు సంఘప్రతినిధులకును పురజులకును నుపన్యసించిరి. శ్రేయములందేరి పోలూరుబోయెదరు. అచటికి రిజిస్ట్రార్గారుకూడ వచ్చెదరు. (ఆ. ప్రె.)

కీ|| శే|| ఖానుబహదూరు ఖ్వాజా యూనస్ షా సి. ఐ. యి. గారు

77 వ ఏట మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు దివంగతులైరి

అమృతవరము, సెప్టెంబరు 30:—ఖాను బహదూరు ఖ్వాజా యూనస్ షా సి. ఐ. యి. గారు నేడు మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు దివంగతులైరి. ఆయన 77 ఏండ్లవయసువాడు. సర్ సయ్యుదుగారితో పనిచేసినవారలలో మిగిలినవారి యన మాత్రమే. అతడు విశ్వవిద్యాలయ స్థానమందలి బ్రట్టిలో పాఠశారు. విశ్వవిద్యాలయ స్థానమున 31 ఏండ్లనుండి శాశ్వత సభ్యులుగానున్నారు. పంజాబు శాసనసభ్యులు. మొదటి రిఫారము సంఘముందు సభ్యులు. చాల ఏండ్లపాటు పురపాలక సంఘ సభ్యులుగాను ఆసరీ న్యాయాధికారిగను నుండిరి. పంజాబు నందలి గౌరవనీయులైన ఐయోవ్యధులని పిలువబడు చుండిరి. (ఆ. ప్రె.)

మత్తెలనాములు

ఉరేగింపు టుక్కనపు కేసు

ముద్దాయి లండనును తిరిగివెళుట

పాట్నా, సెప్టెంబరు 30:—న్యాయాధికారి హోలో గారు మత్తెలనాము సంఘముయందు గతేతరకొన్నిచూపుకేసులో 19 గురు హైదరాబాదు ముద్దాయిలకు దోషముగ తీర్మానించి మూడేసి మానముల కఠిన వరకము నిధించితిమియైనవనకజూరములు ఈయవలెనని తీర్పు చెప్పిరి. ముద్దాయిలో న్యాయవాది బాబు రణజితుచల్లెలసాహెబుగారును సీట్ల జమీందార్ జోగేంద్రనాథమిత్రగారును మరీ 18 హిందూ పెద్ద మనుష్యులు నున్నారు. వీరిపై నోక మహమ్మదీయులు కేసు చేసి దొడ్డిచేసెనని కేసు మోపెను. అందరికను 147 నక్షత్రక్రింద రె నలుల కఠినవరకము విధింపబడినది. నిటాము విశ్వాసు, ఖుది గాముసాహెబగార్లు 23: సెక్షను క్రింద మరేరెండు సే లు విధింపబడినది. రాష్ట్రపతిహోమ్ జుడియెన్సర, జ్ఞానేంద్రనాథ సాహెబగార్లు 33: సెక్షనుక్రింద మరేయొక నెల కఠినవరకము విధింపబడినది.

దీనికి ప్రత్యమ్నయముగ తెచ్చిన కేసులో ముద్దాయిలందఱు నిర్దోషులని విమవవడిరి.

స్వతంత్రపక్షము: సంస్కరణముల విలువ

—శిశిక్లి—

స్వరాజ్య సంపాదన నిమిత్తము సంస్కరణములను, వాని విలువ ఎంతవరకు గలదో అంతవరకు పయోగించుటయే తమపద్ధతి యని, స్వతంత్ర కాంగ్రెసుపక్షము వారును రిస్పాన్సివు సహకార పక్షమువారును తెలుపుచున్నారు. ఈపద్ధతి సవినముకాదు. క్రొత్తగ కనిపెట్టినవింత ఏమియు లేదు. చిరకాలమునుండియు మితవాదులవలంబించుచున్న పద్ధతి యిదియే. కాంగ్రెసుచే నిష్కల మని నిరాకరింపబడినపద్ధతి యిదియే. 1906 సంవత్సరమునందే యీపద్ధతి విడనాడబడెను. పిమ్మట లభించిన మాన్లే మింటో సంస్కరణములు ప్రయోజనరహితములని మితవాదులగు శాసనసభ్యులు బహిరంగముగ ప్రకటించిరి. సంస్కరణములవిలువను అనుభవపూర్వముగ గ్రహించియే, వా రట్టి యభిప్రాయమును తెలిపిరి. మింటో-మాన్లే సంస్కరణముల స్థానము నాక్రమించిన మాంటుఫర్డు సంస్కరణములు సయితము నిస్సారములని మితవాదులు గూడ కొంత కాలము నకు గ్రహింప గలిగిరి. ఇచ్చుటకు ఇంగ్లండుకుగాని, పుచ్చుకొనుటకు ఇండియాకుగాని సంస్కరణములు తగియుండలేదని చెప్పటలో డాక్టరు ఆని బిసెంటు గారు సత్యమును పలికిరి. సంస్కరణశాసనము సంకుచితముగ నున్నను, దీనిక్రింద సత్సంప్రదాయములు పెరుగుననియు, స్వపరిపాలనమునకు దారిజూపుననియు, భావించిన ఆని బిసెంటు ప్రభుత్వలయాశలు యడియాశ లయ్యెను. అందుచేతనే సంస్కరణ విధానమును హిందూదేశమే నిర్మింపవలయుననియు, దానిని పార్లమెంటు సభవారిచే సంస్కరింపజేయవలయుననియు, బిసెంటుగారు ఆందోళన నలుపుట తటస్థించెను.

ఇట్టిస్థితిలో సంస్కరణముల నుపయోగించి స్వరాజ్యమును సంపాదించగలమని, నూతన సహకారవాదులు చాటుటవలన, నిజస్థితి నెరిగినవారెవరును భ్రమపడజాలరు. మితవాదులవలంబించెడి సహకారపద్ధతికి నేడు క్రొత్తపేరు బెట్టినను, క్రొత్తపక్షము నేర్పరచినను, దానికి ఘనత రాజాలదు. ఎంతటిప్రముఖులు సంస్కరణములను నిర్వహించినను, వానివిలువ యతిశయింపజాలదు. అమృతసరపు కాంగ్రెసుకు పిమ్మట దేశదృక్పథము పూర్తిగమారెను. స్వయంకృపియైనను, స్వశక్తిపై నను ప్రజలకు విశ్వాసము గలిగెను. భైత్యకపద్ధతులపట్ల నమ్మకము దొలగెను. స్వరాజ్యమే సర్వశుభములచేకూర్చు ననియు, తక్కుంగల సంస్కరణములు స్థిరములను సఫలపరుపజాల వనియు, చెలిసి

వచ్చెను. ఆరుసంవత్సరముల చారిత్రమునందు అనేకమార్పులు జరిగినను, స్వయంసహాయమే శరణ్యమను సత్యమును ప్రజలు గ్రహించి రనుటకు నందియములేదు. ఇటీవల ప్రబలిన హిందూమహమ్మదీయ కలవరము గూడ, స్వశక్తిప్రబోధమునకు ఫలితమనియు, త్వరలో నీకలహములు సమసిపోయి స్వరాజ్యమునకు దారిజూపుననియు గాంధీమహాత్ముడూహించుచున్నాడు. ఇట్టిస్థితిలో దేశమునందు గల భావస్వాతంత్ర్యమునంతను తుడిచివైచి, కొరగాని సంస్కరణములను చేపట్టుట వివేకమో, లేక భారతీయులు శాసనసభద్వారాను, కాంగ్రెసుసభద్వారాను గోరిన నేపథ్యం దిమాండు సఫలమగువరకు ఉద్యోగములను స్వీకరింపకుండుట వివేకమో యూహింపవచ్చును. బర్మి-కాపెడ్డు ప్రభుత్వగారు చెప్పిన దేమి? భారతీయులు లొంగిపోయి సంపూర్ణ సహకారము నలువలయుననియేగదా. స్వతంత్రపక్షమువారు చేయదలచిన దదియే.

ఇటులనొకమారు లొంగిపోయినవారిని గాంచి బ్రిటిషుపాలకులు సంకెంతులు మారుగ, చులకనగ జూచుట సహజము. తాత్కాలికముగ సంతప్రాతికూల్యము జూపినను, బ్రిటిషువారు ఆత్మగౌరవముగలవారినే తుదకు గౌరవించుట, అనుభవసిద్ధము. ఈసంగతిని నూతనమితవాదులు కనిపెట్టుట లాభకరము. అనవసరపక్షములను బెంచి, కాంగ్రెసు ప్రతిష్ఠను ఓడింపజేసి, సహకారమును చేపట్టుటవలన, అధికారవర్గబలమును వృద్ధిజేయుట దప్పు, వీరు దేశమున కొకింతయు మేలుజేయజాలరు. యాచనపద్ధతులనుండి బయల్పడిన హిందూదేశమును మరల వానిలోకి ద్రోయుటయన, హిందూదేశాభివృద్ధి నరికట్టుటయే. దీనికితోడుగ, కృత్రిమ మగు సంస్కరణలాభములకొరకు హిందువులును మహమ్మదీయులును పోరాడుటచే, ఎట్టి దుస్థితి యుదయించునో యూహింపవచ్చును. స్వతంత్రపక్షమువారు, హిందూపక్షాభిమానులు. సహకారము నవలంబించి, హిందువుల కన్నిలాభములనుదయచేయుడని వీరు గోరుట సహజము. ఇట్టిపనిని స్వరాజ్యపక్షమువారు వలంబించ లేదనుకారణము చే, స్వరాజ్యపక్షమువారు హిందువులకు శత్రువులని చాటుచున్నారు. ఇటులనే మహమ్మదీయపక్షమువారు తమకే అన్నిలాభములును చేకూరవలయునని కోరుచుండురు. వీరును స్వరాజ్యపక్షమువారిని తమశత్రువులుగ భావించుచుండురు. గాంధీమహాత్ముడు, పండితమోతీలాల్ నెహ్రూ, మున్నగు జాతీయభావపూరితులగు నాయకులను, వీరువురును నిందించెదరు.

కాని, ఇట్టి పక్షములవలన కలుగజోవు ఫలితమేమి? అధికారవర్గము ఇరుసంఘముల నింకను చీలదీయుటకు వీలగును. స్వరాజ్య మింకను పెనుకకు జోవుట తటస్థించును. ఇరువురు యాచకులు జేరి కలహించుచు, దేశక్షేమమునకు తీరినివ్వము వాటిల్ల జేయుదురు. అందుచే ప్రజలు పక్షముల జూచియు, పేర్లజూచియు మోసపోవక, వీనినిజస్వభావమును గుర్తించుట మేలు. మరల భైత్యకపద్ధతుల నవలంబింపక, జాతిమతభేదముల నతిక్రమించి, సర్వస్వరాజ్యసంపాదనపైనే తనదృష్టి నంతను నిలిపిన కాంగ్రెసుపక్షమునే అభిమానించుట ప్రజలముఖ్యకర్తవ్యము. “ద్వంద్వప్రభుత్వ

యంత్రము కరుకరులాడు చున్నది. స్వల్పప్రతికేయలవలన ఒకటి రెండు పగుళ్లును మాన్పునుగాని అంతకన్న నెక్కుడులాభ ముండ” దని బీహారు ప్రభుత్వమువారు మడ్డిమెను కమిటీవారికి తెలిపిరి. మడ్డిమెను మైనారిటీసంఘమునకు జేదిన సర్నప్రూ, సర్ పి. యస్. శివస్వామిఅయ్యరు, జిన్నా, పరాంజివై గార్లు బీహారు ప్రభుత్వము వారి యభిప్రాయముతో నేకీభవించిరి. వీరందరును మితవాదులే. వీరిలో స్వరాజ్యపక్షమునకు జేదినవారొక్కరును లేరని చెప్పవచ్చును. అతుకులబెట్టుటవలన అనుకూల ఫలము గలుగదని, మైనారిటీసంఘమువారు ఖండితముగ జెప్పిరి. స్వపరిపాలనముదప్ప మరియొక ఏర్పాటువలన ప్రయోజనముండదని వీరును అంగీకరింపవలసివచ్చెను. అట్టితరి, పగిలిపోయిన యంత్రమును, స్వతంత్రపక్షమువారు నడుపగలుగుట అసంభవము గాదా?

“ప్రస్తుతసంస్కరణములు విఫల మయినవి. మాయభిప్రాయముప్రకారము, దీనివలన నెక్కుడు అనుకూలఫలములు గలుగజాలవు. ఈసంవత్సరము సంస్కరణ విధానము బాగుగ పరీక్షింపబడెను. బెంగాలులోను, మధ్యరాష్ట్రములలోను, పూర్తిగ భగ్నమయినది” అని మైనారిటీ సంఘమువారు తెలుపుటయగాక, సంస్కరణవిధానమును పూర్తిగ మార్చవలయునని నలహించిచ్చిరి. తమనలహకు వీరు ఏడుకారణములను చెలిపిరి. (1) సంస్కరణ విధానమునందే లోపములుండుట మొదటి కారణము. సంస్కరణములు లోపభూయిష్ఠమని మొదట సిద్ధాంతపూర్వముగ గోచరించినను, అనుభవము వలన నిది సత్యమని ధ్రువపడెను. (2) మంత్రులకు నిజబాధ్యత లేకుండుట రెండవ కారణము. (3) ఇరు శాఖలకును పరస్పర సహకారము లేకుండుట మూడవ కారణము. ఇంకను మరికొన్ని కారణములు సూచింపబడెను. వానిలో ముఖ్యమయినది, శాసనసభలకు ప్రాస్తుభ్యర్థు, రిజర్వుడు శాఖల మధ్య భేదము గనుపించకుండుట. స్వరాజ్యపక్షమువారి మూలమున సంస్కరణముల లాభములు గనుపించలేదని చెప్పట కెట్టి ఆధారము గనుపించదు. ఆ విషయమై మైనారిటీ సంఘమువారు వ్రాసినమాటల నిట నుదాహరించెదము.

“ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానముపట్ల మిత్ర భావముజూపి, దానిని సహేతుకముగ నిర్వహింప వలయునను సదుద్దేశ్యము గలవారు, మొదటి మూడు సంవత్సరములలోను శాసనసభలలో కృషినిలిపిరి. ఇది అతిశయోక్తిగాదు. శాసనసభలకు వెలుపల వారావరణము ప్రతికూలముగ నుండినను, శాసనసభలకును కార్యనిర్వాహకప్రభుత్వమునకును మధ్య పరస్పరానుకూల్యమును, సహకారమును ప్రబలెనని, రాష్ట్రప్రభుత్వము లనేకము లంగీకరించెను. హైందవ మంత్రులును, కార్యనిర్వాహకప్రభుత్వ సభ్యులును సంస్కరణవిధానమును నిర్వహించుటకు మిగుల ఆతురము గనుపించిరి. అయినను, ప్రస్తుతసంస్కరణవిధానము విఫల మయ్యెననియు, ఇకముందు ఎక్కుడు అనుకూలఫలముల నొనగజాలదనియు, మేము చెప్పక తప్పినదిగాదు.”

ప్రవాక్యముల బట్టి సహకారభావపూరితులెంత బలమగుప్రయత్నముల జేసినను సంస్కరణ

ములను నిర్వహించుట యసంభవ మయ్యెనని స్పష్టము గాకమానదు. మొదటిమూడుసంవత్సరములలో స్వరాజ్యపక్షమువారు శాసనసభలలో లేకుండుటచే, సంపూర్ణసహకారమే ప్రబలె ననుటకు సందియములేదు. అప్పటివారు నిర్వహింపలేని యసంభవముగు కార్యమును యీమారు స్వతంత్రపక్షమువారు జయప్రదముగ నిర్వహింపగలరా? లేనియెడల, ఎందుకీయార్థాభిముఖులు? ఎందుకీయనవన రాందోళనము? దేశమును అనవసరముగ వెనుకకు లాగుటకు కారణమేమి? స్వరాజ్యపక్షమువారు అధికసంఖ్యాకులుగ నుండిన బెంగాలు, మధ్యరాష్ట్రములలో సంస్కరణముల బూటకమును లేకుండజేసిరి. అల్పసంఖ్యాకులుగనున్న ఇతరచోట్లుల వారటుల గావింపజాలకజోయిరను కారణముచే, స్వరాజ్యపక్షమువారిని నిందించుట పాడియా? కాంగ్రెసుసభయే స్వరాజ్యపక్షకార్యక్రమమును ఆమోదించినపుడు, కాంగ్రెసు పక్షమువారిని శాసనసభలకు అధికసంఖ్యలతో బంపునెడల, వారిప్రతిష్ఠ అన్నిరాష్ట్రములలోను తప్పక నెరవేరును. ఈవిషయమును గ్రహించుట కష్టముగాదు. సందిగ్ధనమయమున పానకములో పుడుకలవలె, అనవసరపక్షములు బయలుదేరి కాంగ్రెసుపక్షమువారి యుత్సాహస్థాయములను భగ్నపరుప నెంచుట దేశదురదృష్టము తప్ప వేరుగాదు. సంయుక్తరాష్ట్రప్రభుత్వము వారు ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానమును ఆధారము లేని గందరగోళపుపద్ధతి యని నిరసించియుండిరి. మంత్రులుగ బనిచేసిన చిట్నావిను, కేల్కారు, హరికిషలాల్, సర్. పి. మిత్తరు, చింతామణి గార్లు మున్నగు ప్రముఖుల సాక్ష్యము ద్వంద్వప్రభుత్వనిరర్థకతను స్థాపించెను. ఇతర మంత్రులందరును దాదాపుగిటులనే దెలిసిరి. బాంబాయి ప్రభుత్వకార్యనిర్వాహకసభ్యులుగ బనిచేసిన సర్ చిమన్లాల్ సెతల్వాడుగారు గూడ ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానము తొలగిపోవలయు నని కోరియుండిరి. స్వల్పపు మార్పులవలన లాభము లేదని సూచించిరి. ఈసందర్భములలో స్వరాజ్యసిద్ధికి సంస్కరణము, లేమాత్ర ముపయోగింపవని, బాలుడయినను గ్రహింపగలడు. మితవాదులు బలికనపుడు, ఆవిషయమై సందేహించుట కనలే తావుండదు. అన్ని పక్షములవారును ఏకమై సంస్కరణములు వెన్వెంటనే తొలగి, నేషనల్ డిమాండు సఫల మగునటుల జూచుట ధర్మముగాని, నిస్సారమగు సంస్కరణములను చేపట్టి వానిని కొనసాగించెదమని ప్రపంచమునకు చాటుట ధర్మము గాజాలదు. ఇయ్యది భారతీయుల నికృష్టదశను చాటుట యగును. భారతీయులకారవమును గాని, కాంగ్రెసు కారవమును గాని, యిట్టి చర్యలనుమడింప జేయజాలవు. పక్షముల పట్టుదలల మధ్య, సత్యము మరుగగుట సహజము. కాని, స్వతంత్రపక్షమువారి పట్టుదల కొనసాగుచో, దేశమధోగతికి వచ్చుట నిశ్చయము. శాసనసభాబహిష్కారము దొలగినందులకే గుండుచుండ, నిరోధకార్యక్రమమునయితము దొలగిపోవుచో, ఇక మిగులునదేమి? లొంగకాటు దప్పవేరుగాదు. దీనిని ఎన్ని పేర్లతో బిలిచినను నొక్కటియే. ప్రస్తుతనమయమున నిరోధకార్యక్రమమును ధ్వంస మొనర్ప బయల్పించువారిపై ప్రచండభాద్యత నిలిచియుం

డును. దేశమును! అమృతసరపు కాంగ్రెసుకు బూర్వపుస్థితికి గొంపోయి, స్వాతంత్ర్యవహిని చల్లార్చిన అపకీర్తి అట్టివారికి వాటిల్లక మానదు. ఇట్టి దుస్థితి వాటిల్లకుండజేయుటకై యావచ్చుకీని వినియోగించుట, ప్రజలప్రధానకర్తవ్యము.

స్వదేశసంస్థానములు: లజపతిరాయిగారు

స్వదేశ సంస్థానములస్థితిగూర్చి లాలాలజపతిరాయిగారు "పీపీలు" పత్రికలో భావగర్భితముగ వ్యాసమును వ్రాసిరి. రీడింగుప్రభువుగారి చర్యలవలన, స్వదేశ సంస్థానాధీశులు నిస్సహాయులని విదితమయినది. వీరికిగలస్వాతంత్ర్యము నామమాత్రము. బ్రిటీషు ఇండియా ప్రజలు ఇండియామంత్రిగారి చర్యను న్యాయస్థానములలో ప్రశ్నింపవచ్చునుగాని, సంస్థానాధీశులటుల చేయజాలరు. సంస్థానాధీశుల స్వాతంత్ర్య మెక్కడగలదో తెలియదని, లజపతిరాయిగారు వ్రాయుచున్నారు. వీరికి హక్కు లనునవిలేవు. ప్రజలకు వీరు బాధ్యత వహింపరు. ఇక వీరివిధియేమి? బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు చెప్పిన చొప్పిన సంచరించుటయే. ఇట్టిస్థితి దుర్భరమని లజపతిరాయిగారు భావించుచున్నారు. హిందూదేశపత్రికలు సంస్థానాధీశుల కారవమునకు భంగము కలిగించెనటుట సత్యదూరమనియు, రీడింగు ప్రభువుగారే యిట్టిఫలితమునకు కారకులయిరనియు, లజపతిరాయిగారు దెలుపుచున్నారు. సంస్థానాధీశులకన్న వారిప్రజలస్థితి మరింతకష్టముగ నున్నది. ఏలనన ప్రజలు తమహక్కులను రక్షించుకొన జాలరు. వారి యభిప్రాయములకు ఎట్టివిలువ లేదు. సంస్థానాధీశుల నిరంకుశ పరిపాలనమునందు బ్రిటీషు పాలకులు జోక్యము కలిగించుకొనరు. సంస్థానాధీశులను ఇంపీరియల్ కాన్ఫరెన్సు, నానారాష్ట్రసంఘము మున్నగుసభలకు ప్రతినిధులుగ బంపినను, సంస్థాన ప్రజాభిప్రాయముక్కడ వెలువడదు. భావిహైందవస్వపరిపాలనా విధానమునందు, స్వదేశసంస్థాన ప్రజలకెట్టి స్థానము గలదో, యోచించుట యవసరము.

కలనల్ హింగ్స్టన్ గారు:

భారతీయుల అసామర్థ్యము చెన్నపురి వైద్యకళాశాలాధ్యక్షు లగు కలనల్ హింగ్స్టన్ గారు రిటీవల నిచ్చిన యుపన్యాసము తీవ్రవిమర్శనములకు పాత్రమగుచున్నను, ప్రధాన మంత్రిగారు ఎట్టియభిప్రాయము నొసగియుండలేదు. కలనల్ హింగ్స్టన్ గారిని మందలించినటుల గానరాదు. ప్రభుత్వపక్షనము వెలువడలేదు. ఉన్న తోడ్పాటుగములు భారతీయులపరము గావలయునని సంస్కరణముల శాసనముగూడ అంగీకరించియుండ, హింగ్స్టన్ గారు రిందుకు ప్రతికూలముగ ముచ్చటించిరి. భారతీయోపాధ్యాయులను నియమించుట వలన నష్టముగలదని వీరివాదము. ఈసంగతిని వీరి సర్జను జనరలుగారికిని, వారిద్వారా వైద్యశాఖామంత్రిగారికిని తెలుపదలచి, అటుల ప్రసంగించిరి. పాశ్చాత్యదేశములలో జనించి పాశ్చాత్య దేశములలో విద్య నభ్యసించిన వారు గాని, ఉపాధ్యాయులు గ బని కిరారట. తమ పట్ల సానుభూతిగల మంత్రి లభించుటయు, తమ యభిప్రాయములతో నేకీభవించు సర్జను జనరలు

గారు లభించుటయు తమ యదృష్టమని వీరు సూచించిరి. పాశ్చాత్యవైద్యులకన్న శ్రేష్ఠులనిపేరొందినవారు భారతీయులలో వలుపురుగలరు. ఇట్టిస్థితిలో భారతీయుల సామర్థ్యమును నిరసించి, వారిని వైకిరాసీయకుండజేయు ప్రయత్నములను, మంత్రివర్గమువారు బహిరంగముగ నిరసింపనిచో, వీరును వారితో నేకీభవించుచున్నారని ప్రజలు తలంచుట కవకాశము గలుగును.

యూరపియనుల వోట్లు

యూరపియనుసంఘ కార్యదర్శియగు కలనల్ కాఫ్ఫర్డుగారు బాంబాయిశాఖవారిని హెచ్చరించుచు, సంస్కరణములను నిర్వహించువారికే తమ వోట్ల నిచ్చి వారికి తోడ్పడవలయు నని, కోరిరి. యూరపియను వోటరులసంఖ్య స్వల్పమయినను, వారిప్రతిష్ఠ యధికమట. బ్రిటీషువారు లేకుండ హిందూదేశము నిలువజాలదట. సహకారవాదుల కీమారు యూరపియనుల సంపూర్ణసహాయము లభించునని నమ్మవచ్చును. ఈమధ్య నుంగంబాకం డివిజనులో జస్టిసుపక్షమువారికి తోడ్పడవలయునని యూరపియను సంఘమువారు గోరబడిరి. సహకారవాదులలోగూడ, ఎంత వెనుకకు బోవుదురో అట్టివారికే యూరపియను సంఘపు తోడ్పాటు గలుగవచ్చును. ప్రజల స్వరాజ్యశయమును పీ రెటుల విఫలపరుప నెంచుచున్నారో యూహింపవచ్చును. హైందవ రాజకీయ సమస్యనుగూర్చి ఎవరికి వారు బాగుగ నాలోచించుటకు, యూరపియను సంఘ కార్యదర్శిగా రవకాశము నీయబోరు.

బాంబాయి మిల్లు యజమానుల సంఘము

ఉత్పత్తిని తగ్గింప నాలోచించుట

బాంబాయి, సెప్టెంబరు 30:— బట్టలసరకు నిలవ యొక్కవగుటచేత ఉత్పత్తిని తగ్గింపవలెనను నుద్దేశ్యముతో బాంబాయి మిల్లు యజమానుల సంఘమువారు నేడు సమావేశమై తక్కువకాలము పనిజేయించవలె ననువిషయమై ఆలోచించిరి. సభ్యులు వేరువేరుమార్గముల సూచించుటవలన అందరకును అనుకూలముగ తగ్గింపమార్గమును కనిపెట్టజాలకపోయిరి. కాని త్వరలోనే కొన్ని కొన్ని మిల్లులు తమకు తగినటుల ఉత్పత్తిని తగ్గించుట గూర్చి ఆలోచింపవచ్చును.

'బాంబాయి క్రానికలు' వేలం

కాంగ్రెసు ప్రముఖుడు లక్ష్మీదాసురావు

తైర్చి కొనుట

బాంబాయి, సెప్టెంబరు 30:— 'బాంబాయి క్రానికలు' ముద్రణాలయమున, వేరు ను యీ సాయంత్రము ఇండియను న్యూస్పేపరుకంపెనీ డిరెచెంచరుహోల్డర్ బ్రట్టిలపక్షమున వేలందారులు బెన్సెటు కంపెనీవారు వేలంబాడిరి. అసమయమున బి. జి. హార్నింగునుగారును ఆమనప్రతిక ఇండియను నేషనల్ హెరల్డు అభివృద్ధినిగోరు మిత్రులును చాలమంది హాజరయ్యిరి. వేలం 1 లక్షతో ప్రారంభమై త్వరలోనే 4 లక్షలకు 6 వేల పాటుతో 1 లక్ష 40 వేలకు బెరిగెను. అంతటితో చాలసేపు ఆగెను. అంతకు పైపైపాట లేకపోవుట వలన లక్ష 40 వేలకు కాంగ్రెసు ప్రముఖులగు లక్ష్మీదాసురావు తైర్చి గారికి కొట్టివేయబడెను. తైర్చిగారు మిత్రులు కొందరతోగలసి క్రొత్తకంపెనీగ నేర్పడి బాంబాయి క్రానికలును నడుప నిశ్చయించినటుల దెలియుచున్నది. ఈవేలమున నడిపిన రికీషుగారు ఇండియను న్యూస్పేపరు కంపెనీ యుగళములకు భరింతురు. (ఆ. వె.)

అంతర్జాతీయ కారికమహాసభ

సర్ అర్ధరు ప్రాముగారు భారతప్రతినిధి గారు

జెనీవా వెళ్లిన సందానకర్త యన్. యన్.

హాజీగారి సేల్మంటు

ప్రభుత్వమువారు కార్మిక యజమానుల ప్రతినిధిగ సర్. ఆర్థరు ప్రాముగారిని జెనీవా పంపుట నిరసించుచు ఈ దిగువ సంఘములు యన్. యన్. హాజీగారిని వారి ఖండనము తెలుప జెనీవాకు పంపిరి. వారి సంవేదనములపేర్లు. బొంబాయి ఇండియన్ మెర్కంటైల్స్ ఫేబరు కరాచీ ఇండియన్ మెర్కంటైల్స్ ఆస్ట్రేలియన్ కరాచీ బయర్న్, పిన్స్టర్న్ ఫేబరు, కల కత్తె ఇండియన్ ఫేబరు ఆఫ్ కామర్స్, రంగూను బర్మా ఇండియన్ ఫేబరు ఆఫ్ కామర్స్, సంఘములు. హాజీగారు తిరిగి వచ్చి ప్రతికటకు ఈదీక్ష పేర్లుంటు పంపిరి. "నేను ఇండియా చేరినప్పటినుండియు ప్రభుత్వముతోడినుచ్చటింపులు, ప్రభుత్వపు టుత్తరములు, జనాభులు అస్సెంబ్లీలోని చర్యలు అన్నియు చూచితిని. జెనీవాలో జరిగినదంతయు చూచికూడ ప్రభుత్వము పూర్వపు మాటలనే మరల చెప్పట చూడ ఆశ్చర్య కరముగ నున్నది.

ప్రభుత్వమువారు ప్రాముగారునియమించినందుములే ఎక్కువ ప్రాతినిధ్యముగల సంఘములని చెప్పుదానికి హాజీగారిట్లు చెప్పిరి: మనము లెక్కచేయనలసినది భారతప్రభుత్వ అభిప్రాయముగారు. జెనీవా వహాసభ చెప్పినది లెక్కచేయలేదు. నిరసించుటకును, అంతర్జాతీయ మహాసభకు తెలుపుకొనుటకును మనకు న్యాయముగ హక్కుగలదు. అక్కడ భారతప్రభుత్వము ప్రతివాదులగుదురు. వారు దానిని లెక్కచేసినను చేయకున్నను భారతీయులనే ప్రతినిధులుగ పంపవలెను. ఇకముందు భారతప్రభుత్వము ఇట్టి అన్యాయపునర్ణయములు చేసి వానకు నిరసించుటకు అవకాశము నీచుదుందుగాక."

హాజీగారు "భవిష్యత్ మహాసభల పరిధియును భారతీయుల ప్రాతినిధ్యముకొరకు క్రెడెన్షియో కమిటీలని వేదకలను జాగ్రత్తగ విచారించవలెను. అట్లు చేయుటలో క్రెడెన్షియో కమిటీల ఔన్నత్యమును దానిభరితములును తెలిసికొనగును. అంతర్జాతీయ కార్మిక మహాసభ ప్రారంభమందే మూడు గుంపులును, ప్రభుత్వ డెజిగేట్లు, కార్మికయజమానుల ప్రతినిధుల కార్మికప్రతినిధులు వలూనుండి ఒక్కొక్కరిని ప్రత్యేకముగా క్రెడెన్షియో కమిటీలకు ఎన్నుకొందురు. కావున ఆమువ్వరి లో ప్రతి యొక్క నికి తన సంఘ బలముగలదు. మువ్వరును చేసిన సమాలోచనమే జెనీవా వచ్చి ప్రాతినిధ్య మందిన సర్వనాగరిక దేశముల అభిప్రాయము ఇట్టి సంఘాన్నత్యమును మననందించుకొని భారతసంఘము ప్రాముగారివిషయమై చేసిన నిరసనముపై తెలిపిన అభిప్రాయ మేమన ఇట్టి మహాసభయందు ప్రతిదేశముయొక్క ప్రాతినిధ్యము జాతీయమై యుండవలెను. ఇది ఏకగ్రీవాభిప్రాయము. భారతదేశము పేరుతో తమతమ అభివృద్ధిమార్గముల చూచుకొను భారతీయే తరులు ఈసిద్ధాంతమును మననము చేసినతరువాత జెనీవా వెళ్లుటకు విలులేదు. సర్ అర్ధరు మురాగిగారి నిర్ణయము నిర్దిష్టమనకు తరువాత వచ్చినదన్న సేవముపై ప్రోసేవేయుటనుగూర్చి ఇతర అప్పీల్ తోబాటు ఈనిరసనముగూడ క్రెడెన్షియో కమిటీ వారు లేదీవిషయ ముటుంచి ఆలోచించిరి.

ప్రభుత్వమువారు తమ నిర్ణయమునకు వచ్చుటకు తమరు వెళ్లెల్లు సంది 28-వ ఆర్టికల్ ప్రకారము చేసినందుకు భుద్ధతప్స. ప్రభుత్వమువారి తీర్మానము చర్చించినయెడల 28, 29-వ గాని మహాసభకు జెలిగేటుగా నుండవచ్చునని మురాగిగారికి చెప్పట తమసంధివరకుల తప్పినట్లే నిశ్చయముగ వారు ఈ అవకాశమును భారతీయేతర అభివృద్ధికి ఉపయోగించుకొనిరి. కాని వారుచెప్పినదే నిజమైనయెడల వారు సంధివరకుల దూరముగ విసరింపబడిరి.

ఏవి ఎక్కువభారతీయ ప్రాతినిధ్యముగల సంఘము లను విషయమున నివేదికలో కమిటీవారికి పంపబడిన దామృతమెంటు, హాజీగారి యావస్థాసములకును సూచించబడినది. యూరపియన్ ఫేబరు ప్రాతినిధ్యము గలవిగావు. యూరపియన్ సంఘములు విదేశసంఘములు, మూలధనము, యాజమాన్యము బూనేడి మెంటు విషయముల మాపులెక్కల ప్రకారము ఆ దెప్పడము ప్రాతినిధ్యము వహించిన సంఘములు గానేరవు. ఏలనన అన్నిటిలోను భారతీయులు అయికోపియులకంటె రెండురెట్లు న్నారు. కావున క్రెడెన్షియో కమిటీవారు "సర్ అర్ధరు ప్రాముగారు ప్రతినిధిగా నిర్ణయంప నవసరమైనది" అని చెప్పిరి. "కమిటీవారు నిర్ణయంప అవసరమైనది" అను మాటల యభిప్రాయము ప్రభుత్వమువారు రాలోచింపలేదు. ప్రభుత్వమువారు దాని కిట్టరముచేసిరి. ప్రాముగారిని ఎవరును వ్యతిరేకింపకుండుగా, ప్రతినిధిగ నిశ్చయింపబడిరి" కమిటీ వారి యభి

ప్రాయమును ప్రభుత్వముదారిట్లు కప్పివెట్టి క్రొత్త ఆర్థము చెప్పట చోద్యముగ నున్నది.

జెనీవాలో అక్కడ అంతర్జాతీయ సంఘముల భారతీ దేశ రాజకీయ, పారిశ్రామిక, ఆర్థిక ఆశయముల తెలుపుకొనుటకు చాల అవకాశముల నొసంగుచున్నవి. జెనీవాలో వారముల తరబడి అన్నిజీవితాశయముల నాలోచించుటకు ప్రపంచమందలి ఘనులందరు వచ్చుడనే యుందురు. రాయబారులు, మంత్రులు, ప్రాముఖ్యము వహించిన కార్మిక నాయకులు, పారిశ్రామిక ముఖ్యులు అందరను భారతదేశపు ప్రస్తుతస్థితియు భవిష్యదార్శమునుగూర్చియు వివరించుచున్నారు, కుతూహలపడుచున్నారు.

ఇట్టి అంతర్జాతీయ సమ్మేళనమును క్రిందటిసారి జెనీవాలో భారత కార్మిక ప్రతినిధులు రాజకీయవేత్తలు పండిత జహ్వీరిలాలు నైహావంటివా దుండుటవలన మంచి అభిప్రాయము కల్గినది. కాబట్టి భారత రాజకీయ, పారిశ్రామిక సంఘము ఇట్టి అంతర్జాతీయ సమ్మేళనములందు వారికి తెలియజెప్పటకు అవకాశముల ఏర్పరచుటయు అన్ని సమస్యలనక్కడ చర్చించుట కవకాశము లేర్పరచుటయు అత్యవసరము. (అ. ప్రె.)

పారిశ్రామికాభివృద్ధి

"మైసూరు దివానుగారి యువన్యాసము"
తెంగళూరు, ఆక్టోబరు 1: "పారిశ్రామికాభివృద్ధికి నిర్ణీతమైన మార్గముకంటె లేనందునను స్థలదేశము లేనందునను చాల భంగకరముగ నున్నదని మైసూరు దివానుగారు నిన్న రాత్రి సమావేశమైన బహిరంగసభయందు ఉపన్యసించిరి.

"ప్రజలకు వర్తకమున యుత్సాహము కల్గినది. వీలనన అన్నివర్తకములను ఇతరమలకలను పరిశీలిం. ముఖ్యముగ ధాన్యము, బట్టలు లోళ్లు లోహములు నూనెగింజలు అన్నియు ఇతరుల చేతిలోనికి పోయినవి. ఇప్పుడు అవకాశములను పోషియక చేపట్టించుదును. పారిశ్రామికాభివృద్ధిమార్గము గాని మనవారల ముందుటకు నడువవలెను. వర్తకాభివృద్ధి మార్గముల వెదుకవలెను. యువకులనుత్సాహ పరుపవలెను. నిలవచేయుట నేర్పవలెను. మూల ధనము విరివిగ చే చేపూర్చవలెను. విదేశమునమును త్యాగ పరు ప వ లె ను. వి దేశ వర్తక ము నేర్పాటు చేసికొనవలెను. ఆర్థిక మహాసభవిషయమును గమనింపవలెను. దీనివలన యువకులముక్తి వికాసంతముగను వర్తకము పరిశ్రముల స్పృహించును. ఫేబరులనన ఇతరసంస్థలతోను సహకారమునలన చాల వర్తకాభివృద్ధి గలుగగలదు. బాంకులగూర్చియు, ఎగుమతి దిగుమతి సౌకర్యముల గూర్చియు మాటాడి పిటినిగూర్చి మాటాడవలయునని వారిని మాటాడగోరిరి. ప్రభుత్వమువారు వర్తకపారిశ్రమిక అభివృద్ధిచేయకొరకు చాల ఉత్సాహము చూపుచున్నారు.

తరువాత చాలమంది చర్చించి సంస్థానమునకు ఒకపతి శ్రమల బ్యాంకు వండువలెనని తీర్మానించిరి. (అ. ప్రె.)

అపాయమం దున్న ఓడకు సహాయము

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 29: "నేడు బొంబాయి చేరిన ఓడ తాము వచ్చుచుండగా మంగళూరునకు ఒకదెబ్బతీరిన ఓడ కెళ్లుచుండెనని తెలిసిరి. వీరు పంటసామగ్రియు, భోజనపదార్థములు వారి కంగచేసిరి. (అ. ప్రె.)

కనిగిరి డిస్ట్రిక్టు మునసబు కోర్టు

O. P. నెం 22/1926

పిటిషనర్లు: సూర కృష్ణమ్మ వగయిరాలు.
దరికి డివిజన్ బోరనంపాడు గ్రామ కాపురమును లేటు సూరు వెంకటేశ్వరమ్మ కుమారుడు మయ్యుర కోటమ్మ చని పోయినందున అతనిపేర వ్రాయించి యివ్వబడిన దస్తావేజుల మొత్తములను వనూలు చేసుకొనుటకు తమకు వార్షి సరి ఫీకేటు యివ్వవలసినదిగా పయికోర్టులో పిటిషనర్లు పిటిషన్ దాఖలుచేసి యున్నారు. సదరు పిటిషనర్లకు వార్షి సరి ఫీకేటు యివ్వకూడదని ఆక్షేపణ చేయువారు తమ ఆక్షేపణలు తెల్పుకొనుటకయి 18-10-1926 తేదీకి వాయిదా విధించబడినది. ఆలేదిన ఆక్షేపణలు పున్నవారు తమ కోర్టువారి యెదుట హాజరయి తెల్పుకొనవచ్చును.
యె: సూర్యరామయ్యర్ బి. ఎ,
పిటిషనర్ల ప్రిడరు.

టారిఫుబోర్డు విచారణ

బెంగాలువాణిజ్యసంఘపు సాక్ష్యము

దిగుమతుల నుంకములు

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 29: "బెంగాలు వాణిజ్యసంఘ ప్రతినిధులు నేడు టారిఫుబోర్డు నెదుట సాక్ష్యము నిచ్చుచు భారతదేశమునకు వచ్చు నూలు సరకులపై దిగుమతి నుంకముల హెచ్చుతేయుటను ఖండించిరి. అందువలన చాలమంది భారతీయుల ఖర్చుమీద ఒక చిన్న తెగకు లాభముగల్గుననియు, బొంబాయి మిల్లు యజమానులు తమ జేబులను నింపుకొనుటకు మిగిలినవారిని కొల్లగొట్టుకొనుట కనువుగ నుండుననియు జెప్పిరి. నూలు సరకుల కింకను రక్షణము నొసంగునడల దిగుమతులు తగ్గును. ప్రభుత్వమునకు కష్టముగూడదే తగ్గును.

బెంగాలు పరిశ్రమల డైరెక్టరు జి. పి. హాసుగారు నూలుపై దిగుమతి నుంకమును నూటికి 18 నొక నెక్కువ జేయుటవలన చేపగ్గు పరిశ్రమకు నష్టముగలుగదనియు, అట్లయిన దిగుమతి బట్టపైగూడ నెక్కువ నుంకము జేయవలెననియు జెప్పిరి. బట్టమీద నూటికి 20 నొక వైన నుండవలెననియు, యాదేశమున తయారగు బట్టలకు లాభముండవలెననియు జెప్పిరి.

కలకత్తా బట్టలవర్తకుల ప్రతినిధి సాక్ష్యము

దిగుమతులపై నుంకమునకు ప్రాతికూల్యము

కలకత్తా, సెప్టెం 30: "నేడు టారిఫు బోర్డు యెదుట కలకత్తా బట్టలవర్తకుల ప్రతినిధి సర్ హారిరాంగ్ యొంక గారు దిగుమతులపై వస్తులను విధించుటను గూర్చి ప్రతిఘటించిరి. ఉత్పత్తి ఖర్చును దేశములోని ధరల ప్రకారము పరిశీలించెదల విదేశపు పోటీవలన భయ మేమియు నుండదు.

మార్వాడీ వాణిజ్యసంఘము అటులగాక బొంబాయి మిల్లు యజమానుల సంఘము కొల్కొలను న్యాయమును సకాశమున నిలబెట్టెను. అయినను యీసంఘమువారు విదేశపుబట్ట అన్నిటిమీదను నుంకమును విధించుటకు ప్రతికూలముగ నుండిరి. ఇందువలన నూలుబట్టల ధర అమితముగ నెక్కువై కొనుక్కొనువారికి నష్టము గల్గును. (అ. ప్రె.)

తేయాకుతోట మానేజరును కొట్టుట

ముద్దాయి అప్పీలుచేయుట

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 30: "న్యాయమూర్తులు ఖాట్ట నరు, దువాలగార్ల ఎదుట నేడు పల్లర్పుదు తేయాకుతోట గుమాస్తా బెనీమాధవ్ సర్కారుగారి తరపున తోట మానేజరును కొట్టినందులకు లేబడిన కేసులో 6 సారముల కఠినవరకము విధింపబడిన విషయమందు అప్పీలు తీసికొనవలసిన దని దరఖాస్తు చేయబడినది.

అసలు కేసీమనగా సెప్టెంబరు 5 వ తేదీ మానేజరు మాతీలు చేసినపనిగూర్చి గుమాస్తానడిగెను. దానిపై మాటలు పెరిగెను. ముద్దాయి మానేజరుపై కర్రపుచ్చుకొని లేచెను.

ప్రతివాడమేమనగా మానేజరు దుర్భాషలాడగా ముద్దాయి కొట్టబోయెననియు ఇది ఆత్మరక్షకార్థమనియు చెప్పబడినది. నెవన్యుజడ్జి ఆత్మరక్షకార్థము చేసికొనవలసినదాని కన్న ఎక్కువచేసెనని చెప్పి శిక్షించెను. అప్పీలు అంగీకరించి న్యాయాధికారి అపీలుదారుని బేంపై విడుదలచేసిరి. (అ. ప్రె.)

బిలాన్సురము, సెప్టెంబరు 30: "జిల్లా ట్రాన్స్ అండ్ మన అధికారి బిలాన్సురమునుండి ఇల్లు తిరిగివచ్చియున్నాడు. రేపటినుండి జొమిల్లానదిపై బిర్నింగురము కార్నేమినాడును సామాను మనుషులను చేరవేయుదురు. 68 అవ్ పానెంజరు బిలాన్సురము 6 గంటలకు బయలుదేరి 14 గంటలకు జోహిల్లా చేరెను. 67 జోనుజోహిల్లా 11 గంటలకు బయలుదేరి బిలాన్సురము 17-52 గంటలకు చేరును. జోహిల్లాకు ఉత్తరమున 48 అవ్ జోహిల్లాలో 15 గంటలకు బయలుదేరి కార్నేలి 18 గంటలకుచేరును. 77 జోనుకార్నేలి 6 గంటలకు బయలుదేరి బాహిల్లానద్దుకు 9-15 గంటలకు చేరగలదు. (అ. ప్రె.)

మదరాసు పాఠశాల

(శ్రీ) త్యాగబ్రహ్మ సభ:—శ్రీ శాయంకాలము 6 గ. 250 తంబుచెట్టినిధియందు ఏకాదశి భజన జరుగును.

దక్షిణాంధ్రులు:—2 వ తేదీ సాయంకాలము 5-30 గ. తిరువల్లిక్కడి హిందూ హైస్కూలులో ఎ. వి. వరసె హంపతులుగాను దక్షిణాంధ్రులనుగూర్చి ఉపన్యసించెదరు.

చెన్నపురి ఆశ్రమసభవారు:—చెన్నపురి పబ్లికేషన్లో “ప్రహ్వసాహిత్యమును” 1926-వ సం॥ అక్టోబరు 8-వ తేదీ ఆదివారం సాయంకాలం 5-30 ఘంటలకు ప్రదర్శించెదరు.

కాలక్షేపము:—శ్రీ ఉభయ వేదాంత విద్వాంసు శివగోపాలగారిచే “పెరియాళ్వారు వైభవము” కాలక్షేపము 8 వ తేదీ సాయంకాలము 4 గ. హిందూ తియలూకల హైస్కూలులో జరుగును.

భారత శాసనసభ: ఎస్. నూర్యుల్లాహ్ కాలక్షేపము, విజయనగరమునుండి యిట్లు తిరిగివచ్చినవారి:—గంజాము, విశాఖపట్నం జిల్లాలకిర్రపున భారత శాసనసభ్యత్వ ప్లానమునకు అభ్యర్థిగ నిలచుచున్నాను.

సుగుణవిలాస సభ:—ఈసభవారు అక్టోబరు 8 వ తేదీ సాయంకాలము 5-30 గ. ఎస్పీసేడు థియేటరులో “నందనారాటకమును” అరవమున ప్రదర్శించెదరు. పిల్లలకు విద్యాభ్యుత్సాహము చేల్లు.

రాకపోకలు:—గౌ॥ పానగలు రాజగారు, పియర్స్ గారు, లాథంగారు కర్న. క్రాఫర్డుగారు శేషుదయము వచ్చిరి. డి. బి. టి. రంగాచారిగారు, బెంకూరునకు, ఫిల్మను ఇంగ్లాండునకు, కర్న. కామిరసుగారు ఉదకమండలమునకు నిన్నరాత్రి బోయిరి.

గాంధీమహాత్ముని 57 వ జన్మదినము-బహిరంగ సభ:—కాంగ్రెసువారి యాజమాన్యమునరేపు 2-10-26) తిలకపూటునందు మహాత్ముని 57 వ జన్మదినోత్సవము సందర్భమున మదరాసుపౌరుల బహిరంగసభ జరుగును. కాంగ్రెసు నాయకులందరు ఉపన్యసించెదరు. ఎల్లరు విచేయప్రార్థితులు.

పార్కులలో నాగస్వరం:—ఈ దినపరితిని మదరాసు పార్కులలో సాయంకాలము 5-30 నుండి ఒకగంట కాలము నాగస్వరము (సన్నాయి) వాద్యము జరుగును. పిపిల్నూపార్కు 4 తేదీ, రాజిన్నపార్కు-11 తేదీ, లోనుస్కేయ-6 తేదీ, శివజ్ఞానంపార్కు-2 తేదీ, వేణుగోపాలచెట్టి పార్కు-9 తేదీ, జనంతమండపం-16 తేదీ, మెరీనా వీధి-8, 17 తేదీ, రాయచేల నారాయణస్వామిచెట్టి కిధి-10 తేదీ, మీరుసాహేబుపేట కార్పొరేషను స్కూలు-80 తేదీ, సుంగంబాకం టానుస్కేయ-24 తేదీ, కోమలేశ్వరంపేట సరయత్తమ్మను కోవిలకిధి-22 తేదీ.

1926 నవంబరు మాసము స్థిడరుమిప్ప పరీక్షలు ఫస్టుగ్రేడు స్థిడరుమిప్ప పరీక్షలు మదరాసు సెనెటు హావుసునందిక్రింది తేదులలో జరుగును.

గురువారము నవంబరు 18:—సివిలు ప్రాసిజరు, ఎవిజెస్సులా.

శుక్రవారము 19 తేదీ:—క్రిమినలు ప్రాసిజరుకోర్టు ఎవిజెస్సులా.

నివారము 20:—ఇండియన్ సేనకోర్టు.

సోమవారము 22:—హిందూలా.

మంగళవారము 23:—లాండులాడ్లులా, ప్రావెన్టీ ట్రాక్స్సుగు.

బుధవారము 24:—కాంట్రాక్టులా.

గురువారము 25:—టార్పు, యాజుమెంటులులా.

కాకినాడ నగరము అభ్యర్థి

చావలి రామసోమయాజులుగారు

శ్రీ॥ బులును సాంబమూర్తిగారికి ప్రభుత్వము వారు అనుజ్ఞనీయకున్నందున, వారిస్థానే కాకినాడ నగరము శాసనసభాభ్యర్థిగ చావలి రామసోమయాజులు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారిని రాష్ట్రకాంగ్రెసు ఎన్నికలబోర్డువారి రంగీకరించిరి.

(సం) టం. ప్రకాశం.

స్వధర్మ ప్రకాశిని

ఒక మతవిషయిక మాసపత్రిక

మాడవ సంపుటము 5, 6 సంచికలు ఏక గ్రంథముగా వెలువడినవి. ఇవి క్రాంతి భాద్రపదమాసముల (ఆగష్టు, సెప్టెంబరు) సంచికలు స్వవిషయాధికము, వివాహవిధి శ్రీ నూర్తము నుభాషితకేతకరయము, భజగోవింద స్తోత్రపద్యములు, చివ్వు జనకసంవాదము మున్నగు వ్యాసము లిందుకలవు. చందా సాలుకు రెండు రూపాయలు. సంపాదకులు శ్రీ. జె. కోటిశ్వరశర్మకాశ్మీ శ్రీ. క. మార్కండేయ కర్మగార్లు.

విలాసము. “స్వధర్మ ప్రకాశిని” కార్యాలయము కీల్ పాకు మదరాసు.

కండ్లలో కారముగొట్టి 60 పేల రూపాయల నపహరించుట

ప్రభుత్వాధికారివద్దనుండి దోపిడీగొట్టి ఇరువురు

జర్మనులు లాగిపోవుట

రంగూను, అక్టోబరు 1:—తెస్సీనునుండి వచ్చినవార్త యిట్లు తెలుపుచున్నది. 29 వ తేదీ బుధవారమునాడు బిస్సీను పోస్టాఫీసు కోశాధికారియు ఇరువురుపోస్టుజవానులను ప్రభుత్వపు టెబికి డిపోజిట్టుచేయుటకు 60,400 రూపాయలు తీసి కొనిపోవుచుండగా దోపిడీ ఇరువురు బర్మనులు కండ్లలో గారముగొట్టి ధన మదహరించి పారిపోయిరి. దోపిడీగొట్టునయమున నన్ను అధికముగ గురియుచుండెను. దొంగ లింతవరకు పట్టువడలేదు. (ఆ. ప్రె.)

గుంటూరు పి॥ డి॥ ము॥ కోర్టులో

O. S. 251/1926

వాదులు:—కే. ఇ. హాజీ నూర్ద్దీన్ సాహేబు అందు కంపెనీలో భాగస్వామి.

1 టి. అబ్దుల్ రహీం.

2 యస్. అబ్దుల్ సమ్మద్.

అండు

ప్రతివాదులు:—

1 నూకల వెంకటాద్రి అండు సంస్థ.

2 నూకల వెంకటాద్రి.

3 నూకల వీరరాఘవయ్య.

4 నూకల వెంకట్రామయ్య.

5 నూకల సరికింపయ్య.

ఈ నెంబరులో వాదులువద్ద 1 ప్రతివాది కంపెనీ పేరుతో 2 to 5 ప్రతివాదులు భాగస్వామిగావుండి జర్మనులకు తెక్కతాలాకు వాదులుకు యివ్వలేనిన బాకీ రు 1116-6-9 లుగదావాచేసినందుకు ది 5-10-26 తేదీకి పాయిదా వేయబడినది గమక సవరదావాలో ఆక్షేపాలు వున్నయెడల వాయిదా కోజన వగలు 10 ఘంటలకు స్వయముగా గాని స్థిడరు ద్వారాగా గాని సవరు కోర్టువారియెదుట హాజరయి తెలియ చేసుకోవలెనని యిందుమూలముగా తెలియచేయడమైనది.

గుంటూరు, } వై. బుచ్చిరామయ్య, 81-8-1926. } వాదుల తరపు నకీలు.

వాతావరణ పట్టిక

1926 సం॥ అక్టోబరునెం 1-వ తేదీ శుక్రవారము

కొత్తపల్లి	కొత్తపల్లి	కొత్తపల్లి	కొత్తపల్లి	కొత్తపల్లి	కొత్తపల్లి
గ్రామీణ	గ్రామీణ	గ్రామీణ	గ్రామీణ	గ్రామీణ	గ్రామీణ
గ్రామీణ	గ్రామీణ	గ్రామీణ	గ్రామీణ	గ్రామీణ	గ్రామీణ
గ్రామీణ	గ్రామీణ	గ్రామీణ	గ్రామీణ	గ్రామీణ	గ్రామీణ
గ్రామీణ	గ్రామీణ	గ్రామీణ	గ్రామీణ	గ్రామీణ	గ్రామీణ
గ్రామీణ	గ్రామీణ	గ్రామీణ	గ్రామీణ	గ్రామీణ	గ్రామీణ

గోపాలేశ్వరం	93.2	75.8	0.86	0.86	+ 0.70
విశాఖపట్నం	92.6	77.8	0.81	0.81	+ 0.18
కాకినాడ	93.5	78.8	0.88	0.88	+ 0.68
మచిలీపట్నం	94.7	78.0	...	0	- 0.15
కర్నూలు	92.8	75.7	0.12	0.12	- 0.02
బళ్లారి	90.0	74.2	...	0	- 0.20
అనంతపురం	...	...	...	0	- 0.25
కడప	93.8	75.0	0.08	0.08	- 0.15
నెల్లూరు	95.5	80.0	...	0	+ 0.18
మద్రాసు	95.2	77.8	...	0	- 0.85
కడపూరు	91.2	78.2	0.76	0.76	- 0.57
నీలము	88.5	72.0	0.11	0.11	- 0.15
కోయంబూరు	86.9	72.8	...	0	+ 0.11
తిరుమనాపల్లి	98.1	77.7	...	0	+ 0.22
నాగపట్నం	88.8	77.8	...	0	- 0.11
మధుర	94.9	77.8	...	0	- 0.25
బాంబే	88.5	80.8	...	0	- 0.08
తిరునెల్వేలి	...	...	...	0	- 0.16
తిరునెల్వేలి	82.5	75.8	0.81	0.81	+ 0.66
కొచ్చి	82.6	75.7	0.8	0.58	+ 0.80
కాలికట్టు	80.8	76.6	...	0	+ 0.28
మొలూరు	88.8	78.7	0.76	0.76	- 0.58
బెంగళూరు	82.9	66.9	0.55	0.55	+ 0.26
మొర్రా	72.6	61.8	0.18	0.18	- 0.07
కొడలకనా	66.8	52.6	0.54	0.54	- 0.80

సర్కారులు:—కర్నూలు సాధారణముగ నున్నది. గోపాలపురంలో 0.86, కాకినాడలో 0.88, విశాఖపట్నములో 0.81 వర్షించెను. ఆకాశము గాఢము ముప్పుతో గూడు కొన్నది. అర్ధత ఎక్కువ. పగటివేడిమి 2 1/2 నుండి 4 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ. రాత్రివేడిమి కాకినాడలో 4 డిగ్రీలు తక్కువ.

డక్కా:—కర్నూలులో 0.12 వర్షించెను. కడపలో చినుకులుపడెను. మేఘములు విస్తారముగనున్నవి. కడపలో అర్ధత ఎక్కువ. శీతోష్ణశీతి మామూలుగనున్నది.

కర్నాటకము:—కడపూరులో 0.76 వర్షించెను. అచట మేఘములు పలచగ నున్నవి. తక్కినచోట్ల దట్టముగ నున్నవి. మద్రాసులో అర్ధత తక్కువ. పగటివేడిమి 8 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ. రాత్రివేడిమి నెల్లూరులో 2 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ. కడపూరులో 3 డిగ్రీలు తక్కువ.

ఉత్తరముద్రానుతీరమున నర్మదు ఎక్కువగ కురియవచ్చును.

సి. చెంగల్వరాయ మొదలియారు, ఆఫీసిపిటింగు వాతావరణ కాశ్రమాధిపతి.

మంచితరుణము త్వరపడుడు

శ్రీమదాంధ్ర కార్తికమాహాత్మ్యము

పురాణము

గ్రంథకర్త:—అనివెద్ది జగన్నాథశాస్త్రిగారు.

ఇది స్కాందపురాణములోని సవతుమూర్త సహితా పరిగణితమున దానికి నూతనాంధ్రీకరణము. కథ లత్యద్భుతములు. శైలి మనోహరము. అనేకపండితకవులచే మెప్పు జెందినది. కార్తికమాసములో నేమి, యితరకాలములలో నేమి, హిందువు లెల్లంజనిన పుణ్యస్థానము వాణ్ణింపజనిన గ్రంథము. పద్యములు సులభతైలీ ప్రాయబడినవి. 180 పేజీలు.

పోపు ఖర్చులు గాక పేరు 1-0-0 మాత్రమే.

అనివెద్ది జగన్నాథశాస్త్రిగారు, కొత్తపల్లి, పశ్చిమగోదావరిజిల్లా.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

అకెడమిక్ కౌన్సిలు సమావేశము

వైసుభాస్కరప్రసంగము

ఆర్థిక సమస్యను చర్చించుట

(స్వకీయవిలేజు)

సిండికేటు సభ్యులు
తెలువది, అక్టోబరు 1:— యా. వెంటరామకా. డాక్టరు సి. త్రిమూర్తి, బి. ఆర్. కుమార్ గారు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము నెలవసయము, యా. కృష్ణస్వామియ్యయ్య, యా. కృష్ణమూర్తి రెవరెండు వి. బి. బాప్తస్మగారు సిండికేటును అకెడమిక్ కౌన్సిలును సమావేశపరిచి.

అకెడమిక్ కౌన్సిలు సమావేశము
ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయపు అకెడమిక్ కౌన్సిలు ప్రథమ సమావేశము యాదగడయము 8 గంటలకు సమావేశమయ్యెను. సి. రామలింగారెడ్డి గారధ్యక్షత వహించిరి.

వైసుభాస్కరప్రసంగము అకెడమిక్ కౌన్సిలు ప్రథమ సంతక సమావేశమునకు 10 మంది సభ్యులకు సుగతమొసగు చుట్టుప్రక్కల తాము జాగ్రత్త పరిశీలించవలసిన విషయములను చూపించిరి. ఇందులకు మధ్య నెన్నియోకత్తములుగలవు. వారు మాన్యును స్వప్రకారము గానరెరి. సంకేతసప్తామము చాల దూరమునందును. కాబట్టి కారణము క్షమగ నన్నియు విచారింపకుండ అవసరము సౌకర్యమునబట్టి, రాజకీయజ్ఞానమును ఉపాధ్యాయుని అమాయకత్వముతో గలగలిపి పని చేయవలసియున్నది. అనేక తిరగతులు మతము ల బలము ను సంపాదించవలయును. రాష్ట్రమున కావలసినవారికి ద్రవ్యసామగ్రి గూడ బాండుటకు ప్రయత్నింపవలయును. అట్టిధర్మపత్రికను సంపాదించకుండ డబ్బును సంపాదించజాలము. డబ్బులేకున్న యెడల సేవసలను జరుగజాలవు.

రాష్ట్రమునకు సంవత్సరములలో బోర్డులన్నిటియందును పనిచేయుటకు సభ్యులను వారుచూపించిరి. వారు సంకీర్తనం బర్సములను దెలిసికొనెదరు. అప్పుడు ఈబోర్డులలో ఎన్నికల కిద్దాంతమును ప్రవేశపెట్టుటకు సాధ్యమగును. ఆయనకు ప్రజాస్వామ్యమునకు నష్టముగలదు. కాని కాలమునబట్టి సర్దుకొనుచుండవలెను.

విశ్వవిద్యాలయాదర్శము
అంతటవారు తామువిచారించవలసిన విద్యావిషయకసమస్యలనుగురించి దెప్పిరి. ఈసందర్భమున ఆంధ్రమున విశ్వవిద్యాలయాదర్శమునుమాత్రము మనసులో నుంచుకొనవలసినదిగ కోరిరి. విశ్వవిద్యాలయాదర్శమేమి? పరీక్షలుచేయునంశముగనుండి ప్రాత్రధానముల బెట్టుకుండనిదివరకు దీనికి జేర్చబడిన కళాశాల విద్యార్థివాసములనిర్ణయించుట, లేక విద్యాలయములపై ఆధికారములేయును విద్యాప్రయోజనములందు సరాసరి జ్యోతియు కలగజేసికొనకుండ పరీక్షముగ సేదోపని చేయుచుండుటా యనివారదీరి. మొదటిది కాంతముగ పనిచేయవచ్చును గాని దానివలన సేమియు లాభముండదని తోచును. విశ్వవిద్యాలయ విద్యార్థివాసమును కట్టుబాటలో నొక పద్ధతినుంచి ఆంధ్రదేశమునకు మార్గమును జూపుభారము వారిపై నుంచబడెను. ఆవిషయమును విద్యార్థికులు పరిశీలించవలసిన వారు గోరిరి.

ఆర్థిక సమస్య
వైసుభాస్కరప్రసంగము గురించుచు ముఖ్యముగ తమకు సంబంధించిన ఆర్థిక సమస్యలగుర్చి తెల్పిరి. ఆర్థికముగ తగిన బలములేనిదే కాననభయముసంగినస్వాతంత్ర్యమును అనుభవించజాలము. బాంకులలో పెద్దపెద్ద అప్పులిచ్చి ప్రాత్రాసము జేయకున్నయెడల ఈస్వాతంత్ర్య మనునది కాగితముమీదనే యుండును

శంఖుస్థాపననిధి
వారు శంఖుస్థాపననిధిని ప్రారంభించి, అందులకు విరాళముల సేజువలెనని కోరిరి. వారినిధి సేకరించుచు దానిపై వచ్చుపడిని వినియోగింపగోరిరి. కొంతకాలమున కదిబాగాపెరిగి విశ్వవిద్యాలయము ఆర్థికముగ స్వాతంత్ర్యమును బడచువచ్చును. తాను గావించిన సూచన త్రోసివేయవలసిన వారు ఏమాత్రమును పట్టుబట్టలేదనిరి. తుదకు వారు సభ్యులందరూ విరాళ

మును ధనసహాయమును వచ్చునటుల పనిచేయవలెనని యుద్బోధ గావించిరి.

అకెడమిక్ కౌన్సిలుసమావేశము
ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము అకెడమిక్ కౌన్సిలు యిచట ముఖ్యాయంహాలులో యాదగడయము ప్రథమసమావేశము జరిగెను. వైసుభాస్కరప్రసంగము అధ్యక్షత వహించిరి. 86 మంది వచ్చియుండిరి. వైసుభాస్కరప్రసంగము ప్రారంభ సమయములైనపిదప నెలవసయము, సిండికేటుకును ప్రనిధులయొద్దను వీ. బి. బాప్తస్మగారియుపపాదనముపై జరిగెను. వైసుభాస్కరప్రసంగము కళలు, ప్రాచ్యదేశభాషలు, వైద్యము, బోధనము, నాలుకేకలల్లలను నెలకొల్పుటకు సూచించగా సభవారంగీకరించిరి.

అంతట సభవారు పరిశీలనగ్రంథ నిర్ణయసంఘ నిర్మాణమునుగుర్చి చర్చించిరి. సభవారు 1 గంటకులేదుటకుముందు మేజరు యాఫ్. జి. ఆండర్సనుగారు యా. క్రిందితీర్మానమును అవసర విషయముగ నుపపాదించిరి. వైద్యపరీక్షలను చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయముతోగలిపి జరుపుటకు పరస్పర నిర్ణయమేమయిన లేకపోవుటవలన యానంపత్సరం మొదటి యం. బి. బి. యస్ పరీక్షను 1927 జనవరిలో మొదటి సోమవారమునండియు, రెండవపరీక్షను 1927 ఏప్రిల్లో మూడవ సోమవారమునండియు జరుపవలెను. పరీక్షలను కలిపిజరుపునయమై చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయముతో జరిపినరాయబారము తెలులవిప్పుచుయ్యోనో వైసుభాస్కరప్రసంగము వివరించిరి. చాలనేపుచర్చించినపిదప తీర్మానము అంగీకరింపబడెను. సభమరల మధ్యాహ్నము 2-30 గంటలకు సమావేశమగును.

కాననసభల ఎన్నికలు

శ్రీ గవర్నమెంటువారు, కాననసభలలో చదువురాని ఓట్ల ఓట్లు అధ్యక్షులమడుగుగాని, వారి ఏకైకమడుగుగాని మార్గచేయబడునని ప్రమరణపరచి ప్రజలహక్కులను కాపాడినందులకు, అనేకవందనములు. ఈక్రిష్టవత్సరమునందు ప్రజల హక్కులను కాపాడి వ్యాయమునకు స్థానమిచ్చిన గవర్నమెంటు ఆదర్శ, ఎంతయు కొనియాడతగినది.

స్థానిక ప్రభుత్వమువారు ఏలాకో ఈవిషయమంద క్రోధ వహించిరి. స్థానికపరిపాలనా మంత్రి ఈవిషయమై ప్రజలహక్కులను భంగపరచెనటకు సంబంధము లేదు. మ్యునిసిపల్ ఎన్నికలలో చదువురాని ఓట్ల ఓట్లు రహస్యముగా పోలింగు ఆఫీసర్లు మార్పుచేయునట్లు ఆర్డరు గావించి, చాలచిక్కులు కలగజేసిరి. అనుమానములకు కోర్టులకు ప్రజలను పంపుటకు ఆవకాశము గల యిట్టిఆర్డరును గావించి స్థానిక పరిపాలనామంత్రి పదవిలో కొందరివిద్యార్థిమును గోంపాయెనని చెప్పకతప్పదు. ఓటులుగాన మ్యుని. అట్టిసమస్యని తనయిష్టానుసారము వినియోగించు కొన్నట్లు తనకు తప్పి గలిగిండుకొనుటకుఓట్లకు అవకాశము తనట్టి ఆర్డరువలన చాల అక్రమములు అన్వాయములు జరుగగలవు. ప్రజలు ఈసంగతులన్నియు వివరముగ తెలియచేసికొనుచు కష్టములును పంపుట కున్నప్పటికి స్థానికపరిపాలనాధికారులనిర్లక్ష్యభావములోనుండుట ప్రజలదురదృష్టము గాక జేరెమున్నది. మంత్రులు పరిపాలనకు, గవర్నమెంటువారు స్వయముగా పరిపాలించు విధానమునకు గల తారతమ్యము తెలిసినది. జిప్సికుమత వాయకులగు మంత్రుల పరిపాలన ఈవిషయములోనే గాక అనేక విషయములలో ప్రజలవిద్యార్థమును బడయజేరక పోయినది. కారణము ప్రజలతిదివరకే తెలిసినది. అందువలన, పక్షవాయకులని గాని మతము వారనిగాని ఓటుయివ్వకప్రజల పక్షమునయండి వుద్వేగాపేక్ష లేక ప్రజలకు యుపకారములు గావించగల జేతకత్తులకు మీఠి యిచ్చి దేశమును గాపాడుడు

(బ్రాహ్మజేతర ఓటరు.)

సర్ ఆర్టికల్ ఫేబర్లేనుగారు

యశ్చి, నెవ్రెంబరు 29:— ఫేబర్లేనుగారు ముస్లింలని గారి ఆచారమును సంగీకరించిరి. వీరద్దరును శేఖర్ మొదలగు కలసి భోజనము చేసెదరనుకొనుచున్నారు. స్నేహిత్వా కలిసి కనుచున్నారాయు రాజకీయసంబంధము లేదనియు తెలుపుచున్నారు.

సర్ జార్జి లేస్సుగారు ఆండ్రో కేయరుగ ఎన్నికైనది

బ్యాంక్ విచారణ

“సర్ జార్జిలేస్సుగారు నాక” సామర్థ్యము

సర్ జార్జి లేస్సుగారి యభిప్రాయము
ఆండ్రో, నెవ్రెంబరు 29:— కేసు మరల బ్యాంక్ విచారణ ప్రారంభమైనది.

గంటకు 2000 ఘనగజముల కంట్రాక్టును సెరవేర్చుటకు గావలసిన పనిని ఈ నాక అందిచ్చునని సర్ జాను బైల్డ్ గారు జెప్పిరి. సరిగా అనుకొన్న పని చేయ లేకపోవుటకు కారణమున్నదా యని అభ్యుక్తుడడిగెను.

అనాకను పైకిదీసినప్పటినుండియు, పనిచేయుటకు ప్రారంభించిన సమయమునుద్ద్య ఏమిజరిగినదీ జెప్పటకు వీలులేదనియు, అనాక అన్నప్రకారము పనిచేయుటలేదనియు బైల్డ్ గారు రసిరి. యంత్రములు, పరికరములు అన్నియు సరిగానే యున్నవనిరి అసలు వస్తువతప్పనిరి. తగిన కారణములేనినో ఈవిషయమై ఆండ్రోకును కళంకము గల్గుననిరి హోస్పికో సర్కార్ సరి.

ఎవరును నిందార్థముగ ప్రవర్తించలేదని బైల్డ్ గారు రసిరి. బొంబాయినుండి నామె నాకు బంపిన వట్టియున్నదా యని (బంకమున్న) యడుగ అది తన పనిగాదని బైల్డ్ గారు రసిరి. అట్టి మట్టిని దీయు పరికరములను గొనుటకు ఒక్క ఫురమునకే బోవు ఆచారము లేదనిరి. కాని సైనున్న కంపెనీనుండి పెండరును దీసికొనవలెనని జెప్పరసిరి కేసుమీద రెండుగంటల పరీక్ష చాలవనిరి. కేసుసరకు బొంబాయి సరకు వంటిదిగాదని మీకు తెలిసినను ఇంకను అనాక సరిగానే పని జేసిననే వాదించెదరా యని బిలిమోగారు వ్యక్తపరిచిరి. జేసిన సాక్షి చెప్పెను. ఏసరకు నిమిత్తము నాకను నిర్బంధికో ఆ సరకున్ననో కావలసిన పనిని సెవవేర్చి యుండుననిరి, అనాక.

పనిసాగుటకు నిర్మాతలు కమిషనును బహిరంగముగా ఇచ్చెడివారా, రహస్యముగ ఇచ్చెడివారా యని యడుగ తనకు తెలియదనెను. సర్ జార్జి లేస్సుగారిపై నిందను తా నెంతమాత్రము మోపుటలేదని బిలిమోగారు వ్యక్తపరిచిరి. నాకు లాభ మక్రమేలేదు. అట్టిలాభమును దీయలేదని బైల్డ్ గారు రసిరి.

సర్ జార్జి లేస్సుగారిపై నిందను తా నెంతమాత్రము మోపుటలేదని బిలిమోగారు వ్యక్తపరిచిరి. నాకు లాభ మక్రమేలేదు. అట్టిలాభమును దీయలేదని బైల్డ్ గారు రసిరి.

గాలివాన సూరము

1888 నుండి ఇంత దుస్థితి ఎన్నడెరుగము

వీరాక్రూజా, నెవ్రెంబరు 29:— గాలివాన పెక్కుగంటలు సాగెను. గంటకు 125 మైళ్ళ వొచ్చిన పీచెను. వర్షము 2500000 డోలరులు గల్గెనట. కాని ఎవరును చనిపోలేదట. వీరాక్రూజాదగ్గర పంటలు నాశనమైనవి. ఇతర వోట్లగూడ నష్టపడినవి. ఇద్దరు మనుష్యులు మునిగిపోయిరి.

1888 నుండి ఇంతకంటే మెచ్చుదును లేదట. ఇంతవరకు సంగతులు తెలియనందులకు ఉత్తరప్రత్యుత్తములు లేకపోవుటయే కారణము. తంతులుతెగిపోయెనట. 24 గంటలు ఆకసము చిల్లులుపడునటుల ప్రవాహములైకలిసి నదిపొంగిపోయెను. చుట్టు ప్రక్కదేశము మురిగిపోయెను. గాలివానకు తోడై సముద్రముపొంగి అలలుతీరమును గొట్టసాగెను నగరముందున్న వీధులన్నియు మూడుఅడుగులనీటిలో మునిగియున్నవి పల్లపునర్రక భవనములు మునిగిపోయినవి. కిటికీలు గాలికి చెదరిపోయెను. తేలిక కట్టినయిండ్లు చాలపాడైనవి.

స్వేయినుపూర్వపు ప్రధానామాత్యుడు

అన్యాయము జరుగుట

మ్యాడ్రీడ్, నెవ్రెంబరు 28:— ప్రభుత్వముపై కుట్ర బన్నుచున్నారని ఆరినికి రోమన్స్ ప్రభునకు అపరాధమును విధించిరి. ఆరిని సామానును మట్టనీయలేదు. తన సగలనెట్టెను తాకనీయలేదు. కారణము దెలిపి విచారణ స్వల్పవలెనన్న అవసరముదనిరట. ప్రభుత్వమువారు స్వేయినులో కొన్నివ్యవహారములు ముసోలిరి చర్యలకంటె పాడుగ నున్నవట.

కేతఫ్ఫీదేశమును అపుజేయుట చాలతప్పని రోమన్స్ ప్రభు వనుచున్నాడు. దీనికి దీలివరాగారు కారణములు. తండ్రి, జాలిపమిలి సమస్యలను పాడుగ జేసిన స్వేయినుప్రభుత్వము నేమనవచ్చుననిరి.

జరుగనున్న పార్లమెంటునగుర్చి చర్చించుట ప్రమాదకరముగాన ఏమియు జెప్పనని రోమన్స్ ప్రభువనెను.

మికోడుకులు అల్ఫ్రెడ్ స్పాజతో బోలో ఆట ఆడిరిగదా. రాజేల అపరాధమును రద్దుజేయలేదని యడిగిరి. ఆరిని మిత్రులు. రాజా దీనిలో ఏమియు చేయలేదని రోమన్స్ ప్రభువు నుడిచెను.

బొగ్గు పరిస్థితులు

రాజీప్రయత్నములు

రుగ్మీ, నెప్టెం. 29:—బొగ్గుతగవు ప్రస్తుత పరిస్థితులను గూర్చి గనులపనివాండ్ల కార్యనిర్వాహకవర్గమువారి నివేదకము విమలకును ఆలోచించుటకును పనివాండ్ల ప్రతినిధులు నేటి యుదయమున సమావేశమైరి. కార్యనిర్వాహకవర్గమువారే సిఫార్సును చేయదలచుకొనలేదట. ముందేమిచేయవలసినదీ ప్రతినిధులే నూచించెదరట.

ప్రస్తుత పరిస్థితు లెట్లున్నవన:— ప్రభుత్వనూచనలు జనకంటకముగ నున్నాయని. అవి ఎంతమాత్రము యజమానులకు ఇష్టములేవు ప్రభుత్వవిధానమే నిలిచియున్నది. పరిష్కారమునకు ఇదే ఆలోచించవలసియున్నది.

బొగ్గుగనులవారి యభిప్రాయమునుబట్టి ప్రతినిధులు తీర్మానించనచ్చు ననుకొనుచున్నారు. ప్రభుత్వవిధానము తాత్కాలిక జిల్లా పరిష్కారమును నూచించుచున్నది. లంకాపైనులో ఒక జిల్లాయందు ఇంతవరకు నిరాకరించుచున్న పనివాండ్లు యజమానులతో ఏర్పాటుకేసికొని 7½ గంటలు చొప్పున పనికేసి సమ్మెకు ముందున్న వేతనములకు పనిచేయుట కొత్తకొని పనిలో ప్రవేశించిరి. ఇదివర కపుడే దేశములో గనులందు 140000 మంది పనిచేయుచున్నారు. బొగ్గును కయారుచేయుచున్నారు.

ప్రతినిధుల రహస్యముగ జరిగెను.

ప్రభుత్వముతో ఆఖరు పర్యాయము కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు జరిపిన రాయబారములనే ఆమోదించిరి. ప్రభుత్వ నూచనలను చర్చించుటకు నిశ్చయించుకొనిరి. మధ్యాహ్నముంతయు పట్టిన దీవర్చ. రేపటివరకు సభ యాపుకేయబడెను. అప్పుడు ప్రభుత్వ నూచనలను ఆలోచించెదరు. కొందరు తుదివరకు పోరి తీరవలె నన్నను, కొందరు ప్రతినిధు లెట్లులైన వ్యవహారమును పరిష్కారము చేసికొనుటకు పిలుగుమార్గమును వెనక గోరుచున్నారు.

చాలమంది పనిలో ప్రవేశించుచున్నారని తెలిసినను ఈ యభిప్రాయము తగ్గలేదు. తుదకు ప్రతినిధులవారు ప్రభుత్వ నూచనలను జిల్లాలకు తెలిపెద రనుకొనుచున్నారు.

రాజీప్రయత్నములు

ప్రభుత్వ నూచనలకును, గనులసంఘమునకును మధ్య ఇంకొక మోస్తరుగ ఆలోచించి రాజీ తుదుర్బుటకు కొన్ని నూచనలు జరుగుచున్నవి.

కోజంలేయు ప్రధానామాత్యుడు 10 జూనింగిల్లలోనే యుండును. బొగ్గుయజమానులు గాని, పనివాండ్లు గాని తనను జూడవచ్చినవారితో మాట్లాడు నిమిత్తమే ఆగిపోయిరి.

చీనా పరిస్థితులు

బ్రిటిషు పొగయోడలను ఇచ్చివేయుట

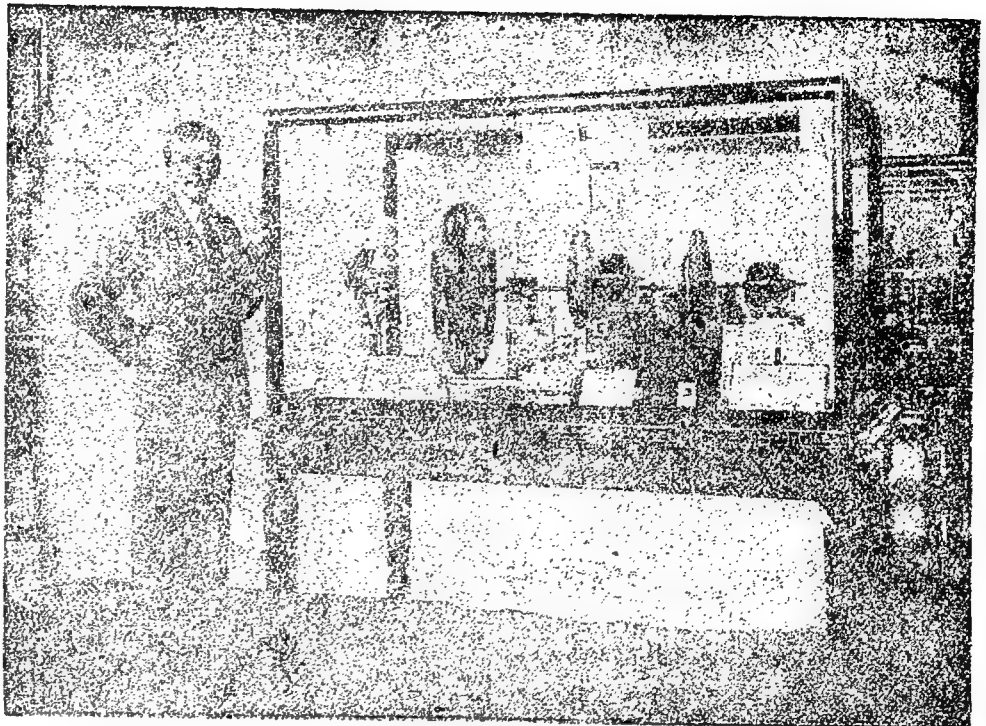
ముట్టడించబడిన వుచంగు

రుగ్మీ, నెప్టెంబరు 29:—చీనావారు బట్టుకొన్న రెండవ బ్రిటిషు పొగయోడను ఇచ్చునంతా చీనావారు ఇచ్చివేసిరి. రెండవ పొగయోడను బ్రిటిషువారి కిచ్చివేసిరి. అక్రమముగ యరిగ్మీనుగారు బట్టుకొన్న విషయమును గూర్చి రాయబారములను జరుప నెంచిరి.

కనడా రాచకీయములు

మెకంజీకింగుగారి యభయము

రుగ్మీ, నెప్టెంబరు 29:—బ్రిటిషు, డొమినియను ప్రభుత్వముల సంబంధములు చాల అనుమలముగ నున్నవని మెకంజీకింగుగారు ప్రకటించిరి. బ్రావ్సువలెనే సహకారము నేనామ్రతో ప్రవర్తించెదనని ఇంగ్లండు ప్రధానామాత్యునితోడనున్న అమెరికావారితోడను దీనియనే నెవ ననిరి.

తీగలేనితంత్రద్వారానూచుట కొకయంత్రము కనుగొనబడినది

దీనిని కనుగొనిన జాన్ బెయిర్లుగారు నిలిచియున్నారు. యంత్రముద్వారా కనిపించినరూప మిందుగలదు

బొగ్గు సమ్మె

అంతరించు నూచనలు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్ర)

లండన్, నెప్టెం. 30:—గనులలో పనివాండ్లు వరుస గప్రవేశించి పనిచేయుచున్నారు. దీనిజూడ సమ్మె త్వరలోనే అంతరించునని తోచుచున్నది. ఏడుశేలమంది నిన్నటినుండి పనిలో ప్రవేశించిరి. కార్మికులకు ఎక్స్‌సింజులో బొగ్గువాటాలు పెరిగిపోయినవి.

ఉప్పెన

చావలపడవలు, రెండువేలస్త్రీలు, పురుషులు పిల్లలతో మునిగిపోయి రను భయము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్ర)

హంకాంగు, నెప్టెం. 30:—180 చావల నాకలు రెండువేల స్త్రీలు, పురుషులు పిల్లలతో మాకాదోతీరమున ఉప్పెనచేమునిగిపోయారేమో యని భయపడుచున్నారు. రక్షణ మ్యకో అంతయు పాడైననాకలతో నెండియున్నది. బ్రిటిషు పొగయోడని 135 మందిని అపాయనునుండి తప్పించెను.

చీనా పరిస్థితులు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్ర)

హంకాంగు, నెప్టెం. 30:—బ్రిటిషు బహిష్కరణోద్యమమును సాగించినపుడు ఏర్పాటుకేసిన సమ్మెపిక్టుల నెత్తివేసి క్యాంటనుకు రైలుమీద బంపివేసిరి.

పుచంగును విడిపించుటకు సోమన్ పురంగనేలలు ఎచ్చుచున్నవట. యూగిస్సినది ప్రభాగమునుండి నేలను దెచ్చుటకు ప్రెంచి అమెరికను పొగయోడలకు తుదకువేసిరి.

కనడా ప్రభుత్వ సంఖ్య

అట్టావా, నెప్టెంబరు 29:—

లిబరల్స్	...	118
కన్సర్వేటివులు	...	91
ప్రోగ్రెసివులు	...	9
కార్మికపక్షము	...	8
ఇండిపెండెంట్లు	...	2
లిబరల్స్ ప్రోగ్రెసివులు	...	11

పనిలేని బ్రిటిషు ప్రజలు

రుగ్మీ, నెప్టెంబరు 29:—పనిలేనివారి సంఖ్య ఇంకొక 20,000 వరకు తగ్గినది.

రైలు యుదంతము

ఫ్రెంచి సైనికులతో పోరాటము

బెర్లిన్, నెప్టెంబరు 29:—జర్మనీయు ప్రజల తీవ్ర కోపము తుతగాతులగు జర్మనులలో ఒకరు చనిపోవుటచే మరింత ద్విగుణీకృతమైనది. నిర్మిమిత్రము ఆకారముగ ఇద్దరు జర్మనులను గాల్చిరట. తమ యధికారి ఫ్రెంచివ్యక్తి ఆత్మరక్షకార్థము పోరాడవలసి వచ్చెనని ఫ్రెంచివారు డెలుపుచున్నారు.

కోపాదీపితులైన ప్రజలు కొట్టుకొనకుండా కవమును భూసాపితము లేవు జేసెదరు.

ఫ్రెంచి ఆరోగ్యము

పారిస్, నెప్టెంబరు 30:—తేర్ మెరిమం దగ్గర ఫ్రెంచిసేనలను అడేపనిగ అవమానపరచి దెదరించుచున్నారని ఫ్రెంచివారు డెలుపుచున్నారు. ఫ్రెంచి అధికారిని చాలకాలము ఆలోచించియే చేయవలెననే జేసిరట. నేరములకు సంబంధించిన వ్యగ్రచర్యలను జేయుచున్నారు. జాతీయవాదులు దీనికి మద్దతుజేయుచున్నారు. ఫ్రాంకో జర్మను రాజీతుదరకుండ జేయుటకు జర్మను జాతీయపత్రికలు ఈ సంగతిని కొండంతగజేసి అలజడిని కలుగజేయుచున్నది.

బర్మీను మహారాజు

లండను జేరుట

లండన్, నెప్టెంబరు 30:—నిన్న సాయంకాలము బర్మీను మహారాజు లండను జేరెను. రైలుస్టేషను దగ్గర ఇండియా కార్యాలయము డొమినియను కార్యాలయ ప్రతినిధులు వచ్చి కలిసికొనిరి. సామ్రాజ్యసభకువచ్చిన ప్రతినిధులలో ఇదిదే ప్రథమప్రతినిధి ఇంగ్లండుకు వచ్చినవారిలో.

కోభంగారి రాక

రుగ్మీ, నెప్టెంబరు 29:—నిన్న కోభంగారు ఏథెన్సు దగ్గర దిగిరి. చీకటిపడుటకు ముందుగనే మార్సెయియను బయలుదేరెను. త్రోవలనే ఫిల్సు దగ్గర ఆగెదరు. శుక్రవారమునాడు లండను ఎట్టుబోవలెనో నేపిల్సుకు తంతి చేరుననుకొన్నారు.

కోభంగారి సతి పార్లమెంటు మిడ్లెవైనుండి భర్తను ఆహ్వానించెను.

స్వరాజ్యపార్టీని విడువలేదు

శివనాథుడుగారు రామమూలముండి 28 న రేడియో తంతి ద్వారా యునియను కలెక్టరులలో తాను స్వరాజ్యపార్టీ నుండి విడబడినట్లు అసత్యపువార్త ప్రకటించబడె ననియు తానికను స్వరాజ్యపక్షమునందే యున్నాననియు డెలుపుచున్నారు.

సినిమాలు రసప్రదర్శనము

భారతవర్షమున నాటకాభ్యుదయమున నర్థమైన మూలన యుగమునకు సినిమాలు ముఖ్యమైనవిగా మన్నవి. పూర్వకాలమున తొలుతములు పేరిట పరగు పుత్రికాప్రదర్శనములు ఒక్క పనులుగానె సర్వత్రా ప్రచారమున కొంచినవియము మనకెల్లరకును కొంతవరకు నేటికిని జనపదప్రాంతముల నాప్రదర్శనములకు గలగౌరవమును జటి పుష్టమయ్యెను.

ప్రాప్తమర్యాదయందే గాక శ్రీ ఆచార్యులవారి సిద్ధాంత విమర్శకులగు, పత్రికాయందు, గోపరియం యా. సుబ్బాస్వామిశర్మగారి యభిప్రాయమును బట్టియు, అనుభవమును బట్టియు, పుత్రికాప్రదర్శనములకు గల విశేషము, పురుషప్రదర్శనములకు కొన్ని యంశములందు కనుపించును. అభినయము భావకన్న వ్యాపకమనియు భావయు, భరతముని సిద్ధాంతము ననుసరించి, అభినయభేదమే యనియు చెప్పమాటలు, యధార్థములని పుత్రికాప్రదర్శనములందుగల ప్రాశస్త్యమునుబట్టి గ్రహించగలము.

సినిమాలు పూర్వకాలపు పుత్రికా ప్రదర్శనములకును పురుష ప్రదర్శనములకును మధ్యదేశమ ప్రదర్శించుచున్నది. పుత్రికలయందు గల మూకర్మమును పురుషులయందు గల చైతన్యమును, రసజ్ఞతను యేకకాలమున అప్రయత్నముగ కాకాకాళలపూర్తిచే గ్రహించి రససిద్ధికి తోడ్పడునిదానములని చెప్పక నవ్వదు. భావలేఖనను భావమును అభినయముచేత యంతరమనేయముగ ప్రదర్శింపవచ్చునో యను విషయమును ప్రదర్శించు సాక్షి, సినిమాయంత్రమేయని నవనాగరిక ప్రపంచమున సంగీతరీతిరదు. విజయగ శ్రీ ఆచార్యులవారు నెలవిచ్చునట్లు భావను 'వాచికాభినయ'మన్నట్లు అభినయమును 'అంగిక భావ'యని గాని సురియవ్యమని గాని వ్యవహరింపబాలకులయే అభినయమునకుగల వ్యాపకత్యమును గుర్తింపజేయుచున్నది. అభినయము భావాసాహాయ్యము లేకున్నను రక్తి సాధనమునట్లు కేవల భావ అట్లుకాజాలదు. ఏలయన భావ (అంగికభావము) ప్రభవింపజే దంతలాల్పాది సంఘటనరూపముగ అభినయమునకు ఫలితము. అట్టిఅభినయములేనిది భావకు జన్మమేలేదు. ఇట్లు భావమునకును అభినయము నన్నిహిత మనియే చెప్పదగదు. ఒకప్రక్క యిట్టిసంబంధము భావమునకును భావకునుకూడకలదు. ఇదిగాక శ్రీఆచార్యులవారు నెలవిచ్చునట్లు అభినయము పరస్పరికి సర్వాంగలపులకముగలచేతను, భావ వైఖరి మాత్రవిభిన్నభేదముగలచేతను, మొదటివగు అభినయదృష్టిచే భావ పరస్పరికి, యేకదేశమాత్ర విలసనముగలచేతను, అభినయమాత్ర ప్రచురముగ సినిమాప్రదర్శనములు, సామాన్యనాటకముల దృష్టిని ప్రాప్యగౌరవముమాత్రమే పొందవర్తము లని యనదగదు. శ్రీ ఆచార్యులవారు నెలవిచ్చునట్లు "మాకాభినయము మూక పాత్రకేతనము" యను విషయము నిర్వివాదము. సినిమాలయందు యిట్టిగౌరవము యొన్న యునలేదని వాదించబాలము కాని, వాటి పరిమితుల ననుసరించినవరకు కేవలభావ ప్రచురములకు సంగీత నటప్రదర్శనములకన్నను, లేక సాహిత్య సటప్రదర్శనములకన్నను తమయందుగల సహజలోపమును గుర్తించి, దానిని, నాలు

కమునకు ప్రధానముగ అభినయప్రాబల్యమును, సైరికపయత్నించు సినిమాప్రదర్శనములు గలనీయములు కావని యెవరును అనజాలరు. కేవల భావాభరముగ ప్రదర్శనముల దృష్టిచే కేవలాభినయపరముగ ప్రదర్శనముల ప్రకృతినిర్దేశములగు సినిమాప్రదర్శనములు అభినయము, పరస్పరికి సర్వాంగపులకము, అను మాత్రమును ఆందుగల తత్వవృద్ధిని నిరూపించుచున్న వను విషయము నిర్వివాదాంశము.

(ఒకవిలేఖరి)

కొంకుదురు నభ

రామచంద్రపురము తాలూకా కొంకుదురు నివాసులు, గోదావరిజిల్లా బోర్డు అధ్యక్షులగు మ.రా.శ్రీ పాకల గోవిందరావునాయుడు బి. ఏ. వి. యల్. గారిని సన్మానింపను, 1926 వ సంవత్సరము సెప్టెంబరు ౩౦ 19 తేదీన ఆగ్రామమున నొకసభ జరిపిరి.

(ఒక విలేఖరి)

కొల వెన్ను

(బెజవాడ తాలూకా)

28-9-26 తేదీన మద్రాసుము ప-రా-అయ్యదేవర కాశీశ్వరరావు పంతులుగారును, కాట్రగడ్డ వధునూధనరావు చాదరిగారును దయచేసిరి. గ్రామములోని ఓట్లందరిని సందర్శించి కాంగ్రెసు ప్రజాసంస్థయనియు, ప్రజల కష్టములును విచారింపవది యనియు, కాంగ్రెసు 40 సంవత్సరములనుండిచేసిన పనిని గూర్చియు, జస్టిసుపార్టీ ఎందుకు స్థాపింపబడినదియు ఈ ఆరు సంవత్సరములనుండి చేసిన పనినిగూర్చియు మంత్రుల పాలనను గూర్చియు, యిదివరకు కాననసభలకు కాంగ్రెసువారు ఎందుకు వెళ్ళినదియు యిప్పుడు ఎందుకు వెళ్ళినదినివచ్చినదియు తెంగాలులో దేశబంధు చిత్రంజనుదాసుగారుచేసిన పనినిగూర్చియు వివరించి చెప్పి గవర్న మెంటు పక్షమున జస్టిసుపార్టీ వారికి ఓట్ల విషయక ప్రజాసంస్థయగు కాంగ్రెసుకు తమ ఓట్లను యిచ్చి కాంగ్రెసును బలపరుపుడని కోరిరి. పంతులుగారు ఈసంగతులన్నియు చెప్పిన తరువాత వేమకటి యుద్దేశములుమారి కాంగ్రెసునకే బలము చేకూర్చవలెనని బాగా తలంపుకలిగినట్లు కనిపించుచున్నది. ముందు మనరైతులపాలిటికి రీకటిల్వెటురానున్నది. సంగ్గరణములు విచారించుటకు ఒక కమిటిరానున్నది కాన ప్రజలతరపున విలబడి పోట్లాడువారిని పంపవలసియున్నది. కాని గవర్న మెంటు పక్షమున జస్టిసుపార్టీ వారికి ఓట్లను యొసగక కాంగ్రెసువారి కిచ్చి కాంగ్రెసునకు విజయము కలుగజేయగలందులకు పూర్తిమందున్నాను.

(కాంగ్రెసు అభిమాని)

డోడుమూడి

ది 28-9-26 నది తేదీన రామచంద్రపురం తాలూకా పూడుమూడి గ్రామము శ్రీయుత గోదావరి సత్యనారాయణగారు వచ్చి కాంగ్రెసు ప్రస్తుతపరిస్థితులు, ఓటుయొక్క విలువనుగురించి విశదముగా రయితుసోదరులకు విన్నవించియున్నారు. రయితు సోదరులు పుత్రసహాయతో సమావేశమైరి. రైతుసోదరులు కొన్ని ప్రశ్నలుచేసిరి. అందులకు వారికి తగు

రితి జవాబు చెప్పి వారి సందేహములు నివృత్తిచేసివారు. కాంగ్రెసు తీర్మానానుసారముగా కాంగ్రెసు ఆహ్వానించి కాంగ్రెసు వారిచే నిర్ణయింపబడిన త్యాగమూర్తులయిన శ్రీయుత విక్రీస వెంకటరత్నం, కందుల వీరరాఘవస్వామిగారికి లేజిన్టీపు కపున్నిలనకు గోదావరిజిల్లాతరపునను, ఆంధ్రకేశవరి టంగుటూరి ప్రకాశంపంతులుగారికి ఎస్సెంటిలి వోటును యిచ్చి పంపించుట ముఖ్యకర్తవ్య మని ప్రబోధించివారు. రయితుసోదరులు తప్పకుండా కాంగ్రెసు ప్రతినిధులకే తమ ఓట్ల నిచ్చి దేశమాత యులము తీర్చుకొనెద మని వాగ్దానముచేసియున్నారు. అంతటితో సభ జయత్రదముగా ముగించబడెను.

దర్బా వెంకటాద్రి.

రామచంద్రపురం పెట్రులుబ్యాంకు

డైరెక్టర్ల సమావేశము

28-9-1926 సంవత్సరం తేదీని రామచంద్రపురం పెట్రులు బ్యాంకు డైరెక్టర్ల సమావేశము జరిగినది. బ్యాంకు అధ్యక్షులగు జోన్సుల రామచంద్రరావుగారు అధ్యక్షత వహించిరి. తిరుయైరెక్టర్లమాత్రమే హాజరయిరి. 1925-26 సంవత్సరముల రిజిస్ట్రారువారి ఆడిట్లు ఉత్తరువు వదిలివదిలించడమైనది బ్యాంకు చాలా సంక్లిష్టకరముగ పనిచేయుచున్నది. దివిదనాభివృద్ధిని గాంచుచున్నది. గోదావరిమండలములోని 4 బ్యాంకులలోను ఈ బ్యాంకుఅగ్రస్థానము వహించినది.ఆంధ్రరాష్ట్రములోనిబ్యాంకులన్నిటిలోను లాభములు గణించుటలో బందరుబ్యాంకు ప్రథమ స్థానమును యీ బ్యాంకు ద్వితీయస్థానమును, నలంకరించినది. రిజిస్ట్రారువారి ఆడిట్లు ఉత్తరువుతకారం రామచంద్రపురం బ్యాంకు రు 12, 607-10-10 లు లాభమువచ్చినది. పెట్రులు బ్యాంకులో 102 వ్యక్తిసభ్యులును, 94 సంఘములను చేరియున్నార. రు 72, 610-0-0లు చేరుదనమున్నది. యీ సంవత్సరము దాదాపు రు 5,00000-0-0లు వ్యాపారము నిర్వర్తించబడినది. రు 2000-0-0 లు నూపర్ విజ్జా ఫండు గణించినది. రు 18,000-0-0 లు క్షేమనిధి యిప్పటికి సంపాదించగలిగినది. బ్యాంకు డిపోజిటు చాలాప్రాశస్త్యపాకరముగనున్నది. లోకల్ బోర్డలవల్ల రు 4,00,000 లున్ను వ్యక్తులవల్ల రు 2,00,000 లున్ను డిపోజిట్ల సంపాదించినది. బ్యాంకు అధ్యక్షులగు మ. రా. శ్రీ. జోన్సుల రామచంద్రరావుగారి నిరంతర కార్యదీక్షవల్లను తదితర సభ్యుల తోడ్పాటువల్లను బ్యాంకు చాలా ప్రశంసాపాత్రముగ పనిచేసి ప్రజారక్షణ పొందుచున్నది.

(స్వకీయవిలేఖరి)

నేయస్వరము, పెట్రెంజరు 80: జిల్లా కమిషనరులు అధికారి నేనుపురమునుండి ఇట్లు తంతునంపియున్నాడు: గౌరీపుట్టము బుర్గిలనుడును నేయస్వరపురం జిల్లాబ్యూరము నెత్తునలో నిగంటి విషయములో వరదలు తగుటవలన వర్షదానదిపైని 5 పెద్దముఖ్య గర్జరల్ల కొట్టుకొని పోయినవి. తక్కిన వైసంతియు సరిగానే యున్నది. 144 అఫ్, 145 డౌను గోండియా బుర్గిల నడుమ నడచుచున్నది. జిల్లాబ్యూరము గౌరీపుట్టమునడుమ పా నెంజరు బండ్లు నడచుటలేదు. ఎప్పుడు మరామతు చేయబడునది తెలియదు.

(ఆ. ప్రె.)

చిక్కు వ్యాధులకు అద్భుత నివారిణి

దీర్ఘ కాలమునుండి యుక్తవతి తెలియకుండిట్టి చిక్కు వ్యాధిచే బాధపడుచుంటిని. నరముల దుర్బలత్వము, నానడుము క్రింద తిమ్మరు, ఈ రెండే నావ్యాధికిమూలకారణములు. బాధ యొన్న భాగములు చాలమట్టుకు చిక్కిపోయెను. నాకన్నులనుండి నీరు కారుచుండెను. మఱియు అని ముడుచుకొనిపోవుచుండెను. కన్నులెప్పుడు పై తెక్కుటకు నీలుకాకుండెను. నాదృష్టికూడ చాలవరకు తగ్గుచుండెను. నామాత్రము తెల్లగా నుండెను. నా నేళ్లు నణవచుండెను. తిరువల్వేలిజిల్లా కృష్ణాపుర వాసియును, ప్రస్తుతం చెన్న నగరము మైలాపూరు నెవ్లోము నందు కొవ్వారియూపిథిలో అల్పరూపాద్ధియందు కాపురమున్న పండిత స్వామి శ్రీనివాస ఆయ్యంగారివద్ద ఒకమాసము దొవధము తీసికొనినతరువాత నా వ్యాధులన్నియు కుదిరి, నా ఆరోగ్యమునందు క్రొత్తవాళ్ళు గలిగెను. పాశ్చాత్య వైద్యులచే కులు కుదుర్చబాలనట్టి చిక్కువ్యాధిని పండితులవారు కుదిర్చి నాకాశోగ్యము కలుగజేసినందుకు వారికి నేను విక్రీలి కృతజ్ఞుడను. 80-10-23.

ఎమ్. ఏ. దాసు, చీఫ్ ఆడిటరు ఆఫీసు, ఎస్. అండు ఎస్. ఎమ్. రైల్వే, పొర్టుబ్లెస్, మద్రాసు

యా ట్రైన్ 105

అమెబిల్ విరేచనములకు దీర్ఘ కాలమునుండి యున్నను బాసిల్లరిగా నున్నను అద్వితీయమైన నివారిణి

మాత్రం మామూలెస్సు, మెక్సికొనందు తయారుచేయబడినది. ఓషపయ్యముచే గలగు వ్యాధులకు, ఉష్ణప్రచేతములందు గలగు వ్యాధులకు చికిత్సాలయము, హామబర్డు అందరు కెమిస్టులవద్దను విక్రయమునకు దొరకును. BEHRING INSTITUTE MARBURG-LAHN GERMANY Madras Representative :-T. RAMACHANDRA RAO, 153, Broadway, Madras.

కాను బంగారమునకు, సీమవెండికి, తర్పములకు పూచీనిచ్చెదము.

పూవద్ద వలరకముల లోలాకులు, దుద్దులు, తాపులు, బంగారుమొదలెయ్యలు, మొలతాడులు, టంజురు మొదలగునవి తయారుగ నున్నవి. వివరములకు ఈదిగువ విలాసములకు వ్రాయుడు. పొప్పెటరు: కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి, శనగపాటి కోటయ్య అండుబదర్పు. ది ఆంధ్ర జ్యాయలరి మాన్యుఫాక్చరింగు కంపెనీ పాడ్డాభిను: బెజవాడ. 1149 (3) 1597 బ్రాంచి: 51 చైనాబజారురోడ్డు మద్రాసు.

అక్షయనామ సంవత్సరం భాద్రపదమాస బహుళ దశమీ శుక్రవారము

భారతీనమితి

[మర్ల సుబ్రహ్మణ్య సిద్ధాంతిగారు]
 శా. శ్రీవిద్యజ్ఞనమూలముక నుకవిరా
 ట్టేప్రకాండంబు న
 ద్భావామోదకవిత్వశాఖలు లన
 ద్భావప్రసూనంబులుం
 గా వర్ణితి కడుంగడు నిర్విబుధభో
 గ్యంభాఫలంబుల్ గనక
 దేవుం డెవ్వడు భారతీనమితియక
 దేవద్రుమం బేలుతన్.

సీ. విద్యత్కవీశ్వరవివిధవాగ్దేవభరీ
 సార మాభారతీనమితియందె
 కుకవిత్వకటువాక్యగుణవిమర్శనచాక
 చక్య మాభారతీనమితియందె
 ఉచితానుచితరూపరచనాదిభేదప్ర
 చార మాభారతీనమితియందె
 వికృతిభాషాసతీనకలానుమోదనం
 చార మాభారతీనమితియందె

తే. వసుధ ననవద్యజనహృద్యపద్యగద్య
 సముదయముఁ జూడ భారతీనమితియందె
 ఇటులలోకంబు గీర్తింప నీశ్వరుండు
 సాకుఁగావుత భారతీనమితి నెపుడు.

ఉ. సానముఁ జూడ బెద్దపురి
 చాలఁబురాతనరాజధాని తా
 మూసిరి న్యాయవాదులు మ
 హాద్యమకార్యసహాయకర్త లెం
 తేని కవింద్రకోటి మది
 నెంచిన కార్యము వాక్పనిక్తితో
 నైనది భారతీనమితి
 యం దభివృద్ధిమహేశు డీయడే.

చ. ఒకడు ఘనండు చూడ మరి
 యొక్కడు హీనుడు మధ్యముండు దా
 నొకడనుచుం గవిత్వధన
 సూక్తివయోబలబుద్ధిపాండితీ
 సకలకలాప్రభావగుణ
 సత్త్వము లెంచక సభ్యులందరిక
 బ్రకటితభారతీనమితి
 భాసిల జేయుత దేవు డున్నతిన్.

మ. ధనముక రత్నములుక సిరుల్ పుడమియుక
 ధాన్యంబులుక రాజ్యముక
 గనుభాగ్యం బాక భాగ్యమా నుకవితా
 కన్యాత్తమే భాగ్యమం
 చనియేకాదే బుధోత్తముల్ “నుకవితా
 యద్యస్తి రాజ్యేన కి”
 మృని రీశుం డిల భారతీనమితి కా
 యైశ్వర్యముం జేయుతన్.

కవితాగానము

[పెనుమర్తి వేంకటరత్న ముగారు]
 తూరుపుఁగొండపై యిగురు
 తోఁ జెలికారము నేయునంజ సిం
 గారపు టొప్పిదంబును జొ
 కాటముగాఁ గయి నేసికొన్నయం
 భోరుహమిత్రులశ్శు ల వె
 షో! విహంగంబులస్వాగతాచ్చగీ
 తారవమాధురిక దవిలి
 తాండవమాడెడు లోకమందునన్.
 చిపురాకుగమిచిమేసిన మూఁగకోయిల
 పాటలోఁ దేనియయాట లూరె
 పువలమేలిమివలపులుపాడు తుమ్మెద
 గీతిలో మాధురి పోతరించె,
 క్రొమ్మావిపండులోఁ గ్రొందీయఁదనములు
 చిలుకవల్కులలోనఁ జిందువారె
 జలదగభీరగర్జనమందు భావంబు
 నెమ్మియాటలలోన ముమ్మరించె
 ప్రకృతిమాధుర్యనవరసాస్వాదనమున
 మేను మఱపించు నుకవీంద్రమానసంబు
 భావమృదులకిసాలముల్ ప్రోవునడఁగ
 గీతనిస్సాన్వనమాధురీస్సీత మయ్యె॥

బలితంపుఁ జీకటిఁ బ్రసరింపఁగాఁ జేసె
 స్నిగ్ధలావణ్య మర్చిప్రళస్తీ
 కఠినపామాణకర్కశతలో నొలికించె
 మవ్వంపుఁదలిరాకుమధురిమంబు
 చండభాస్కరునితేజంబులోఁ జలికించె
 నతిమనోహరతుషారాంబువృష్టి
 భయదఘాతుకనరాంబకయుగ్మమందునఁ
 దొనఁకఁ జేసెను గృపాంబునిచయంబు
 దైన్యమందున మార్ప పాథఃకణంబు
 లేమియందున భాగ్యంబు నామనోజ్ఞ
 కవిమనోవల్లకివినిర్గతకుగీతి
 తొలఁకఁజేసెను రాగమాధుర్య మెనఁగ!
 మావిచిగురుల వగరు కమ్మందనముల
 కన్నఁ గవిపాట, కోయిల కమృతకణము
 లతఁడు పాడుభవిష్యదాయాతజగము
 ఎటుల వర్ధిల్లఁగలుగునో, యింపులొలుక!
 ఆ యనంతపు సంగీతమందుఁ గాల
 గర్భమున దాగుయశములు కందళించి
 సాంధ్యవేళావికస్వరసారభములు
 మల్లెపూసోయగంబులు మలఁచికొనును!
 కొందఱు శుష్కమానసులు
 కోమల హాసుకవీంద్రుగీతిలో
 నం దొలఁకాడు చొక్కపున
 నల్ విరజిమ్మెడు క్రొత్తతేనె క

భారతమాత్య పరివేదనము

[డి. యస్. శర్మగారు]
 సీ॥ చెరగుమాడిన వల్లచీరముసుంగున
 బాలిపోయిన మోము వనటగురియ!
 వసివాఱకన్నులవలన నూటలువోలె
 దుఃఖాశ్రువులు పాదధూళి దడువ!
 నెద మోడుకొనుటచే బ్రదిలు నెత్తుటిచేతు
 లెండుతూఁడులవలెఁ బెండువాఱ!
 నడుగుదమ్ముల నేల నట్టి త్రొక్కుటచేత
 శుష్కించి దొప్పలై చుఁగిరియుండ!
 దిక్కుమాలి నల్ దిక్కులు బిక్కఁ జూచి
 ఏడిదేశబంధు వడిగొ! ఇడిగొ! బాబు
 చిత్తరంజనుఁ డని, గుండె చెదరి, యెన్ను
 నలు తుటారించి రోదించు భరతమాత!

అర్చకుఁడు

[పి. సత్యనారాయణరాజుగారు]
 సీ. నీలమై స్వచ్ఛమై - నెగడునిగిని గ్రాలు
 ఘనసూక్ష్మరూపన - త్పత్రగణము
 గాంభీర్యనిలయమై - ఘనసత్వరాశి యశా
 తతతరంగయుతర - త్నాకరంబు
 సౌరభోద్ధారమై - సౌందర్యధుర్యమై
 పాలుపొందునుద్యాన - పుష్పవితతి
 మానసానందమై - మానితాకారమై
 పరఁగు చిత్రవిచిత్ర - పక్షికులము
 పంచజనుఁడు గాంచి ముదానఁ - బ్రకృతియందు
 లీనమొందఁజేసె నజుఁ డక - రీతి మఱతు
 నర్చకా! నీగభీరాశ - యామలహృద
 యవిపులవిహుత్వా భావము - లరసినపుడు.

మ్మందన మానలేక, యిది
 మాయరే! కైతయ, లోకమోహనం
 బందురటే! సెబా సనుచు
 నాగహపుంబలుకాడి రొక్కడన్.
 ఎంగిలాకుల నాకుచుం గాలమునుబుచ్చు
 కాకికా యిగురాకుఁ గమ్మందనము
 మనఁగిపుండులఁదూఁగు మఱికంబులకటే!
 తెలితమ్మిపూఁదే నతీయఁదనము
 చిఱుచేపలం దిను చెఱుపుకొంగలకటే!
 గాంగ్గైవలినీతరంగవక్త్ర
 ఆనందమయమైన వీణారవంబటే!
 బధిరమానవశ్రవణాళికలకు,
 తిపికన్న ను దీపియై, యేపుమీఱు
 కవికుమారునిపాటలోఁ జిపురుతనము
 శుష్కహృదయుండునైన యాశోత్పకర్ణ
 యుగమునకు సంతసంబెట్లు లొదవఁజేయు?
 అది మ్రోఁగుచున్నది కల
 మృదురవములు పుడమియందు మ్రేగికొనంగా
 నది ప్రళయమ్మును దాటుచు
 నదేవిధము మాఱుమ్రోఁగు నాదటగూరన్.

అట్లే. — నరి! వీని మనస్సు వెల్లడియినది. నేననుకొన్నట్లైనది. వీరడు చెప్పు దానికి వ్యతిరేకముగాఁ జవించుదా ననేని మనస్సు వీడు చంపుట నిశ్చయంబు. ఎటుగఁగి కేకలు వేయుదునున్న క వాటముల నన్నిటిని కూరుఁ జేసిన ననే బంధిం చినాఁడు. వా రీ మఱుటకు అనగా ఉత్తమంక సంతాకులకు మానమే యుత్తమనము. అట్టిమానముకు ఎట్టివిధమున నైన భంగపాటు రాకుండు

వట్టు ప్రయత్నించుటయ ముఖ్యకర్తవ్యము. అట్టి మానధన ములకే కష్టములు గలుగుతరి, ఈ ప్రాణము లున్న నేమి, మండిన నేమి. అంతకంటె వేరొందు నైశ్యస్థితి కలదో! కాబట్టి నేని పుడు పిండు ఎచింపదానికి అనుమతించునట్లు నటించి, పిదప ప్రతివాటక మొకటి యాడి, విషదాంతముగా బరిణమింప జేపెద. (అశోచించి) దాన అనశ్చ్యవోమను చేకూరు నేమో! అనశ్చ్యము అట్లుకాదు. ఏలయన.

“వారికె తులన, వైవాహికములందు, ప్రాణ, విత్త, మానధంగములు, జీతగోతులగ్రహస్యరక్షణముందు, జాంక వచ్చు నభుము పొందదధిప.”

మఱియు విరోధముచే బాలు బ్రావింపజాలము. కాని, వీవునుచే విషయమైనను దిసిపింపగలము.

లక్ష్మి:— నీవు జేవినదానికి నాకునమ్మకమే! ముందు నేజేవినదాని చేయవలయు. అట్లు చేసెదనని బాసచేయుము.

భద్రుడు:— “ఓ! ఓ! అశ్చ్యేతపేంటి గన్నా ఆని ప్రమాణముచేయును.

లక్ష్మి:— నీవు ముందు భోజనముచేయుము! పెరటిలో నీకు భోజనముపెట్టెదరమ్మ! పిదపనీపని తీర్చెద! నీకు కాశ్యత ముఖంబానూర్చెదరమ్మ! అంతదనుక నన్ను ముట్టరాదు.

భద్రుడు:— ఓ! అల్లాగే, నీయిట్లు మేకాట్ట. నువుగంగలో తురుకమంటెగూడా తురుకుతా, అనుగం ఉండాలా.

అంత వారీపురుగు, పెరటిలోనిగోయిరి. పాపము! భద్రుడు తనవలలో ఆమె చిక్కిందనుకొన్నాడు. కానియాపెతన వట్టడయొక్కవిషయభవమునకుసంగతియెరుగకపోయాడు. ఆమె మాయాజ్వాలలకు తానుకుట్టెనసంగతి గ్రహించలేకపోయాడు భద్రుడు.

చిన్నది భద్రుడికి అన్నవడ్డించినది. భోజనముచేయమొ దలిదినా దాదొమ్మరి. ఆచిన్నది తనవారీనుండి పోజాలదనుకు న్నాడు. ఆపెభోజనమునంతదనుక చతుర్వృత్తియగు మాటల తోవికబహుస్యములతో మఱింతనమ్మక పుట్టించుచుండెను. అంత తొనికిబోయి పెరుగుతీసికొనివచ్చెదనని పెరుగుగదిలోనికి బోయి లానబీగమువైచి, కూర్చున్న దానికీ, దొమ్మరిభద్రుడును పెరుగుగదియొద్దకు పోయాడు. అప్పటికి వాడికి స్పృతి వచ్చింది. ఆచిన్నది మోసముచేసినదనుకున్నాడు. తెల్లమతావా కాబ్బాడు భద్రుడు. అయినప్పటికి సాధించాలనుకున్నాడు.

7

దుర్భాగ్యకృత్యము లానద్యువానికి యుక్తాయుక్తవిచార యుండెనుగాదా! వివాహకాలమునకే విపరీతబుద్ధు లుద్భవించినన్న టులవానియంతరమేమి! ఆయునతియంతరమేమి? సద్వ్యంశసంజా తయే! తాను నీవలలోద్భవుడే. నక్కపక్కడనాగలోకమొక్కడ ఆతెకును తనకును హస్తీమతకాంతరభేద మున్నదను తారతమ్య మెఱుంగదో! మీదుమిక్కిలి తన కాశ్రయ మిచ్చి తన్నాగ్రా మమునందు తన విద్యాభ్యాసమును ప్రదర్శింప ననుజ్ఞయిచ్చినట్టి, ఉదాత్తస్వభావుడు, దానకలండగుకరణముగారి భాగ్యయే! తనకు మాతృసమానరాతే! గ్రామస్థులకు తెలిసినచో తిన్ను తుండెడుం దేములుగా నలకుదురే? ఇట్టి కృత్యమునకు గడంగుట ఘోరభయ జంగముతోడి చలగాటమే! ఎవరును జూచుటలేదను మొండిభృ ర్యమా! పరులకంటె కారము జల్లినను, సర్వంబు నీక్షించు సర్వ శ్రేయసి శ్రేయములకు గంత నెట్లు గట్టగలదు? ఇట్టిపూతుకృత్య మునకు భగవంతుడెప్పుడో అదినురానిని రక్షింపదో! చూతము.

8

అబలయు లోనికి గి ద్వారమును బంధించింది. భగవన్నా మస్వరణ నేయుటకు ప్రారంభించింది. ఆపదధారకా! అర్త ప్రాణపరాయణా! భక్తులపాలిటి పారిజాతమా! దీమల పాలిటి దైవతమా! అబలను, దిక్కులేనిదానను. ఈకపటస్వభావుని తొరికుండి నన్నుద్ధరింపుము. మున్నాప్రౌఢనికి మానధంగ ము కానున్నతటి నీనడుపటి అక్షయమునలవల నిచ్చి రక్షింప తేదా! అట్లు నన్ను రక్షింపజాలనా! ఏదైనవెలపు దోషింపనా! తండ్రీ! ఈకూరునిమద ముగింపనా! రక్షింపుము! కరుణింపు ము! నన్నుఘోరదవానలజ్వాలలకు గుటిచేసినను వెనుదీయను. కరాళపర్వంబులచే గణపించినను సమృద్ధింతును. ఘోరభయంకర శరభ కార్మాలంబుల వాతను నన్నుప్రగించిననుసరే యందును గాని నాతికి శిరోధూమగమైన మానము భంగపాలునొందుతటి నీతనవునైన పరిత్యజింతును. కాని మానధంగమునొంది ఇంకనీ యువనీ ధీయందు తుచ్చకేరీరమును బోషించుకొనుచు మనజాల! నలవురిలోను నగుబాటు దేకుము. ఇంతవరకును నిష్కలంకమై పరిత్యాభూయమైన ఈనామనుగడకు నావంశమునకుకళంక ముదెచ్చినవా చంద్రార్ద్రము పరులను హేయముగా జూడనీకు నాశ్వరాసింధూ! రమ్మ. గాపాడుము! అని నిమిలితిలోచన ప్రయోనిలనంబడి నోటమూలరాక ముగ్ధయై మైమఱచి భూమిపై కొలగి మూగై గొంది మూర్ఛలో నేనిద్రపాంచె. నిద్రలోనే యొక వ్యవస్థయు గనెను.

“జ్యోతిషాస్త్రం జాతకభాగము”

[తొగళ్ళేటి భాస్కరశాస్త్రిగారు]

జ్యోతిషాస్త్రమునందు జనసామాన్యమేనకు బ్రామాణ్య బుద్ధి కలుగుచున్నది. అందులో జాతకములపిచ్చి ప్రబలినది. జాతకగ్రంథములు విరివిగ వెడలుచున్నవి. ఆంధ్ర వాఙ్మయ మున జాతకగ్రంథములకెక్కువ మితియు లేదు. సంస్కృతవాఙ్మ యమునందుండు జ్యోతిషమంతయు నాంధ్రమున దుమకుచున్నది. ఏటేట గ్రాత్రక సాధ్యులు జ్యోతిషగ్రంథములు, జ్యోతిష పత్రికలు ఆంధ్రుల నలరింపజేయుచున్నవి. సంస్కృతమున జ్ఞోక రూపమున ఘనీభవించియున్న జ్యోతిషమంతయు పద్యములై వచనములై కడకు మాటలై కరగుచున్నది. జ్యోతిషమంతయు మాటలజ్యోతిష మయినది. మాటలు వెనుకముందులైన, జాతక ములుగూడ దలక్రిందులగు నేమా యని భయము గలుగుచున్నది. సాధారణమునప్పులకు జ్యోతిష మొక యాకర్షణవిషయై యొ ప్పుచున్నది. పర్యులు జ్యోతిషపులగుటకు బ్రయత్నించుచున్నా రు. ప్రతివానిచేతిలో నొక జ్యోతిషగ్రంథ ములరారుచున్నది. కాని యాజ్యోతిషపులు చెప్పా ఫలములు ఎంతమట్టుకు రుజు వీయ గలుగుచున్నవో పరీక్షించెదరు గాక.

జాతకములు

జాతక ఫలములు చెప్పవద్దతి పలువిధములుగ నున్నది. ఒకరు చెప్పిన ట్టింకొకరు చెప్పవలెదు. గ్రంథములును విరస్తర విరుద్ధఫలముల జెప్పచున్నవి. కాని యాక్రిందివిధముగ జాత కములు వ్రాయవారియాశయమై యున్నది. జాతకఫలముల వ్రాయుటలో ముఖ్యభాగములు మూడు.

ఆయుర్దాయము

1 ఆయుర్దాయము 2 ద్వాదశభావములు 3 దశాంతర్దశా ఫలములు— అని. వీనిలో నాయుర్దాయ మనునది ముఖ్యమయి నది. ఆయున్నును నిర్ణయించినపిమ్మటనే ఫలములు వ్రాయ బ్ర యత్నించుట. అట్లులేకున్న సర్వము నిష్ప్రయోజన మగును. ఆయుర్దాయగణిత మని ప్రత్యేకముగ ననేకమార్దులు అనేక విధములుగ విచించియున్నారు.

అందులో నక్షత్రాయుర్దాయము, గ్రహాయుర్దాయము, రాశాయుర్దాయము అని మూడు విధములు. కావున నక్షత్ర గ్రహరాశ్యాదలవలన గలుగునాయు వింతయని నిర్ణయింపవలసి నదిగ నుండును. పిమ్మట గమనింపవలసినది.

2. ద్వాదశ భావములు

ద్వాదశభావములనగ, కేరీరము ఆరోగ్యము ఆయున్ను ధనము భాగ్యము రాజ్యము ఉద్యోగము వ్యవసాయము వ్యాపారము, కుటుంబము, భార్య, భర్త, సంతానము, సోదరులు, మా తాపితరులు, విద్య బుద్ధి జ్ఞానము వాక్కు సౌఖ్యము వాసానము గృహము భూమి లోగము ఋణము శత్రువు కష్టము మరణము ఆచారము నడవడిక సామాంగల్యము లాభము వ్యయము ఇవియై యున్నవి. ప్రతిమానవున కిది కావలసినవే. కొన్నియైన నాం శ్చకములు. ఇట్లుండ వినినిగూర్చి ప్రతివాడును దెలిసికొనగోరును. తెలిసికొనదగినదే. ఈ ద్వాదశభావములకున్న వేఱయినది ప్రపం చములో మానవునకు మరొకటిలేదు. అందులకై ప్రతిపురు షుడును దిన జాతకమును జ్యోతిషపులకు జూపించుచుండును. కాని ఫలముల వచించుటలో నొకరొకరిపద్ధతి ఒక్కొకవిధమై యున్నది.

ఒకభావఫలమును జెప్పవలయు నన్న గొండలు, భావ ము, భావాధిపతి, భావశత్రుగ్రహము, భావకారకును అను నీనా లును విషయములను, స్థానాదిషడ్వలములను, చర్చించి, నూదో మముల నేర్పరిచికొని చెప్పెదరు. మఱికొందలు కేవలరాశిశత గ్రహములను బట్టియే ఫలముజెప్పక భావగణితము, గ్రహములు ముచేసి పిమ్మట వైబలముల ప్రకారము చెప్పెదరు. ఈరెండును విడిచి మఱికొందలు, అష్టకవర్ణ చిందువులం గనిపెట్టి, యేగ్ర హమునకేరాశి నెన్ని చిందువులు వచ్చియుండునో వాని బలాబల ములంబట్టి ఫలములజెప్పెదరు. ఈమూడును విడిచి మఱికొందలు దేవాము, శత్రుడు, ఆశ్వు, అని గ్రహముల విభజించి వానిబలాబల ముల విమర్శించి ఫలముల నచించెదరు. కాని పిండు జన్మ కాలగ్రహములం బట్టియే చెప్పెదరు. జన్మించిన కాలమున నెట్లు రాశిమండలమున గ్రహములుండునో ఆప్రకారము ననుస రించియే చచ్చు పర్యంతము ఫలముల జెప్పుచున్నారు. అందు లో జన్మలగ్నమాదియని కొందరు, ఆయాధులగ్నము ముఖ్యమని కొందరు, చంద్రులగ్న మావశ్యకమని కొందరు అంతలగ్న ఇంకు లగ్న ద్రెక్కాంబులగ్నములు ముఖ్యములని కొందరును ఇట్లా పలు పురు పలువిధములుగ జెప్పచున్నారు. మరొకొందరు తాత్కా

లికగ్రహముల బలాబలముల యోచించి ఫలముల జెప్పుచునా రు. దీనినే గోచారఫలమందురు. ఈగ్రహము లేనాటికానాడు మాటుమందును. ఇందులోనే సంవత్సర మాస దినపులముల జోడించి క్రోడీకరించెదరు. ఇప్పటివారు సాధారణముగ జెప్పా ఫలములు గోచారఫలములే యై యున్నవి.

ఈసద్ధతు లన్నియుగాక మరియొక క్రొత్తపద్ధతి అద్భుత మైనదికలదు. అదియే వాక్యార్థులపద్ధతి. ఆంగ్లేయులీరిరిగ ఫల ముల జెప్పెదరు. వారికినియు గ్రహములు రాములు. కానిఫల వివర్తనమున మాగ్రహ భేదము ఎట్లన వారిగ్రహములు జన్మకాల గ్రహములుగావు. గోచారగ్రహములునుగావు. పుట్టిననాటిది న ముననుండు గ్రహముల ఫలములు మొదటి సంవత్సరమున నడమ ఫలములుగను, పుట్టిన రెండవదినము నాటి గ్రహముల ఫలములు పుట్టిక రెండవ సంవత్సరఫలములుగను, మాడవనాటి గ్రహము ఫలములు మూడవ సంవత్సర ఫలములుగను, ఇట్లే సూరవనాటి దినముఫలము సూరవ సంవత్సరమునకును గలుగు నని చెప్పెదరు. పుట్టించినము మొదలు నూరు దినములు అనగా మూడుమాసము లపదదినములు పర్యంతము వరుసగనుండు గ్రహములను, ప్రతీదిన మొక కుండలివంతున నూరు కండలంబు వేసికొన్న నూరు సం వత్సరఫలములు వచ్చినట్లైయును. ఇది ఆంగ్లేయులపద్ధతియై యు న్నది. ఇంకను ననేక పద్ధతులున్నవి. వాడీగ్రంథము లది కొన్ని యున్నవి. వానిలో మూడునాలుగువేల కుండలు లంఘింతు. ప్రతి కుండలికిని ఫలములుండవును. మన జాతక మేకుండలికి సరిపడునో దానిని వెదకి యాఫలమును మన జాతకమున కన్వయించుకొనుట యొకమార్గము. అట్లనేకమార్గములు గలిగి ప్రతిమనుజుని హృద యమున కాంతోళనము గలిగించి కడకు సంశయదోలాభలనము నొనరించుచున్నవి. ఏమార్గ మవలంబించినను, ఫలములన్నియు స రిగనడదుటలేదు. దానికేమి కారణమా తెలియదు. ఈమార్గము లన్నియు మన పూర్వజుహుల్లుల కనిపెట్టినవే. వారివారి యను భవములంబట్టి వారువారు మార్గముల గనిపెట్టి తదనుసారముగ గ్రంథములవ్రాసిరి. కాని అవి యిప్పుడు అంతగ రుజువీయజాల కున్నవి. ఎంతకాలముక్రిందటనో వ్రాయబడిన గ్రంథము లగుట చేనిప్పుడు రాశిగోళమున గ్రహములు మారియుండుటచేతను ఫల ములుగూడ భేదించుచున్నవి. కావుననే “తురగముఖాశ్వసీగు జ్ఞా, యోనిభరణీతీజీ” అను రాశికాలమును గుర్తించు నూత్ర ములిప్పును పనికిరాకపోవుటచే నాధునికులు క్రొత్తమాత్రముల గనిపెట్టిరి. అట్లే గ్రహజాతకఫలగ్రంథములుగూడ మార్చవలసి యున్నది. అనుభవమునబట్టి గ్రంథములు వ్రాయవలసిన యశ సరము నేటికి గలిగినదని చెప్పవచ్చును. జ్యోతిషము వైద్యకా స్త్రమువంటిది. గ్రంథోక్తములుగాని క్రొత్తకోగములకు దమ బుద్ధిని వినిమోగవలెచి క్రొత్తమందుల గల్గించినట్లు పూర్వగ్రహా స్థితి మారినందునను, నిష్పటి గ్రహస్థితి వేర్వే నందునను, నాధునిక గ్రహస్థితి ఎనుసరించి ఫలగ్రంథముల వ్రాయవలసినవై యున్నది. అప్పుడుగాదా! జ్యోతిషము యభారథఫలమును జెప్పనదియగును. జ్యోతిషపులకు గౌరవముగల్గును. వైపజ్ఞులనునామము సార్థక మగునా?

మన పూర్వజుహుల్లులు ఇన్ని ఫలగ్రంథము లెట్లు వ్రాసిరి? అనేక నేల జాతకముల బరీక్షించి గ్రహస్థితులగుర్తించి, వారివారికి గలిగిన ఫలముల వినుర్చించి, యొక్కన జాతకములకు నొకటిగ సరిపోయిన యొకే ఫలమును నొక నూత్రము గ గ్రహించి వ్రాసిపెట్టుచు, ననేక విషయముల గూడ నిట్లే యెన్నివేల సంవత్సరములు ఎంత క్రమించి యంత బుద్ధిని వినియోగపఱచి మనపూర్వు లిన్ని గ్రంథముల వ్రాసికో యెవరు చెప్ప సాహసించురు? వారికి తపశ్శక్తి యుండెడిది. మన కది లేనికారణమున వెనుకకు బడవలసినవార మగుచున్నా ము. కావున నిప్పు డెట్టిగ్రంథములు బయలుదేరవలసినదిగ నున్నది. అట్టివానిలో నాయుర్దాయాదిపిక, ఒకటి, జాతకాను భవసారము ఒకటియై యున్నదనవచ్చును. కావున బండితు లైనవారు క్రమించి జ్యోతిషమును సంస్కరించి, అనుభవఫల ముల నూహించి అనేక నూర్ల జాతకముల బరీక్షించి గ్రంథ ముల వ్రాయ వెుదలిడ వలయును.

“దక్షాఫలములు”

ఇంక దక్షాఫలములు మూడవది. ఇయ్య దన్నిసూర్యుల నాటికి నొకేవిధ మనవచ్చునుగాని దక్షానామములు మాత్రము గొన్ని భిన్నములుగ నున్నవి. ఫలములుమాత్రము సరిపడు చున్నవి. కావున నోజ్యోతిషపులారా! జ్యోతిషసంఘముల నేర్పఱచి సంస్కరించుటకు బ్రయత్నింపుడు. స్వామభవ ముల బరీక్షింపుడు. ఊరక జాతకముల వ్రాసెదమన్న నేమి ఫలము? వ్రాయునదొకటి జరుగునదొకటి కాకుండగఁ జూచు కొనుడు.

“వసాంవత్సరపాతీవ నరకే పరితవ్యతే”
“యో జ్యోతిషం కేద సవదయజ్ఞాకా.”
అను ప్రమాణవాక్యములకె లింకఁపుడు.

ప్రాచీనాంధ్రదేశము

[ఈమృగంటి కోటయ్యచౌదరిగారు]

మనప్రసిద్ధులు ప్రాచీనభారత ఇతిహాసమునం దొకకాలమున ఆంధ్రులు ప్రధానస్థానము వహించి తిచ్చాశ్రమమునకు వచ్చిరి. క్రీస్తుశకమునకు రమారమి మున్నూఱు సంవత్సరములకు పూర్వమే కృష్ణాతీరమున ధరణికోట రాజధానిగా జేసికొని పూర్వవర్ణితులను ద్రవీకముల రెంటియందును రాష్ట్రము నంతయు పరిపాలనము జేయుచు క్రమక్రమమున తనరాజ్యమును ఉత్తరహిందూస్థానమున వ్యాపింపజేసి మగధదేశము నాక్రమించి సామ్రాజ్యస్థాపనము గావించి పాటలిపుత్రమునందు నూలు సంవత్సరములు రాజ్యపాలనము నడిపిరి. లోకప్రసిద్ధముగు తత్తశిల, నలంద, మొదలగు విశ్వవిద్యాలయములవలెనే ప్రఖ్యాతిమైన విశ్వవిద్యాలయమును ధరణికోటయందే ప్రతిష్ఠాపన జేసిరి. ఇదటిబౌద్ధమతము చిత్రవిద్యానైపుణ్యమునం దనస్య మగుటచేత అందలి ప్రధానశిలాచిత్రములను, లండనుపట్టణమునందలి ప్రతస్తువస్తుప్రదర్శనశాలకు గొనిపోబడియున్నది.

తురుష్కరాజ్యప్రాబల్యకాలమునందు సహితము ఆంధ్రులు విజయనగరసామ్రాజ్యమును స్థాపించి చిరకాలము భారతీయనాగరికతను పోషించిరి. ఆంధ్రమండలంబును ఆంగ్లేయ ప్రభుత్వమునందు చేరినపిదప ప్రజాభ్యుదయము లెక్కింపబడక ఆంధ్రులు ఆస్పృశ్యావప్రజలతో కలుపబడి పరిపాలింపబడుటచే ఆంధ్రవ్యక్తిత్వము బొత్తిగా మరుగుపడిపోయెను. ఈఆంధ్రదేశముయొక్క సరియైనపటము నేటివరకును లేదు. ఆంధ్రదేశముయొక్క నై సర్వికస్వరూపమును, శీతోష్ణస్థితులును, ఆంధ్రులయొక్క స్వభావమునకును, చరిత్రమునకును నెంతవరకు కారణభూతములో తెలిసికొనవలసియున్నది. ప్రస్తుతము తెలుగు మాట్లాడుదేశమే ఆంధ్రదేశముగా లెల్లప్పుడు నుండెనుటకు వలనుపడదు. ఈఆంధ్రదేశమువేరువేరుకాలములందును వేరువేరు ఎల్లలు గలదియుండెను. ఈదేశమును పశ్చిమచాళుక్యులు రాష్ట్రకూటులు, పల్లవులు, కాలచుర్లు, కాకతీయులు, విజయనగరరాజులు పాలించిరి. వీరుగాక యెందరేని రెడ్డిరాజులు, వెలమరాజులు, క్షత్రియరాజులు, తురకరాజులు పాలించినట్లు చెలియుచున్నది. ఆంధ్రులరాజ్యము కొంతకాలము పాటలిపుత్రమువరకును, వ్యాపించినట్లు చెలియవచ్చుచున్నది. హైదరాబాదు నందలి తెలింగాణముతయు పూర్వము తెలుగుదేశమే యుండెననుట కెన్నియేని నిదర్శనములు గాన్పించుచున్నవి. ఆంధ్రదేశమునుగూర్చియును దానిని పాలించినరాజులను గూర్చియును విశేషపరిశ్రమ చేయవలసియున్నది.

ఏదేశమునందును మతసాంఘికవిషయములను విడిదియై టరుదు. కట్టు, బొట్టు, జుట్టు తుదకు భోజనముదగ్గరనుండియు ఒకమతమునకును నింకొకమతమునకును తారతమ్యము గానిపించుచున్నది. మతచారములే సంఘాచారములుగా నున్నవి. భారతభూమి హిందూమతమునకు బుట్టినిల్లు. ఈమత మొకనిచేబోధింపబడినది కాదు. దీని కాధారములు వేదముక్కులు. ఈముక్కులాయాకాలములం దాయాముఖులచే జెప్పబడినవి. కావున దీనికి ఋషివతసుని పేరు. హిందూదేశమునందు బయలుదేరినమతములన్నియు నీముషివతముయొక్క కాఖోపకాఖిలే. తుదకు మహమ్మదీయ క్రైస్తవ మతములును హిందూమతకాఖిలైన బౌద్ధయోదమతములనుండి పుట్టినట్లుం జెప్పవచ్చును. కృష్ణునియొక్క మరుపేరేగాని క్రైస్తవమతవారకు పుట్టలేననువాదు కూడ గలరు. క్రైస్తవమతాత దుండినను మానినను కొద్దిగనో గొప్పగనో హిందూమతసిద్ధాంతములందు గలసినవనుట నిర్వివాదాంశము.

ఈ మతసంస్కర్తకేరును ఆంధ్రదేశమునందు పుట్టకపోయినను బౌద్ధ, జైన, శంకర, రామానుజ, మధ్య బసవేశ్వర, మహమ్మదీయ, క్రైస్తవ, బ్రహ్మసమాజులు ఎన్నియేని నునదేశమునందు గాన్పించుచున్నవి. ఈ మతములు మనదేశమునందేయేమార్పుల జేసిపో చూడవలసియున్నది.

మతిప్రచారకు లందరును బాలింపురాజులను దాము వశముచేసికొని తామే రాజ్యము చేసినంతయుధికారము ప్రబలమై చలాయించిరి. పండ్రెండుపదుమూడవతాబ్దములలో మతక్షయ ప్రభలుగ నుండెడివి. ఏమతిమతా రామతసిద్ధాంతములను గ్రంథములు నేయుచు కుప్పలుకుప్పలుగా పోత్రములు వ్రాసి సార్వస్వత్వము నభివృద్ధిపరచిరి. ఇదిగాక బౌద్ధాధిమతముల శిల్పాదికళల నిభివృద్ధిపరచినట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. ఇందులకు అమరావతిస్థానము లోనుగాగలే ప్రబలనిదర్శనములు. ఆంధ్రదేశమున కింపరచిట్లు ఎల్లలు మాయమందెనను తూర్పు తెల్లమాత్ర మెప్పుడును సముద్రమే. మనదేశము సముద్రము

ంటియుండుటచే ఆంధ్రు లితరభండవాసులతో సముద్రము మీద వర్తకము జేయుచు నాకానిర్యాణదక్షులై యుండెడివారు. మన దేశమునందు నేతపరిశ్రమ యొక్కవగ నుండుటయే గాక మనదేశవస్తువులఖ్యాతి ఖండారములందుకూడ వ్యాపించియుండెను. శిల్పాదికళ లభివృద్ధి జేసెననుటకు దేశమందలి బౌద్ధస్థూపములును, జైనవిహారములును, ఓరుగల్లు హంపిలో నైన ప్రదేశములందలి కట్టడములే చెప్పక చెప్పవచ్చును. ఈసందర్భమున మనపూర్వుల గ్రంథలేఖనానైపుణ్య మెంతయును బ్రకటింపబడును.

ఆంధ్రదేశము కృష్ణా గోదావరీజలముచేత పావనమై, రసవంతమై, భవభాగ్యవస్తువులతో నొప్పారుచున్నది. ఆంధ్రవాసు కృష్ణవర్ణరాజులలో యశోవంతుడును, ఆంధ్రభాషాపావకుడు నగు రాజరాజనరేంద్రుడు ఇక్కడను సమీపముననున్న రాజమహేంద్రవరమును రాజధానిగా జేసికొని, ఈదేశమును పాలనము చేసియుండెను. ఆంధ్రకవిపుంగవులను, ఆంధ్రమహాభారతకర్తయునగు నన్నయభట్టారకు డారాజరాజనరేంద్రునకే గ్రంథమునంతయు జేసెను. అటుపిమ్మట పలువురు రాజవంతులు, కవి శ్రేష్ఠులు, మహావిద్వాంసులు, వేదవేదాంగశాస్త్రముల తమ చారిత్రములవలన దేశమునకు వన్నె చెచ్చిరి. పంపుసంస్కర్త, కవిత్యరుడైన అశేకములగు ఆంధ్ర గ్రంథములు రచించి, ఆంధ్రవాజ్మయము నభివృద్ధిజేయుటయేగాక ప్రకృతమున ఆంధ్రదేశమున పెంపొందియున్న పౌరహితైకజీవితాశయముల నంకురింపజేసిన పితృశిలింగకవి తనజీవితము నంతయు నిక్కడనే గడిపెను.

జ్ఞానమేషా మనియు పరమార్థ మనియు రెండు విధములు. అందు మొదటిది చతురాశ్రమంపుల కాశ్రయ భూతంబగు గృహస్థస్వరూపు నడుపుటకు మార్గదర్శకము. ఆధర్మమునే లోకులు తాకవలెను. ప్రతి జీవయు సంసారయాత్రను జరిపినమీదట నగమగతికి బోక యుత్తమగతిని బ్రవేశింప ప్రయత్నపడుట విధియని ఋషులయాదేశము. ఇది మనదేశమున గత్యుపాది ప్రాచీనమగుటచేతను, శంకరాచార్యాది మతోద్ధారకులచేతను, బ్రహ్మబడి జీవన్ముక్తిజ్ఞానముగఁ జరిగి యిచ్చినది. భారామ, బైబు, పిటకము, నింక నెట్టిమత ప్రమాణములైనను దుదకు ముక్తిధామమే గంతవ్యస్థాన మని నంగీకరించుచున్నది. ఇట్టిమతాతరవిద్యుల శ్రుతిపూర్వముగ కంతవ్యముగాని, యనర్హస్థానమును బడసి లోకపరంపరలకు ఇహపరసాధనము లుపదేశించు తెట్లుకీ వీని కాయాదామి భావ లాభారములు, భావలను బ్రవేశించి సామమార్గములతో వెంట పెద్దవిగఁ జేయునవి గ్రంథములు. గ్రంథసంపత్తిలో ఋగ్వేద స్వామధర్మములు ప్రథమములు. నఖిర్వ విజ్ఞాన ప్రథమము. హినింబట్టియే యాదియగుమునకు వేదయుగమున నాఖ్య పొసగినది. త్రయీలతలయందలి యమానుషీయములు నమూల్యములగు వివిజ్ఞానామృతంబులు జగంబున ద్రువముగ దనువులుండు గ్రంథరూపాధారమున గాదా?

గ్రంథములు వేదయుగమునండి మన ప్రజలయలై యుండుటచే వాటిపుట్టుపుకాల విషయ ని స్ఫురించెడు. ఈతలంపు శ్రుతుల కాలనిర్ణయ మొనర్చువారల యాశయమునకు సమీపావస్థకు ఆక్కాలమున బండితసమాజేశము లున్నట్లును, గోష్ఠీస్థలములన్నట్లును, అందు గ్రంథదానములన్నట్లును ప్రమాణముల వివరంబు. అట్టి పరిపత్తులందు గ్రంథపేటికలుండెను. గ్రంథములు పారిమరులచే దేబసుచుండెను. శేంద్రస్థానములనుండి శాఖాస్థానములకు గొనిపోబడుచుండెను. ఇప్పుడమెరికా ఆస్ట్రేలియాలోని సంవారగ్రంథాలయములు దీని స్వరూపిహ్నుములని, యూహించుట కెంతయు సందియములేదు. కొన్ని పరిపత్తులు వియమితకాలానుకూల్యముగను, మరికొన్ని నిత్యములై గురుకులాశ్రమముల దోబుట్టువులుగ నుండెను. శ్రీరపరిపత్తులందు శ్రీగ్రంథపేటికలు విరాజనములు ఇదియేకోశాగారములు. వీని యధ్యక్షుడు కోశాచార్యుడు. ఈతను కోశాగారమందలి గ్రంథరత్నము లవిలప నెరిగిన వికారము. యోగసిద్ధులు సంగ్రహించియుంచిన జ్ఞానదాముకంబున వేదాద్యుత్తమశాస్త్రములు మొన్న మొన్నటివరకు విదేశీయులు దీసికొనిపోవుటయు, రేఖాక్షరగణితసూత్రము లారబ్బును నేర్చుకొని పడమటి దేశములందు గణిత శాస్త్రా క్షేమమును కలిగించుటయును, పరాహుమిహరులు గ్రహణముల యనికని భూవలయాకారము, నాదికాలముననేసిద్ధాంతీకరించుటయును, ప్రాచీనాలయముల బుట్టి పెరుగుచున్న కళలకు యవనాదిదేశముల మోముత్తులయు, విశేషకరణి లోనగు నపూర్వమహత్తులు, శ్రద్ధోత్సాహముగా అయియేర్పదనువాసన విదేశకల్పనముల హరించుటయు బాత్రివత్తము లోకోపకారము మున్నగు సతీలోకసద్గుణములు పాశ్చాత్యశ్రీ పుల్లకోమలను జనుత్కృతులంజేయుటయు, భారతీయగ్రంథాలయప్రజాతికపలన వెల్లడియగుచున్నది.

పునస్సంధానము

[టి. చలమయ్య, ప్రసాదరావులుగారు]

గీ|| వచ్చినది పుణ్యలగ్నము వార్ధితిరమున నిరీక్షించు చున్నది పూలనావ అందు జేరి వధూవరులార నేడు ఈయనంతసాగరము దరింప రండు!

* * * నీహృదయనరోజంబు వివాహమందే ప్రణయినీదృక్కులందు జందినది మధువు నేడు ప్రేమార్పణం బంచు నీకపోష్ట రక్తపూరంబు నర్పింప రాగదోయి!

* * * త్వత్ ప్రదర్శనదర్శనోత్సాహకాంక్ష నెదురుచూచు చున్నది బంధుబృంద మదిగో నాందివాక్యంబు ముగియించినార లింక రంగభూమికి నాయకులార రండు!

* * * మోహమున ముంచి మాయమై పోవుచున్న ఆ మనోహరవిద్యుల్ల తామతల్లి దృఢభుజాపంజరమున బంధించుకొంటు ఘనుడవై నభస్మీమకు గదలరమ్ము.

* * * త్రిభువనాధారసూత్రమే ప్రేమపదము మోహసూత్రంబు లందు నుదాహరించి రెంటి కర్థసామ్యంబు గల్గింపవంచు విశ్వసించుచున్నాడు నీప్రియసఖుండు.

* * * సరసశృంగారశయనమందిరములో అస్మదీయవిద్యాలయంబందు గూడ యున్నదభినవయావనజ్యోతిసఖుడ గృహిణి తోడునీడగ వెలిగింపరమ్ము.

* * * శ్రీయతులు నిర్వచించు తృతీయపాద మన్వయించి సమన్యాంతరాథమెగిరి పూర్తిచేసినపురుషార్థ ర్తి వీవు కానినాడు వ్యర్థుడవు కవివతంస!

* * * మాధవకృపాకటాక్షసామ్రాజ్య మేలి ఈరసాలతల్లజ మభివృద్ధి గాంచి వివిధశాఖోపశాఖలై వెలయుగాక కల్పకమువోలె సన్నుతి గాంచుగాక!

కోశాగారమందుఁ గోశాచార్యుండును లిపింకరంబును నను నిద్రలు కాశ్యనిర్యాసములండిరి. ఆచార్యుండు కోశస్థ గ్రంథములు సాంతముగఁ జదివిన చదువరీయు బాతమలన ధర్మకులకుజనించు శాస్త్రసందేహములు తీర్చు జేత్రయునై యుండెను. ఈతను గోష్ఠీస్థలంబుల బ్రసంగముల నుపన్యాసముల నొసగి శ్రోతలస్వరూపుల నీశ్వరభక్తియందును వాత్రిప్రసర్తనములవిధులందును బొందుపరచుమండినగురుడు. ఈతడు రాజుల యాదరణమును ప్రజలయనురాగమును ఉపార్జించి కోశాగారములను సర్వవిధముల నుత్తిరికెదెమ్మచుండెను. ఆగారమందలి పురాతన ప్రక్షిప్తగ్రంథములను వ్రాయుటయే లిపింకరంబుని కాశ్యముగానియుఖల యజ్ఞశాలలందలి ప్రాశ్నాంశములు పబ్లిక కోశాగారములై యుండెనని యూహా వొడముచున్నది. గార్లి, శ్రాద్ధ విశ్వాపారహక్కు ప్రభృతులంతపస్వితులకు ఆకోశాగారములువిద్యుత్ శ్రేణియైయుండెను. కానకోశాగారములజననము ప్రాచీనులకు సమకాలికముగఁ గన్పట్టుచున్నది. గ్రంథాలయములిట్లు పానప్రస్థులుయెడ బాల్యవస్థను గడపి గృహస్థపండితులయిండ్ల యావనము జూపెను. భారతదేశచరిత్రయందు సహితము ఆంధ్రులు చూపిన సామర్థ్యము అన్వితీయము. అదంతయు మరుగుపడి నివురుగప్పినపప్పువోలెనున్నది. తేన్ని తొంగునాటనుండియు ఆంధ్రులు ముందంజవేయుబాతిగ నే యున్నారు. గొట్టెదాటువలె ముందంజయేకాని సింహావలోకనము మాత్రము లేదు.

కీర్తి శేషులైన పండిత గోపాలాచార్యులుగారు

వార్షిక తీర్థము

ఆంధ్ర ఆయుర్వేదకళాశాల విద్యార్థుల సంఘమువారి మున్న సాయంకాలము వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులుగారి 6 వ వార్షిక తీర్థమును ఆంధ్ర ఆయుర్వేదవైద్యశాల (హాస్పిటల్) నందు జరిపిరి. మునగాల రాజాగారు అధ్యక్షత వహించిరి. అధ్యక్షులు ముందుగ సాటిసమావేశముయొక్క ముఖ్యోద్దేశమును దెలిపి విద్యార్థులందఱు పండిత డి. గోపాలాచార్యులుగారిని తమ ఆదర్శముగ నుంచుకొని పనిజేయవలెననిరి.

మదరాసులో యాధానితిల్లి కాలేజిప్రిన్సిపాలు మాల్వీ మాజీమునీష్యరు సు అబ్దుల్లాహుస్సేను సాహేబు రాజుగారి మరణమునకు చింతించుచు సభలో తీర్మానించిరి.

తెలంగాణవిద్యార్థి వి. కృష్ణమూర్తిగారు ఆచార్యులగారిని గూర్చి పద్యములు జదిపిరి. వేదోపవిద్యార్థి అరవమున వారి తీర్థము చదివెను.

గవర్నమెంటు దేశీయవైద్య పాఠశాలపాఠ్యాయులగు వాటి కనకరత్నంగారు గోపాలాచార్యులగారినిగూర్చి శిష్యులు వారు ఆయుర్వేదము బూటకముకాదనియు, నిజముగుణాన్వయముని యు నిర్ధారణజేసిరి. సాలసకు రూ7000 పెట్టించుచు ఆయుర్వేదకళాశాలను 1920 సం॥ స్థాపించియుండెను. గొప్పశాస్త్రజ్ఞులగుచు, అట్టివారి నాదర్శముగ గొని విద్యార్థులు ఆయుర్వేదమునకు సేవజేయవలెను అనిచెప్పిరి. ప్రస్తుతము కళాశాలకు తగినసహాయము చిక్కకున్నది. అందుకు తగిన ఆందోళనజరుపవలసియున్నదనిరి.

కుట్రహ్యుక్త శాస్త్రీగారు ఆచార్యులవారిని గూర్చిచెలిచి, యాకళాశాలను ప్రభుత్వమువారు స్వాధీన పరచుకొనుట మంచివనిరి.

డా॥ ఎ. లక్ష్మీపతిగారు మాజీకులాంతరు సహాయమున ఉపన్యసింపుచు, ఇండియాలోనున్న ఓషధుల ఘనతను గుర్తించుట లేదనియు, మన ఓషధులను మనకు తెలియకుండ గొంపోయి పాశ్చాత్యులు బౌషధములుగ తయారుజేసి సీసాలలో వేసి యెక్కువ ధరకు మనకే అమ్ముచున్నారని, తగిన దోహదములేక ఆయుర్వేదము తీరనియెనున్నది. ప్రభుత్వమువారు లా ఆర్యులనే గమనింతురుగాని, అభివృద్ధికై పోటు పడరు. గోపాలాచార్యులగారు అభివృద్ధికొరకే పాటుపడిరి. ఆయుర్వేద బౌషధములను ఆధునిక పద్ధతులపై తయారుజేసి పైచేజీములకంపవలెనని ఆచార్యులుగారు దృఢీకరించిరి. ఆయుర్వేదవైద్యులకు ప్రాత్యహ మొసగవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వమువారికి గలదు. వారాపని నిర్వహించునట్లు జేయుటకై ఆచార్యులవారు చాలమంది ఉద్యోగులనుజూచి శ్రమతో పాటుపడిరి అని లక్ష్మీపతిగారు చెప్పిరి.

సింధు కమిషనరు ప్రథమ విమానయానము

కరాచీనుండి విమానముమీద హైదరాబాదు వెళ్లి తిరిగివచ్చుట

కరాచీ, నెప్టెంబరు 20.—రాష్ట్ర చరిత్రనుండు సింధు కమిషనరు హైదరాబాదు విమానముపై వెళ్లుటకీడయై ప్రథమము. ఉభయమున 8-45 గంటలకు బయలుదేరి హైదరాబాదు 9 గంటలకు చేరిరి. అక్కడ పలువురితో ముచ్చటించి కరాచీకి రెండుగంటలకు వచ్చిరి. రానుపోనుఅరగంటలోపు ప్రయాణమే. అ. (ప్రె.)

పోలీసు సూపరెండెంటు మరణము ఆత్మహత్యయో? ప్రమాదమా?

రంగూను, నెప్టెంబరు 29.—హంతవాడి జిల్లా పోలీసు సూపరెండెంటు రంగూనుకు 28 మైళ్లదూరమున బంగాళాలో ఉదయమున చచ్చిపడియుండెను. వారి ప్రక్కనే ఒక కాల్చి వణుపాకియుండెను. అది ప్రమాదముగనో కాదో ఇప్పటికీ తెప్ప పోలేదు. పదకొండేండ్ల డిప్టీ ఇన్స్పెక్టరు జనరల్ వైద్యాధికారి తక్షణమే యక్కడకు వెళ్లిరి. అ. (ప్రె.)

మహాసూతికాభరణము

శ్రీ ముక్త్యాల సంస్థానమున తయారైనది. అడివిపంది, పిల్లి, పులి, మొదలైనవాటి పిత్తులన్నియు చేరినవి. బాలింతలకు పరమాధమము. చలము 1 కి రు 30/- కేటాగు ఉంది. వివరములకొరకు వ్రాయుడు.

2126 అర్చనాయనశాల ముక్త్యాల; కృష్ణా.

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద విద్యాపీఠ పరీక్షలు

1926 సం. జూలై 29, 30, 31 తేదీలయందు జరిగినవి

ఫలితములు-ఉత్తమ పరీక్షోత్తీర్ణులు

- 1. కొత్తిగిగడ్డ కామేశ్వరరావుగారు, ఏలూరు. రెజి. వాడ కేంద్రము, ఉత్తములుగ ఉత్తీర్ణులైరి.
2. గాధిరాజు కొటంరాజుగారు పరిశేషరపాడు-రెజి.వాడ.
3. మాచిరాజు అప్పారావుగారు చందవోలు-రెనాలి.
4. చక్రాల నరసింహశాస్త్రీగారు గుత్తి-కర్నూలు

మధ్యమ పరీక్షోత్తీర్ణులు

- 1. పులిపాక చంద్రశేఖరరావుగారు మన్నవ-రెజి.వాడ
2. ముదుంట వెంకటలక్ష్మణాచార్యులుగారు గంపలూడెం-ఏలూరు
3. దెందుకూరి రామకృష్ణారావుగారు చెల్లూరు-రెజి.వాడ
4. అబ్బరాజు నారాయణరావుగారు ఆదిపూడి
5. కొటంరాజు పూర్ణచంద్రరావుగారు మాచవపూడి
6. మన్నవ వెంకట సుబ్బారాయశర్మగారు మన్నవ
7. సందేపూడి శ్రీనివాసరావుగారు పల్లెరమూడి
8. గంగరాజు రామారావుగారు మన్నవ
9. అప్పల నరసింహారావుగారు విఠ్ఠేశ్వరం-రాజమండ్రి
10. సి. నారాయణాచార్యులుగారు దేవనహల్లి-రెంపలూరు

ప్రవేశ పరీక్షోత్తీర్ణులు

- 1. శివట్లా సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రీగారు పల్లపల్ల-రెజి.వాడ. ఉత్తములుగ ఉత్తీర్ణులైరి.
2. కాకరాల వెంకటరమణయ్యగారు కొత్తపల్లి-రాజమండ్రి
3. సీలగిరి కాంకయ్యస్వామిగారు బారువ-శ్రీకాకుళము
4. అల్లెన కొండారావుగారు పాలకొండ
5. సీలగిరి అనంతయ్యగారు కవిలి
6. శివట్లా నాగేశ్వరశాస్త్రీగారు పల్లపల్ల-రెజి.వాడ
7. ఉదిటి ఆంజనేయులుగారు శిరిపురం-శ్రీకాకుళము
8. నారదభట్ల రాజలింగశాస్త్రీగారు మంధేన-రెజి.వాడ
9. ముత్తాల మండేశ్వరుడుగారు చెల్లూరు-రాజమండ్రి
10. అబ్బరాజు వీరభద్రయ్యగారు ఆదిపూడి-రెజి.వాడ
11. షేక్ సీలాలా షేరిఫ్ గారు చెల్లూరు-రాజమండ్రి
12. ఎల్లూరి నారాయణకళారావుగారు పల్లూరు-రెజి.వాడ
13. సంగేత్ల వీరాజుగారు చెల్లూరు-రాజమండ్రి
14. ముదుంట నరదరాజాచార్యులుగారు గంపలూడెం-ఏలూరు
15. ఎల్లూరు వెంకటసుబ్బారావుగారు కొమ్మూరు-రెజి.వాడ
16. దివి శివారామంజాచార్యులుగారు వలివేరు
17. ఆచంట లక్ష్మీనరసింహమూర్తిగారు ఆచంట
18. దివి శ్రీనివాసాచార్యులుగారు పనుమూరు
19. సాదెన సూర్యనారాయణమూర్తిగారు చెల్లూరు-రాజమండ్రి

20. మన్నవ ఉమామహేశ్వరరావుగారు మన్నవ-రెజి.వాడ
21. చందవరపు వెంకటసుబ్బారావుగారు చందవరము
ఈసంవత్సరము ప్రవేశపరీక్షకు దరఖాస్తు పెట్టినవారు 32 నురు, ఉత్తీర్ణులైనవారు 21 మంది. అనుత్తీర్ణులు 7 నురు, పరీక్షకురానివారు 4 నురు. మధ్యమపరీక్షకుదరఖాస్తు పెట్టినవారు 12 నురు, ఉత్తీర్ణులు 10 మంది. అనుఉత్తీర్ణులు 1 లు. రానివారు 1 రు. ఉత్తమపరీక్షకు దరఖాస్తులు పెట్టినవారు 21 మంది. ఉత్తీర్ణులు 4 నురు. అను ఉత్తీర్ణులు 15 నురు. పరీక్షకురానివారు 2 రు. ఈసంవత్సరమున శ్రీకాకుళము, విజయనగరము, రాజమండ్రి, ఏలూరు, రెజి.వాడ, గంటూరు, రెనాలి, నెల్లూరు, రెండుమూరు, కర్నూలు, అను పదికేంద్రములయందు పరీక్షలు జరిగినవి. కేంద్రనిరీక్షకుల కందరకును కృతజ్ఞుడను. రాబోవుపరీక్షలు 1927 సం॥ ఏప్రిల్ నెలలో జరుగును. జూలై నెలనుండి ఏప్రిల్ నెలకు పరీక్షాసమయముగా జరిగినది. కావున పరీక్షాగ్ధులు త్వరపడవలయును. గడచిన ఉత్తమపరీక్షయందు అనుత్తీర్ణులైనవారు అనుత్తీర్ణులయ్యుటకు మాత్రము ఈసంవత్సరమున పరీక్షకురావచ్చును. దరఖాస్తురుడును లు వగైరా మామూలుగనే జరుగవలయును. వివరములకొరకు నాకువ్రాయుడు.

శ్రీమాన్ ప్రతివాదిభయంకర కృష్ణమూచార్యులు, ఆంధ్ర ఆయుర్వేద విద్యాపీఠములకి. గవర్నరుపేట, రెజి.వాడ.

కృష్ణాజిల్లాలో ఎన్నికల గడవిడలు

(ఒక విలేఖరి)

జుజ్జూరు నభ

నందిగామ తాలూకాలోని ప్రెసిడెంటుగారగు గవర్నరు జెఫ్రీ వెంకటరంగారావుగారు నందిగామ తాలూకాలో మిర్జాపూరు రాజాగారికి జుజ్జూరులోను జగ్గయ్యపేటలోను పేను గంవిప్రాలులోను స్వాగతముల సేర్పాటుచేసిరి. జుజ్జూరులో రంగారావుగారి స్వగృహముననే ఏర్పాటుచేసిరి. అప్పడు జాల్మిలి, వెంకటగిరి, ఉయ్యూరు, మైలవరం మొదలగు జమీందార్లు వచ్చెదరని అమ్మకాగితములు చుట్టుపట్టు గ్రామములలో వంచిపెట్టిరి. ఈ జమీందార్లు ఎటులనుండుకో మామటకు చుట్టుపట్టు గ్రామములవారు చాలమంది వచ్చిరి. పండిలి చక్కగా అలంకరింపబడెను. తేయానునీళ్లు లడ్లు మొదలగునవి ఇవ్వబడెను. అయిదారు వందలరూప్యములు ఖర్చుఅయినవి. ప్రజలెవరును ఈఖర్చుభరించలేదు. సభ జరిగినది. తమతమ గ్రామములకుప్రజలు వెళ్లిపోయిరి. ఆసభవలన ఆగ్రామములలో ఏవిధమైన మార్పున్నూ కలుగలేదు. రాజాగారికి ఎక్కువజీతము అవకాశ మేర్పడనేలేదు. ప్రతిగ్రామకాపురస్థులను తన ప్రచారములో జుజ్జూరుకు మార్గముగ్ధమునవచ్చి తనవిడిదిలోనున్న అయ్యదేవరకాశేశ్వరరావుగారిని దర్శించి వారితో మాట్లాడి పరిస్థితులు కనుక్కొని వెళ్లిపోవుచుండిరి. కాశేశ్వరరావుగారికి ఆసభకు ఆహ్వానము లేనందునను రంగారావుగారి ఆవరణలో పెండ్రెములోపల ఆసభజరువుచు కాంగ్రెసు ప్రచారకులొకరు అక్కడికి వెళ్లగా వారిని రంగారావుగారు వెళ్లగొట్టుటవల్లను కాశేశ్వరరావుగారు ఆసభకు వెళ్లలేదు. కాశేశ్వరరావుగారు ఆసాయంత్రం ఆగ్రామస్థులందరితోను మాట్లాడుటయేగాక తరువాత రెండు దినములు ఆ చుట్టుపట్టు గ్రామములు చూచి కాంగ్రెసు పక్షమున జీతము గట్టిచేసుకొని రెజి.వాడ వెళ్లిరి. ఆ వైపంతయు కాంగ్రెసు! అభ్యర్థులకే మిగులగట్టిగా నున్నది. ఆసభవలన ఏమిన్ని రాజాగారికి లాభము కలుగలేదు. ఇది నెప్టెంబరు రెండవ తేదీన జరిగినది.

జగ్గయ్యపేట

మరల ఈనెల 22 వ తేదీన జగ్గయ్యపేటలో యూనియన్ ప్రెసిడెంటుగారు చారుగుండ్ల వెంకట రంగయ్యగారు జగ్గయ్యపేటలోని హైస్కూలును జిల్లాబోర్డువారు తీసికొనుటకు స్వాగతసభ సేర్పాటుచేసిరి. ఆసభలో జీత ప్రసంగము రామాడనని అనుకొనిరి. 1926 సంవత్సరం జనవరి నెలలో హైస్కూలును బోర్డువారు తీసికొనుటకుపూనుచేయగా ప్రెసిడెంటుగారు సేటివరకు ప్రోక్లిపట్టి ఇప్పుడు తీసికొనుట చాల విచిత్రముగా నున్నది. రాజాగారి చిత్రము ప్రజలకు బాగుగా గ్రహించిరి. రాజాగారు అనేకవాదానములు చేసిరి. వాదానముల మొత్తము ఇంతవరకు రెండుకోట్ల డెబ్బయ్యెండు లక్షల రూపాయలు అయినదనియు రాజాగారు యావాదానముల నెల్లు నెరవేర్చెదరనియు ప్రజలు లోలోన గుసగుసలాడుచుండిరి. సభలో గానాల రామమూర్తిగారు రాజాగారి బౌద్ధత్యమును గురించి గొప్పతనమును గురించి గానముచేసిరి. కాని జప్తినుపాత్రి వాయుకులలో వొకరగు రాజాగారి మాటలు ప్రజలకు నచ్చలేదు. ఒకజీతము తనకిచ్చి రెండవజీతము జప్తినుపాత్రి రెండవ అభ్యర్థియగు అడుకుమల్లి గోపాలకృష్ణయ్యగారికివ్వమని రాజాగారును గానాల రామమూర్తిగారును నందిగామ ప్రజలకు ఆహ్వానించిరి. మరునాడు జెగ్గయ్యపేటలో బహుగోష్ఠ బహిరంగసభ జరిపిరి. బస్తీయంతులను హాజరైనవన్నను అతిశయోక్తిలేదు. అంత గోష్ఠసభ జరిగెను. దుర్గిరాల రాఘవ చంద్రయ్య చాదరీగారు అధ్యక్షత వహించిరి. మోటూరి సత్యనారాయణగారు ప్రస్తుతావస్థలను గురించి బహు చక్కగా మాట్లాడిరి. పిమ్మట కాశేశ్వరరావుగారు మాట్లాడుటకు లేచునరీకి ప్రజలలో అత్యుత్సాహము ప్రబలెను. కరతాభ్యసములు మహాత్మ్యగాంధీకి జై అను గ్ధములును చెలరేగెను. గంటపూరసేపు కాశేశ్వరరావుగారు కాంగ్రెసుపార్టీకిని జప్తినుపాత్రికిని జరుగుచున్న పోరాటమును గుర్చి ప్రజలకు కర్తవ్యమునుగూర్చి గంధీకోపన్యాసముచేసిరి. ప్రజలు నిశ్చేష్టితులుగా ఆనందపరవమై ఉపన్యాసమును వినిరి. కాంగ్రెసువారికే జీత నిర్ణయము నిశ్చయించుకొనిరి. అక్టోబరు 10 వ తేదీన జెగ్గయ్యపేట యూనియనువారు ప్రకాశం కాశేశ్వరరావు శ్రొత్రిపర నూరయ్య మోతే నారాయణరావు జోధారక నాగేశ్వరరావుపల్లెతులగార్లుకు వివరింపవలయును గొప్ప ఆహ్వానమును ఇచ్చుటకు తీర్మానించిరి. జెగ్గయ్యపేట డివిజన్ సభ అపుడు జరుగును.

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

జులై నెలకు (1-10-26)

ఇరువదిగజముల "పిన్" ధరలు

కాగితములు—22 X 22 ముగిసినవారు (బి) రు 9-12-0.

కాగితములు—22 X 22 నేరు రకములు (బి) రు 9-0. సరాసరికము రు 8-0.

తెలుపుములు—1708 రు 18-4-0; గ్లాస్ 9000 రు 18-12, ఎల్. ఎల్. 78 రు 8-9; ఇ. సి. 78 రు 9-2; 88-888 రు 18-8; 8978 రు 8-4-0 1702 రు 11-8; 2908 రు 7-12. 9978 రు 9-2-0, ఆర్ 78 రు 8-4-0. 578 రు 8-4-0. Z. Z. 78 రు 8-8-0.

నూలు

40 నెంబరు, సీమ (5 పాకట్టుకు)—టూక్రి—రు 5-8-6 చలువ రు 6-6-0 పచ్చరంగు రు 8-12-0; పడవ రు 8-8-0; కాళి రు 8-10-0 సవరణ రు 7-14-0.

40 నెంబరు జపాను (పదిపానులకట్టు)—నక్షత్రము రు 12-1-0.

60 నెంబరు సీమ (5 పాకట్టుకు) అడకతెర 16-12-0 నెమలి రు 15-14; "గేట్" రు గొడ్డలి రు 9-8-0 గడ్డిబండి రు 9-7-0 ఎద్దుగడియారము రు 9-5-0; కలకాడు రు 9-5-0.

60 నెంబరు జపాను (పదిపానులకట్టుకు)—భూగోళము—సిలంచేత రు 18-10-0.

లోహములు

ఇనుము:—తెల్లియను చట్టకమ్మిలు ఒకబారువకు ధర రు 27-8, రు 84.

ఇత్తడిరేకు:—ఇంగ్లీషు రు 258. జర్మను (డిబ్బీమాస్) రు 286; రాగిరేకు రు 286.

టిన్ రేకు:—(90 మొదలు 95 వరకు ఉన్న కేనబకటికి) 9" రు 19-8-0.

కలాయపెంకు రేకు:—24" గేట్ 6" 7" 8" 9" 10" రు 15-0-0, రు 15-4-0.

సిమెంట్ పిపాకు నెల:—

వార్షికపునూర్పు రు 18-8, నెమలి రు 11-4. "జింక" చక్కెర (రెడి) రు 82-8-0.

వాయిదాధరలు అక్టోబరు రు 82-0. నవంబరు 82-0.

వేరుసెనగ పప్పులు

మార్కెట్ ధరలు:—"మిక్" రు 47, రు 51. సాదాపాను రు

వేరుసెనగనూనె

"గానుగ" రు 125. "ప్రెస్" రు 120.

అముదము

(గ్రామధర) రు 90.

పదునుచేసినతోలు రతి 1 టి

	మొదలు	వరకు
అద్దుతోలు (8 1/2 మొదలు 9 రకులు) రు 0 12 6	రు 0 18 8	
" (7 1/2, 8)	రు 0 18 8	రు 0 18 9
" (తేలిక)	రు 1 0 8	రు 1 1 8
" బెంగురూరు (8 1/2 మొదలు 9 1/2) రు 0 12 7	రు 0 18 8	
" " (తేలికైనరకము) రు 1 1 8	రు 1 1 9	
" (విజయనగరం 7 1/2 8) రు 0 18 6	రు 0 14 0	
" (వీలూరు 7, 7 1/2) రు 0 14 6	రు 0 15 0	
గేడతోలు రు 0 10 0	రు 0 10 8	
గేడూడతోలు రు 1 0 9	రు 1 1 6	
అవుడూడతోలు రు 1 12 0	రు 1 14 0	
మేకతోలు రు 2 10 0	రు 2 18 0	
గొడ్డతోలు రు 2 14 0	రు 3 5 0	

పదునుచేయని పచ్చితోలు

బెంగురూరు మేకతోలు 100-కి రు 170 0 0	రు 180 0 0
బెజవాడ మేకతోలు " రు 155 0 0	రు 167 8 0
బెంగురూరుగొడ్డతోలు " రు 180 0 0	రు 165 0 0
బెజవాడగొడ్డతోలు " రు 180 0 0	రు 170 0 0
అవారముపట్టు బాదన 1-కి రు 26 0 0	రు 38 0 0
కొన్నంట్లు " రు 20 0 0	రు 28 0 0
రకక్కాయలు " రు 80 0 0	రు 45 0 0

ఆంధ్ర నాటకలోకము

శ్రీ శతావధాని కాళీ కృష్ణాచార్యులవారి సంభాషణలు

(భ్రమ సాధ్యశ్యవిచారము)

ప్ర:—ఈ భ్రమయందు ఆహార్యత్వము కలదా?

ఉ:—కలదు.

ప్ర:—ఎట్లు?

ఉ:—అంతర్నిత్యముగ.

ప్ర:—బహిర్గతముగనుండి నేమగును?

ఉ:—బహిర్గతమేయగును.

ప్ర:—అప్పుడు భ్రమ యేమగును?

ఉ:—అంతర్నిత్యముగ.

ప్ర:—ఈస్థితి ఆహార్య మనుటకు హేతుమే?

ఉ:—ఆహార్యవిరుద్ధ మనుటకు నిదర్శనము లేకుండుటయే, ఆహార్యమనుటకు నిదర్శనముంబయు.

ప్ర:—ఆహార్యము కానిది, భ్రమ యనవచ్చునా?

ఉ:—ఆహార్యము కానిదెల్ల భ్రమయే యగునేని అనవచ్చును.

ప్ర:—మరి, యిది భ్రమయని యిప్పుడంటిరే?

ఉ:—అప్పుడుకాదు, యిప్పుడును.

ప్ర:—ఆహార్యమని యేల నుడువలేదు?

ఉ:—ఆహార్య మనుమాట, నుడువకయే తెలియవలసియుంబుచేత.

ప్ర:—ఎట్టివృత్తులయందు?

ఉ:—నటవృత్తులయందు.

ప్ర:—ఆహార్యత్వము, భ్రమత్వము రెండును నేవిధముగ నుండును?

ఉ:—ధర్మవిధముగ.

ప్ర:—రెంటికిని సాంకర్యము లేదా?

ఉ:—లేదు.

ప్ర:—ఎట్లు?

ఉ:—రెండును రెండుగ నేయుంబుచేత.

ప్ర:—సాంకర్య మన్న ఈద్విత్వ ముండదనియో?

ఉ:—ద్విత్వమే యుండిన సాంకర్య ముండదని.

ప్ర:—ఉండునెడల నేమి కావలెను?

ఉ:—ఉండునెడల నెల్లెడల సాంకర్యమే కావలెను.

ప్ర:—హేతుమే?

ఉ:—ద్విత్వముందుచోట్లనెల్ల సాంకర్యమును నుంబు.

(వివాదానుబంధి)

ప్ర:—అట్లునుచో ఆహార్యత్వమేదతయందు కలదందురు?

ఉ:—భ్రమకు పూర్వదతయందు.

ప్ర:—భ్రమ యేదతే నుండు?

ఉ:—(పూర్వదత యగు ఆహార్యత్వమునకు) పరదతయందు.

ప్ర:—ఈ నటగతిను భ్రమకును, ధర్మగతమును భ్రమకును మూలమున భేదమేమి?

ఉ:—ఒకటి ఆహార్యమాలనుగుట, మరియొకటి అనాహార్యమాలనుగుట.

ప్ర:—ఇది ముందు నుడివినదేకదా?

ఉ:—ఇది ముందు అడిగినదేకదా?

ప్ర:—నటునియందు ప్రభ్రమ యేవృత్తిచేకలిగినది?

ఉ:—మానసికవృత్తిచే.

ప్ర:—సభ్యభ్రమ యేవృత్తిచే సంభవించినది?

ఉ:—చాక్షుషవృత్తిచే.

ప్ర:—అది యేల మానసిక మంటిరే?

ఉ:—అదిమనస్సుంకల్పజన్యమగుటను, చాక్షుష ప్రత్యక్షానపేక్షమగుటను.

ప్ర:—ఇది యేలకాదు?

ఉ:—అట్లునుచో మనస్సుంకల్పజన్యమే కావలసియుంబును, చాక్షుష ప్రత్యక్షానపేక్షమగుటచే నటనిరపేక్షమగుటను.

ప్ర:—అప్పు డ దేమగును?

ఉ:—అదియును మానసికమే యగును.

ప్ర:—ఫలమేమి?

ఉ:—నాటకము నిష్ఫలమగుట.

ప్ర:—నటునియందు భ్రమయు చాక్షుషమే యగునో నేమగును?

ఉ:—నటుడు, నటుడుగాక సభ్యుడగుటయు, భ్రమ, భ్రమ కానిదే యగుటయు.

ప్ర:—నటుడు, నటుడు కాకుంబు యెప్పుడు?

ఉ:—నటధర్మమును కోల్పోయినపుడు.

ప్ర:—ఈ భ్రమ భ్రమకానిదెప్పుడు?

ఉ:—ఈ భ్రమ భ్రమయందువలె కాక ప్రత్యక్ష సిద్ధమగునపుడు.

ప్ర:—ప్రత్యక్షసిద్ధ మగు యెప్పుడు?

ఉ:—ప్రత్యక్షముచే భ్రమ యనినమగునపుడు.

(ఒక విలేఖరి)

NESTLE'S MALTED MILK

is as

Beneficial

as the name of

NESTLES

is

World Famous

15 oz. Bottle Rs. 1-12

Zama Gil

ఏజంట్లు కావలెను

2081

తలనొప్పి, యిక్ష్మయంబా, చేయి కాలు పట్టుకొనుట, పంటినొప్పి మొదలగువ్యాధులను ఒక క్షణములో పోగొట్టగల ఖ్యాతిజేందిన "జామా తైలమునకు" సమమును మందు వేరేదియు లేదు. చాల యోగ్యతాపత్రములను పొందియున్నది. బుడ్డి 1-కి అణాలు 6 యిచ్చి ఉపయోగించి చూడుడు.

అమర్ చెందు, శోభాచెందు

యింగ్లీషుమందులు పలనరకులు నల్సారిక్,

నైట్రిక్, మొరాటిక్ ఆసిడ్లు, వ్యాపారస్థులు,

నెం. 63 నైన్పునాయునివీధి, మదరాసు.

మదనకామేశ్వరిలేవ్యము

3857 మేహము, నిక్కాక, నిస్సత్తువ తుక్లవత్తుము, అతిక్రమ మొలవాటిని హరించి బలమును, వీర్యవృద్ధిని, గలిగించుట వరప్రసాదము. 20 రు. డబ్బీ రు 1-4-0 వి. వి. 0-8-0 పి. పి. అండు కో, ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిదేవ. (నెల్లూరు)

రాజమండ్రి మునిసిపాలిటీ

(1)

పానుగల్లు రాజాగారు

24-9-26 తారీఖున స్థానిక పరిపాలనాశాఖ మంత్రిగా రకు శ్రీపానుగల్లు రాజాగారు రాజమండ్రి మునిసిపాలిటీ 22 వ వార్డు ఎన్నికను మ-రా-రా రంధి అప్పలస్వామి, చిత్రపు నర సింహారావుగారు, అభ్యర్థులుగా నుంచి తిరిగి ఎన్నికను జరుప మని ఆర్డరువేసిరి. నెప్టెంబరు ఏడవతారీఖున 22 వ వార్డు ఎన్ని కజరుగునని ఆగష్టు 17 వ తారీఖున ప్రకటించబడెను. ఆగష్టు 25 వ తారీఖు నామినేషను లంబుకొను కోటగా నిర్ణయింపబడెను. ఆరోజున ముగ్గురు ధ్యం నామినేషనులను బాఖుబచేసికొ నిరి. 25 వ తారీఖున కోటా అప్పల నరసయ్యగారి నామినే షను అశాస్త్రీయమని కొట్టివేయబడెను. రెండవ అభ్యర్థియగు చిత్రపు నరసింహారావుగారి నామినేషను 26 వ తారీఖు వరకు ఆపుబలచేయబడెను. 26 వ తారీఖున వారి నామినేషనుకూడ అశా స్త్రీయమనియు, నరసింహారావుగారి నామినేషను, మాన్యులో రెండు ఏదాలుకు వ్యతిరేకముగా నున్నదనియు చెరుమానుగా రుచెప్పి వారి నామినేషనును కొట్టివేసిరి. మూడవ అభ్యర్థియగు రంధి అప్పలస్వామిగారి నామినేషను సరిగానుండుటచే వారు 22 వ వార్డు కవుస్థిలగుగా ఎన్నుకొనబడినట్లు ఆనాడే చెరు మానుగారు ప్రకటించిరి. తరువాత కొద్దిరోజులకే అప్పలస్వా మిగారిపేరు గెజిటిలో 22 వ వార్డునకు కవుస్థిలగుగా ఎన్నుకొ నబడినట్లు ప్రకటించబడెను. ఆగష్టు 28 వ తారీఖున మ-రా-రా చిత్రపు నరసింహారావుగారు తమ నామినేషను విషయమై దొ రతనమువారికి అడ్డీ పెట్టుకొనిరి. దొరతనమువారు ఈవిషయ ములో కలసికట్టకొనిరి. చెరుమానుగారి ఆర్డరును రద్దుచేసిరి. రంధి అప్పలస్వామిగారిని, చిత్రపు నరసింహారావుగారిని అభ్యర్థి యుగానుంచి తిరిగి ఎన్నికను జరుపమనిరి. నామినేషను పేప రును రూలు రెండు ఏకకారముండునట్లుగా దిద్దవలసినవిచే చెరు మానుగారిదని దొరతనమువారు అభిప్రాయపడిరి. రూలు రెండు ప్రకారము వోల్టర్లబిల్లులోనున్న నెంబరు లేక తప్పునెంబరు వేసినచో దిద్దుటకు చెరుమానుగారికి అధికారమివ్వబడెను. కాని అసలే నెంబరు కయకయినచో నెంబరుకు చెరుమానుగారికి అధికారమివ్వబడలేదు. నరసింహారావుగారి నామినేషను పేప రుపై అసలే నెంబరు కయకయెదలేదు.

కొన్నింటిగా ఎన్నుకొనబడినట్లు ప్రయత్నింపబడి గెజిటు అయినపిమ్మట తిరిగి ఎన్నికను జరుపుటకు ఏ విధమైన రూపు లేవని తెలియజెప్పబడి. 31 వ రూలు యీ ఎన్నికకు వర్తింప చు. గెజిటు లేక మునుపు కాని అభ్యర్థిగా ఎన్నుకొనబడినట్లు ప్రయత్నింప వూర్చుకొని ఎన్నికను ఆపుచుని దొరతనమువారి దగ్గరనుంచి ఉత్తరపుటలేవు. ఆగష్టు 25, 26 తారీఖులలో మ. రా. రా. చిత్రపు నరసింహారావుగారు చెరుమానుగారి ఆర్డరు లోగల లోపములను చూపుచు పిటిషనును బాఖుబ చేసికొన లేదు. రంధి అప్పలస్వామిగారిని 22 వ వార్డునకు ఎన్నుకొని నట్లు ప్రయత్నించుటకు ముందు దొరతనమువారికి అడ్డీ పెట్టుకొను చున్నామనియు అంబరకు ఎన్నిక ఫలితము ప్రయత్నింపవద్దని యు చెరుమానుగారితో చిత్రపు నరసింహారావుగారు చెప్ప కొనలేదు.

నెప్టెంబరు, 28:— అంబరకు పి. కోటాగారు 185 వ తే క్షకుక్రిందకేసు:— కి 27-9-26 తారీఖున మునిసిపల్ కేసును ప థి జరుగుయిండగా బి. ఆర్. కె. చక్రవర్తిఅయ్యగారు పల్లి కుశాధ్యక్షుగను తనపనిని నిర్వహించుచుండగా అడ్డుపెట్టినట్లు 185 వ ఇండియన్ సెలెక్షన్ కోడు క్లెక్కుక్రిందనున్న, ఆనాడే మునిసిపల్ కేసును జరిగకుండా అడ్డుపెట్టినట్లు 319 జిల్లా మునిసిపాలిటీ ఆఫ్ఫిక్రిందనున్న సేరముచేసినట్లు రా జమండ్రి మునిసిపల్ కేసునుబాగు యిదివరలో వ్యాజ్యమువేసి యుండిరి. ఆకేసు నిన్న రాజమండ్రి సముచేజప్రేయిగారియె గుట విచారణకువచ్చెను. మునిసిపల్ కేసుకార్యదర్శిగారగు మ-రా-రా, ధరణీప్రగడ వేంకటేశ్వరావుగారును, మ-రా-రా. మద్దాలి వేంకటాచలంపంతులు బి. ఏ. బియత్ గారును, మ- రా-రా, కలిమిరెడ్డి అప్పలస్వామి, మునిసిపల్ కొన్నిలగుగాను ను, మ-రా-రా, అల్లాడ సోంలంగం, మునిసిపల్ కొన్నిలగు గారును ఫిర్యాది పక్షమున హాజరుయిచ్చిరి. తరువాత కేసు అడ్డీబరు కొండవారీఖునకువేయబడెను. ఫిర్యాదపక్షమున మ- రా-రా, చిత్రావూరి అత్తారంగారికిని, ఓరుగంటి ముచ్చానా వుగారికిని సకాల్తనామా యివ్వబడెను. మద్దాలియితరపున మ- రా-రా, వడ్డెంపూడి అప్పారావు బి. ఏ. బి. యత్. గారు విచారణయినారు.

బహదూర్ ఎన్నిక నాడేపించుచు

జిల్లాకోర్టులో కేసు

జిల్లా ఎన్నిక నాడేపించుచు జిల్లాకోర్టులో ని న్ను కేసుదాఖుబడెను. ఈకేసులో మ-రా-రా, అన

భానుల వేంకటసుబ్బయ్యగారు పిటిషను. మ-రా-రా, కలి మిరెడ్డి అప్పలస్వామిగారు రెస్పాండెంట్లు. రెస్పాండెంట్లు 21-9-26 తారీఖున జరిగిన ఎన్నికలో లంబములు చాల ఎక్కు- వగానిచ్చిననియు, లంబములనలన ఎన్నిక ఫలితము వేరయ్యెనని యు పిటిషను పిటిషనులో వ్రాసెను. రెస్పాండెంట్లు మునిసి పల్ కొన్నిలగుగా తామున్న ప్రస్తుతపక్షముబడిని దుర్వినియోగ పరచి కొంతమందిమీద ఆక్రమణచార్చిలు పెట్టించె ననియు తమకు వోట్లచ్చినచో అట్టికేసుల తీయించివేయవలసి రెస్పాం డెంట్లు చెప్పినట్లున్న పిటిషనును అడ్డీలో వ్రాసికొనెను. వో టుకొనివారు కొందరును, చ ని పో యి న వా రి పే రు పె ట్టు కొ ని వ చ్చి కొందరును రెస్పాండెం టు, ఆయన ఏజంట్లయొక్కయు ప్రాత్యక్షముమీద వోట్లు వేసినట్లున్న అందుచే ఈ ఎన్నిక చెల్ల నాననియు పిటిషనురు తెలుపుకొనెను. రెస్పాండెంట్లు ఎన్నిక ప్రజేతమునకు ఆయన ఖర్చుమీద బండ్లు ఎక్కించి వోల్టర్ల తీసికొని వచ్చెనని కూడ పిటిషనురు వ్రాసుకొనెను. బండ్లలో ఎన్నిక జరుగుటచే ఎన్ని కకు కావలసిన ఏకాంతము లేకపోయెననియు పిటిషనురు వ్రాసుకొనెను. అందుచే ఎన్నికను రద్దుజేయమని కోరెను.

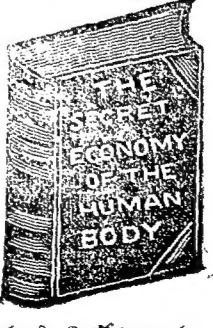
8 వ వార్డు ఎన్నికను ఆడేపించుచు జిల్లాకోర్టులో కేసు

8 వ వార్డు ఎన్నికను ఆడేపించుచు ముచ్చిపల్లి నారా యదుగారు నిన్న జిల్లాకోర్టులో వ్యాజ్యము వేసిరి. ఈ కేసులో ముచ్చిపల్లి నారాయణుగారు పిటిషనురు. 8 వ వార్డు ఎన్ని కలో ఒక అభ్యర్థి రెస్పాండెంట్లు రామానుజం రాఘవ రామారావు, మిర్ అ కమలి సాహేబుగార్లు. వివిధరూపాడ 8 వ వార్డునకు పోటీచేసిరి. మొదటి రెస్పాండెంట్లు అగు మ-రా-రా రామానుజం రాఘవరామారావుగారికి 51 వో టున్ను, రెండవ రెస్పాండెంట్లు జనాల్ సయ్యద్లు మిర్ అక్మలీ సాహేబుగారికి 50 వోట్లును వచ్చెను పిటిషనురు ముచ్చిపల్లి నారాయణుగారు పిటిషనులో వ్రాసికొనిన ముఖాంశములను యీక్రింద పొందుపరచు చున్నాను. చెరు మానుగారు, చెరుమానుగారును రెండవ రు కొన్నిలగు గారు చుక్కా అప్పలస్వామిగారును మొదటి రెస్పాండెం టుకు ఎన్నికలో సాహాయ్యము చేయుటకు ఎన్నికకు ముందు ఒడంబడిక చేసికొనినట్లున్న దానికి తార్కాణముగా మొదట కొవ్వల రంగయ్యగారిని బోలీంగు ఆఫీసరుగా ఏర్పాటుచేసి, తమమిత్రులగు చుక్కా అప్పలస్వామిగారిని మొదటి రెస్పాం డెంట్లుకును లాథులు జరిగదని భయపడి మొదటి ఆర్డరును రద్దుచేసి చుక్కా అప్పలస్వామిగారి స్నేహితులగు యం. యస్. ప్రకాశరావుగారిని బోలీంగు ఆఫీసరుగా నియమించి రనియు చదువురాని వోల్టర్లకు బహిరంగముగ బోలీంగు ఆఫీసరు గారి నుండట వోటువేయుటకు చెరుమానుగారు నోటిబాటగా 1, 20 వార్డుల ఎన్నికలలో చెప్పిననియు అందుకువ్యతిరేకముగా ఎనిమిదవవార్డు ఎన్నికలో జరిగినట్లున్న వోల్టర్లబిల్లు రూపు ప్రకారము చెరుమానుగారు తయారుచేయించెననియు తండ్రి పేరుకొని భిక్షుపేరుకొని లేవనియు వోల్టర్లకు గుర్తుపెట్టు విషయములో చిన్నులులేకుండ తమ అభ్యర్థియగు రామానుజం రా ఘు ని రా మా రా వు గా రి కి అ ను మ ల ము గా నుండునట్లు వై ఏ చ్చా టు వో టు ర్ల కి ప్టులో అంబరకువచ్చుచు చెరుమానుగారు ముచ్చిపల్లియగుగా చేయించిననియు పిటిషనురు వ్రాసికొనెను. చచ్చిపోయిన నుకు మృలపేర్లు కొందరిని వోల్టర్లబిల్లులో నుడిపెట్టెను, అట్లేనట్లే కొందరాన్ని వోటువేసిట్టెను, బోలీంగు ఆఫీసరు చాలా అక్రమ ములు చేసెననియు, అందుచే ఎన్నికను రద్దుచేయించి రెండవ రెస్పాండెంట్లగు మిర్ అక్మలీ సాహేబుగారు ఎన్నుకొన బడినట్లు ప్రకటించిననియు, అది వినితనచో తిరిగి ఎన్నికను ఏర్పాటు చేయించుటకు అనుజ్ఞ యిచ్చింపవలసియు పిటిషనురు వ్రాసికొనెను. మ. రా. రా. దేవత శ్రీరామమూర్తిగారు, పిటి షనురతరపు నకియ.

శరీర మర్తకాస్త్రము

చదువ చదువ సంపాదించు! నీకు కావలసినదియు! నీవు నూడవలసినదియు చాలరోజులు వెదికిన శాస్త్రముదియే!

అంగ్రభాషలో ఇట్టి పూర్తిలేస్యము కాస్త్రము ఇదివరకు యెవరినెల్లనారహ రంగముగా ప్రయోగింపబడలేదు. దీనిలో శ్రీ పురుష అక్షరములను వారియొక్క ఆయనము నిలము నుండ క్రిం గా ర రూ ప్యములును. మొగ ఆవ అను కను ఉత్పత్తి నిలవ ములును, పూర్వము మహాముఖులు మర్తముగా వ్రాసినట్టివపుస్త్రమును చక్కగా 64 వివిధ చిత్రపటములతో ముద్రించి యున్నాము. య 1-0-0 వి. పి. చార్జి 7 అణాలు. ఎం. ఎస్. నరసయ్య అందు కుంజెని, నెం. 11, ఆరుముగంపిడి, మదరాసు. 1237

చెన్నపురి బజారుధరలు

1926-వ సం శ్రావణమాస 1-వ తేదీ శుక్రవారము

1. ధాన్యములు.

చియ్యలు బా 1-కి రు 88 0 0 మొదలు 77 0 0 వరకు

చియ్యలుబజారు			
మగును తెనాలి	,,	క 48 గలరు రు	12 8 0 18 0 0
నెల్లూరివి	,,	డిటా	,, 14 0 0 15 0 0
డిలి	,,	డిటా	,, 15 0 0 16 0 0
రాగులు	ర. 164 బస్తా 1-కి	,,	9 10 0 10 0 0
నువ్వులు	,,	,,	22 0 0 25 0 0

2. ధాన్యము పప్పులు

కందులు	బస్తా 1-కి ర 205	,,	12 8 0 18 4 0
కెనలు	,, డిటా	,,	13 8 0 14 4 0
కెనలు	,, డిటా	,,	14 0 0 15 0 0
మినుములు	,, డిటా	,,	15 8 0 18 0 0
ఉలవలు	,, ర 164	,,	9 0 0 9 8 0

3. నూనెవస్తువులు.

నువ్వులనూనె బా 1-కి	,,	153 0 0 156 0 0
నెయ్యి మ 1-కి	,,	14 0 0 25 0 0
కొండాపురంపేరు నెనగపప్పుబా 1-కి	,,	50 0 0 52 0
ఇతరప్రదేశము	,,	48 0 0 49 0 0
తేరునెనగనూనెగనూనెబా 1-కి రు	123 మి.కా.నూ.నె	120 0 0
ఆముదము బా 1-కి	,,	92 0 0 98 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు.

చాయపమపు బా 1-కి	,,	72 0 0 78 0 0
కూరపమపు	,,	25 0 0 28 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరివి) బా 1-కి	180 0 0	187 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమంద మురు 1-కి	రు 40,45	
కాళహస్తీపాయకట్టు	,,	50,50
తెల్లము బా 1-కి	రు 40 0 0	80 0 0
చింతండు బా 1-కి	,,	81 8 0 86 0 0

5. ఇనుము.

కట్టారకం బా 1-కి	,,	28 0 0 30 0 8
చుక్కరం	,,	29 0 0 31 0 8
గొల్లండు	,,	27 0 0 29 0 0

6. నూలు.

పుట్టూరు యేనుగ నెం కిక్కి పెట్టె 1-కి	,,	5 4 0
మూళయేనుగ నెం 20	,,	6 12 0
నెం 20 తెన్ని నెంహం యీకె	,,	7 10 0
నెం 22	,,	7 14 0
నెం 12½ అలెన్ను	,,	5 8 0
నెం 12½ పాండిచేరి	,,	6 0 0
నెం 14½	,,	6 7 0
నెం 12½ న్యూకాటో	,,	5 10 0
నెం 14½	,,	5 0 0
నెం 20½ కోయంబుత్తూరు	,,	5 4 0
నెం 12½	,,	5 14 0
నెం 14½	,,	5 8 0
నెం 12½ మూర	,,	5 12 0
నెం 12½	,,	5 0 0

7. దూబి.

బోండాపెట్టు బాకువ 1-కి	రు 500 0 0	
తల్పాడు దూబి	,,	145 0 0

8. కోహములు.

వెండి 100 రుండు	,,	62 8 0 68 0 0
బంగారము, తులము 1-కి	,,	21 4 0 21 8 0
సరము 1-కి	,,	12 8 0
ఇత్తడి బా 1-కి	,,	240 0 0 268 0 0
రా. డిటా	,,	258 0 0 262 0 0

